

KARMØY KONTROLL- OG KVALITETSUTVALG

MØTEINNKALLING

Dato: onsdag 15. mai 2019
Tid: kl 17.30
Sted: Karmøy Rådhus, rom 309

Forfall meldes til: Haugaland kontrollutvalgssekretariat IKS tlf 52 75 73 50, som sms til mobiltlf. 959 86 979 eller på e-post: post@kontrollutvalgene.no

Medlem som må melde forfall eller anser seg inhabil, må gi melding om dette så tidlig som råd er. Varamedlemmer vil bli innkalt særskilt. Saker merket *Unntatt offentlighet i medhold av off.l.*, sendes bare internt. Sakskartet vil bli lagt ut på kommunens nettside via www.kontrollutvalgene.no

Rådmannen inviteres/innkalles til å orientere i sak 13/19 og 15/19..

Sakliste:

- 12/19 Godkjenning av protokoll fra møtet 20.03.19**
- 13/19 Mer ekstremvær- hva gjør kommunen? - orientering**
- 14/19 Forvaltningsrevisjonsrapport – «Ivaretagelse av oppgaver i forbindelse m/samhandlingsreformen»**
- 15/19 Karmøy kommune - årsregnskap 2018 – kontrollutvalgets uttalelse**
- 16/19 Karmøy Vannverk - årsregnskap 2018 – uttalelse**
- 17/19 Revisjonsavtalen – bruk av opsjon eller ny anbudsrunde i år**
- 18/19 Referat- og orienteringssaker 15.05.19**

Eventuelt

Karmøy/Aksdal 08.05.19

Einar R. Endresen (sign.)
Utvalgsleder

Toril Hallsjø
daglig leder/utvalgssekretær

Kopi:	Ordfører	(møte- og talerett)
	Revisor	(møte- og talerett)
	Rådmann	(invitert/innkalt m/andre fra adm.)
	Varamedlemmer	(til orientering)

SAKSGANG		
Utvalg	Møtedato	Saksnr
Kontroll- og kvalitetsutvalget	15.05.19	12/19

Saksansvarlig:	Arkivkode:	Arkivsak:
Toril Hallsjø	033	

GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTET 20.03.19

Vedlegg: Protokoll fra møtet 20.03.19

Saksorientering:

Vedlagt følger utkast til protokoll fra kontroll- og kvalitetsutvalgets møte 20.03.19.

Protokollen er gjennomlest og godkjent av leder i etterkant av møtet og oversendt administrasjonen og kommunestyret til orientering. Det er ikke framkommet merknader til vedlagt protokoll.

Protokollen fra forrige møte godkjennes formelt i dette møtet, og utvalgsleder eller evt. møteleder vil så signere protokollen.

SEKRETARIATETS FORSLAG TIL VEDTAK:

Protokollen fra møtet i Karmøy kontroll- og kvalitetsutvalg den 20.03.19 godkjennes.

Aksdal, 08.05.19

Toril Hallsjø (sign.)

Daglig leder/utvalgssekretær

KARMØY KONTROLL- OG KVALITETSUTVALG

PROTOKOLL

Onsdag 20. mars 2019 ble det avholdt møte i Karmøy kontroll- og kvalitetsutvalg under ledelse av utvalgets leder Einar Endresen.

MØTESTED:	Karmøy Rådhus, rom 309
MØTESTART/MØTESLUTT:	kl. 17.30 – kl. 18.45
MØTENDE MEDLEMMER:	Einar R. Endresen (FrP), Svein Andreas Næsse (Ap), Solrun Gjerdevik (V), Brit Astrid Grønning (H), Per Inge Sjurseth (FrP) og Wenche Lindtner (Sp)
MØTENDE VARAMEDLEM:	Bjørn Egil Hatteland (KrF)
FORFALL:	Øyvind Meistad (KrF)
FRA SEKRETARIATET MØTTE:	Daglig leder/utvalgssekretær Toril Hallsjø, Haugaland kontrollutvalgssekretariat IKS
FRA REVISJONEN MØTTE:	Revisor/partner Roald Stakland, KPMG AS
FRA ADMINISTRASJONEN:	Rådmann Vibeke Vikse Johnsen Kommunalsjef helse og omsorg Nora Olsen-Sund og rådgiver Kristine Tveit i sak 10/19
ANDRE SOM MØTTE:	Adm. dir. Karl Tormod Karlsen og nestleder/rådgiver Inger Haavik, Haugaland Vekst IKS i sak 9/19 Ordfører Jarle Nilsen t.o.m. sak 10/19
MERKNADER TIL INNKALLING:	Ingen
MERKNADER TIL SAKLISTE:	Ingen

FØLGENDE SAKER BLE BEHANDLET:

SAK 8/19 GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTET 23.01.19

Sekretariatets innstilling:

Protokollen fra møtet i Karmøy kontroll- og kvalitetsutvalg den 23.01.19 godkjennes.

Behandling i kontroll- og kvalitetsutvalget 20.03.19:

Utvalget hadde ingen merknader til protokollen.

Enstemmig vedtak i kontroll- og kvalitetsutvalget 20.03.19:

Protokollen fra møtet i Karmøy kontroll- og kvalitetsutvalget den 23.01.19 godkjennes.

SAK 9/19 ORIENTERING OM SELSKAPER - HAUGALAND VEKST IKS

Sekretariatets innstilling:

Karmøy kontroll- og kvalitetsutvalg tar Haugaland Vekst IKS v/adm. dir. Karl Tormod Karlsen redegjørelse om selskapet til orientering.

Behandling i kontroll- og kvalitetsutvalget 20.03.19:

Adm. dir. Karlsen presenterte selskapet med vekt på de siste fire års arbeid med endringer i tjenesteavtalen og sist vedtatt regionalplan. Formålet nå er drive regionalt utviklingsarbeid, mens tidligere også lokalt næringsarbeid for 5 kommuner. Selskapet har 11 eierandeler, eid av 10 kommuner og fylkeskommunen. De er pr i dag 7 ansatte. Han utdypet nærmere organisering og finansieringsmodell. Nye vedtekter, gjeldende fra 2019, er nå til behandling i kommunestyrene. Som et IKS har de begrensninger når det gjelder tjenestesalg (80/20).

Regionen er stor, men også sammenvevd og krever samarbeid. Det ble vist oversikt over de forskjellige områdene selskapet legger innsats og ressurser i, som samferdsel, reiseliv, velferdsteknologi m.m. De sørger for å skape møteplasser for nyskaping, som Gründerforum og deltar på ulike messer, konferanser o.l. Avklaring om drift av flyplassen hadde tatt mye tid, men skal nå driftes av regionen. Han hadde tro på mer klyngesamarbeid og påpekte at det var svært viktig at regionen hadde egen flyplass.

Ordfører framhevet at det var viktig at selskapet har handlingsrom, slik at de kan fortsette å være «regionens mulighetsutvikler». Utvalgsleder takket for en interessant orientering.

Enstemmig vedtak i kontroll- og kvalitetsutvalget 20.03.19:

Karmøy kontroll- og kvalitetsutvalg tar Haugaland Vekst IKS v/adm. dir. Karl Tormod Karlsen redegjørelse om selskapet til orientering.

SAK 10/19 OPPFØLGING AV FORVALTNINGSREVISJONSRAPPORTEN - «KOSTNADSEFFEKTIVITET INNEFOR PLEIE OG OMSORG»

Sekretariatets innstilling:

Karmøy kommunestyre tar rådmannens tilbakemelding om oppfølging av forvaltningsrevisjonsrapport «Kostnadseffektivitet innenfor pleie og omsorg» til orientering.

Behandling i kontroll- og kvalitetsutvalget 20.03.19:

Utvalgsleder viste til tidligere behandling av rapporten og mente det her var gjort et grundig arbeid når det gjaldt oppfølging av rapporten, slik det framkom i mottatt svar.

Han kom med spørsmål om kommunestyrets vedtak om å involvere hovedutvalget var etterlevd. Dette ble bekreftet fra kommunalsjefen. Utvalget hadde ingen øvrige spørsmål eller merknader til tilbakemeldingen.

Enstemmig vedtak i kontroll- og kvalitetsutvalget 20.03.19 og innstilling til kommunestyret:

Karmøy kommunestyre tar rådmannens tilbakemelding om oppfølging av forvaltningsrevisjonsrapport «Kostnadseffektivitet innenfor pleie og omsorg» til orientering.

SAK 11/19 REFERAT- OG ORIENTERINGSSAKER 20.03.19

13. Statusoversikt pr. mars 2019
14. Komm.styrevedtak 11.02.19, sak 3/19 – årsmelding 2018 – kontroll- og kvalitetsutvalg
15. Komm.styrevedtak 11.02.19, sak 6/19 – forvaltn.rev. rapport «Kvalitet i barnehager»
16. Status – pågående forvaltningsrevisjonsprosjekter v/revisor Lindberg, KPMG
17. Generalforsamlingsprotokoll 21.01.19 - Haugaland Næringspark AS
18. Kemneren - årsrapport 2018 og skatteregnskapet 2018
19. Kontrollrapport 2018 vedr skatteoppkrever for Karmøy kommune
20. Revisjonsavtalen – bruk av opsjon eller ny anbudsrunde - til uttalelse – frist 01.04
21. Kommunal Rapport 31.01.19 –«Forvaltningsrevisjon utvikler lokaldemokratiet»
22. Evalueringsoppsummering fra Kontrollutvalgskonferansen 30.- 31.01.19
23. Påmelding til FKT-konferansen i Kristiansand 04.-05.06.19 – frist 09.04.19
24. Oppfølging av møteprotokoller:

<i>Kommunestyret</i>	<i>11.02.19 og 25.03.19</i>
<i>Formannskapet</i>	<i>28.01.19, 18.02.19 og 11.03.19</i>
<i>Administrasjonsutvalget</i>	<i>23.01.19 og 20.03.19</i>
<i>Hovedutvalg teknisk og miljø</i>	<i>22.01.19 og 05.03.19</i>
<i>Hovedutvalg helse og omsorg</i>	<i>23.01.19, 13.02.19 og 06.03.19</i>
<i>Hovedutvalg oppvekst og kultur</i>	<i>30.01.19</i>
<i>Råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne</i>	<i>05.03.19</i>
<i>og eldreråd</i>	<i>05.03.19</i>

Behandling i kontroll- og kvalitetsutvalget 20.03.19:

Sekretær gikk igjennom sakene. Utvalgsleder supplerte med enkelte kommentarer. Grønning og Gjerdevik mente NKRF-konferansen hadde vært meget bra. Utvalgsleder meldte at han var påmeldt via fylkeskommunen til FKT-konferansen. Utvalgsmedlemmer melder sin interesse for å reise til sekretær innen 1. april.

Enstemmig vedtak i kontroll- og kvalitetsutvalget 20.03.19:

Referatsakene 13- 24 blir tatt til orientering.

Eventuelt

Ingen saker var meldt.

Neste møte

Etter vedtatt møteplan er neste møte **onsdag 15. mai** kl.17.30.

Foreløpige saker: årsregnskap 2018, orientering om ekstremvær, forvaltningsrevisjonsrapport «Samhandlingsreformen» og sak om revisjonsavtalen.

Karmøy, 20. mars 2019

Einar Endresen (sign.)
leder

Toril Hallsjø (sign.)
utvalgssekretær

SAKSGANG		
Utvalg	Møtedato	Saksnr
Kontroll- og kvalitetsutvalget	15.05.19	13/19
Saksansvarlig:	Arkivkode:	Arkivsak:
Toril Hallsjø	217	

ORIENTERING - MER EKSTREMVÆR - HVA GJØR KOMMUNEN?

Saksorientering

Kontroll- og kvalitetsutvalget drøftet i møtet 23.01.19, sak 4/19, om hvilke selskaper de ønsket å invitere eller temaer for nye orienteringer i de kommende møtene. Utvalget valgte ut følgende selskaper og temaer:

2. møte - 20. mars 2019	<i>Haugaland Vekst IKS v/adm. dir. (gjennomført 20.03.19, sak 9/19)</i>
3. møte – 15. mai. 2019	Mer ekstremvær – hva gjør kommunen?
<i>v/beredskapssaksbehandler/kommunikasjonsrådgiver</i>
4. møte - 19. juni 2019	Haugaland Kontrollutvalgssekretariat IKS v/daglig leder
<i>Resultatene fra undersøkelsen om det psykososiale skolemiljøet i Karmøyskolene v/skolesjefen</i>
5. møte - 28. aug. 2019	Tilbudet til nyankomne flyktninger og innvandrere v/voksenopplæringscenteret
6. møte - 25. sept. 2019	Haugaland Næringspark AS v/daglig leder

Orienteringene er tenkt å gjøre utvalget bedre kjent med selskapene og kommunens oppgaver og de utfordringer de har. Planen er i etterkant oversendt de aktuelle selskapene og kommunen hvor det framgikk at dato kunne endres fra de datoer/møter som var satt opp.

Til dette møtet er kommunikasjonsrådgiver/beredskapssaksbehandler Eivind Jahren invitert og han har sagt han kommer.

På kommunens nettsider under Sikkerhet og beredskap kan en lese følgende og hente opp følgende dokumenter:

I store og små kriser har kommunen et omfattende ansvar for å sikre innbyggernes helse og sikkerhet.

- [Brannvesenet](#)
- [Psykososial støtte i kriser](#)
- [Varsling i krise](#)
- [Legevakt](#)

Kommunen må hele tida jobbe for at uønskede hendelser ikke skjer, og at konsekvensene blir så små som mulig hvis de skjer.

Dersom det skulle skje en større uønsket hendelse (ofte kalt krise), har kommunen en beredskapsplan som viser hvordan kriseledelsen og andre sentrale ressurser skal opptre. Når vi snakker om krisehåndtering, er det vanlige å skille mellom den «stående beredskapen» (brannvesen, politi, helsevesen og så videre) og den «overordnede beredskapen» som gjerne omtales som «kriseledelsen» i kommunen. Det er den overordnede beredskapen som ivaretas av beredskapsplanen, mens nødetatene har sine egne planer.

Les Beredskapsplan her.

For at kommunen skal vite hvilke risikoer som kan ramme, er det utarbeidet en risiko- og sårbarhetsanalyse.

Arbeidet med å redusere risikoene skjer i tråd med en oppfølgingsplan for kommunal beredskap.

I ROS-analysen er det under hendelsetype nr 3 beskrevet en del om natur og klima, slik som nedbør, flom, springflo, havnivåstigning, ras, tørke og vind.

Det er tenkt at det settes av ca. 30-45 minutter til orientering og spørsmål, eventuelt mer ved behov.

SEKRETARIATETS FORSLAG TIL VEDTAK:

Karmøy kontroll- og kvalitetsutvalg tar kommunikasjonsrådgivers redegjørelse om «Mer ekstremvær - hva gjør kommunen?» til orientering.

Aksdal, 087.05.19

Toril Hallsjø (sign.)

Daglig leder/utvalgssekretær

SAKSGANG		
Utvalg	Møtedato	Saksnr
Kontroll- og kvalitetsutvalget	15.05.19	14/19
Kommunestyret	01.07.19	
Saksansvarlig:	Arkivkode:	Arkivsak:
Toril Hallsjø	216	

FORVALTNINGSREVISJONSRAPPORT – «IVARETAKELSE AV OPPGAVER I FORBINDELSE MED SAMHANDLINGSREFORMEN»

Vedlegg: Rapport – «Ivaretakelse av oppgaver i forbindelse med samhandlingsreformen», utarbeidet av KPMG AS, mai 2019 (Vedleggene, tjenestebud, er ikke v/i Sakskart) -

Bakgrunn

Kontroll- og kvalitetsutvalget vedtok i høst at de ønsket å få lagt fram utkast til prosjektplan på prosjekt om ivaretakelse av nye oppgaver etter samhandlingsreformen til møtet i oktober. Utvalget mente dette var et aktuelt tema/område, og det var satt opp blant aktuelle prosjekter i planperioden. Karmøy kommunestyre vedtok planen i møtet 19.09.16, sak 66/16.

Utvalget godkjente prosjektplanen i møtet 31.10.18, sak 37/18, hvor rammer og tidsplan for KPMG AS ble fastlagt. Rammen ble satt til 250 timer. Timetallet inkluderer presentasjon av rapporten i utvalget, men ikke forberedelse og presentasjon av rapport i kommunestyret.

Mandatet

Formålet til forvaltningsrevisjonen har vært å undersøke i hvilken grad kommunen ivaretar oppgavene som kommunen har fått tildelt i samband med samhandlingsreformen.

Forvaltningsrevisjonen er forbedringsorientert, og har som formål å gi anbefalinger om tiltak der forvaltningsrevisjonen avdekker avvik eller forbedringsområder.

Problemstillinger

Forvaltningsrevisjonen gir svar på følgende problemstillinger:

1) I hvilken grad sikrer Karmøy kommune at brukerne av helsetjenestene får et helhetlig og koordinert tjenestetilbud? Herunder undersøke:

- Hvilke rutiner har kommunen for samarbeid og koordinering mellom tjenestene internt i kommunen og mellom kommunen, spesialisthelsetjenesten og fastlegene?
- Hvordan fungerer samarbeidet mellom tjenestene internt i kommunen og mellom kommunen, spesialisthelsetjenesten og fastlegene?
- Hvilke rutiner og prosedyrer har kommunen for å sikre brukerne sine rettigheter til individuell plan og koordinator?
- Hvordan sørger kommunen for brukerinvolvering?

2) Ved pasientmottak til kommunen, fra sykehus, i hvilken grad har kommunen et tilfredsstillende system for mottak av utskrivningsklare pasienter fra sykehus?

Herunder undersøke:

a) I hvilken grad er kommunens rutiner for mottak av pasienter tilfredsstillende?

- i) Hvilke rutiner har kommunen for mottak av pasienter fra sykehus?*
- ii) Er det klarhet i roller og ansvar knyttet til å ivareta samarbeidsavtaler med Helse Vest om utskrivningsklare pasienter?*
- iii) Er det klarhet i roller og ansvar knyttet til å ivareta utskrivningsklare pasienter?*
- iv) Etterleves rutinene?*

iii) b) I hvilken grad mottar kommunen epikrise og annen nødvendige informasjon ved mottak av pasienter fra sykehus?

- i) Hvilke krav stilles til epikrise og dokumentasjon fra sykehusene?*
- ii) Er det klarhet i roller og ansvar knyttet til at epikrise og annen sentral dokumentasjon blir formidlet fra sykehuset?*
- iii) Etterleves kravene?*

c) Etter at kommunen har overtatt pleieansvaret, hvordan blir pasienten vurdert for videre behandling?

d) For pasientforløp fra spesialisthelsetjenesten, i hvilken grad registreres avvik?

- i) Har kommunen et avvikssystem?*
- ii) Hvem skal registrere avvik?*
- iii) Hvordan skal avvik følges opp?*
- iv) Blir rutinene for avvikshåndtering etterlevd?*
- e) Hvordan fungerer samarbeidet med spesialisthelsetjenesten og fastlegene knyttet til utskrivningsklare pasienter*

3) Forebygging og rehabilitering

a) Hvilke forebyggende og rehabiliterende tiltak/tjenester tilbyr kommunen?

i) Hvilke lavterskeltilbud tilbyr kommunen personer som trenger hjelp og støtte til endring av levevaner?

b) Hvilken kompetanse har kommunen i primærhelsetjenesten innen forebygging og rehabilitering?

Forvaltningsrevisjonen er gjennomført i samsvar med kravene i RSK001 Standard for forvaltningsrevisjon. Metoder som har vært benyttet er dokumentinnsamling, analyser, intervjuer med 10 personer. Intervjuene har vært sentral informasjonskilde, og utvalget av personer har vært basert på forventet informasjonsverdi, erfaring og formelt ansvar i forhold til forvaltningsrevisjonens formål og problemstillinger.

Til grunn for rapporten ligger også en gjennomgang og analyse av sentrale dokumenter opp mot revisjonskriteriene. Liste over mottatt dokumentasjon er tatt inn i rapportens vedlegg 1.

Vurderinger og anbefalinger

Med dette som utgangspunkt har KPMG gjennomført prosjektet. Rapporten er oversendt sekretariatet 02.05.19. Rapporten er verifisert og rådmannens tilbakemelding er tatt inn i rapportens kapittel 6.

Rådmannen skriver følgende:

Rådmannen støtter anbefalingene som fremkommer i KPMGs forvaltningsrapport som omhandler kommunens ivaretagelse av oppgaver i forbindelse med samhandlingsreformen.

Rådmannen er fornøyd med at KPMG finner at kommunens innbyggere får et helhetlig og koordinert tjenestetilbud gjennom koordinerende enhet og koordinatorene. Videre noterer rådmannen seg at KPMG vurderer det slik at kommunen sikrer at innbyggere som har behov for tjenester er involvert i sitt tjenestetilbud. Rådmannen leser også rapporten slik at en i forvaltningsrevisjonen ikke har avdekket noen forhold som tilsier at en vil komme med noen anbefalinger knyttet opp mot forebygging og rehabilitering.

I forhold til rapportens fem anbefalinger har administrasjonen allerede startet et arbeid. I forhold til anbefaling 1 og 5 er en i gang med å evaluere/utarbeide rutiner.

Samhandlingsreformen omhandler både kommunen og spesialisthelsetjenesten. Dette er en dimensjon som gjør implementeringen mer krevende enn om reformen kun omhandler en av samhandlingsaktørene. Som en del av oppfølgingen av samhandlingsavtalene har administrasjonen møter med Helse Fonna, og i disse møtene er det naturlig å jobbe videre med anbefalingen 2, 3 og 5.

På bakgrunn av undersøkelsene har revisjonen kommet med følgende anbefalinger:

- 1. Kommunen bør sikre at alle koordinatorene i kommunen får opplæring og informasjon om hvordan koordinatorrollen skal utføres.***
- 2. Kommunen bør i samråd med Helse Fonna sikre at det er klarhet i sykehusets veiledningsfunksjon overfor pasienter som skal motta kommunale helse- og omsorgstjenester etter utskrivning fra sykehuset.***
- 3. Kommunen bør i samarbeid med Helse Fonna sikre at sykehuset sender epikrise, annen nødvendig informasjon og legemidler til kommunen ved utskrivning av pasienter.***

- 4. Kommunen bør revidere sin lokale avviksrutine slik at den spesifiserer hvem som kan registrerer avvik på brudd på samarbeidsavtalen med Helse Fonna.***
- 5. Kommunen bør i samråd med Helse Fonna sikre at avvik registreres i tråd med samarbeidsavtalen.***

Sekretariatet viser til rapportens **sammendrag** som ligger fremst i rapporten og revisors vurderinger i rapportens kapitler 2 til 5. I kapittel 2 er Karmøy kommune omhandler helhetlig og koordinert tjenestilbudet, kapittel 3 om pasientmottak av utskrivningsklare pasienter fra sykehuset og kapittel 4 om forbyggig og rehabilitering. Ut ifra sine vurderinger har revisor i kapittel 5 kommet fram til noen anbefalinger. Disse er gjengitt ovenfor. For mer detaljer vises det til selve rapporten.

I følge revisjonsforskriftens § 8, 2 ledd skal rådmannen gis anledning til å gi uttrykk for sitt syn på de forhold som kommer fram i rapporten og hennes syn skal også framgå av rapporten. Uttalelsen er gjengitt ovenfor/forrige side.

Konklusjon

Sekretariatet har gjort en vurdering av at rapporten er av god kvalitet ihht. standardkravene til forvaltningsrevisjonsrapporter (RSK001), og at den er i samsvar med kontroll- og kvalitetsutvalgets bestilling og vedtatt prosjektplan. Valg av revisjonskriterier er relevante sett opp mot problemstillingene. Revisors vurderinger og anbefalinger er videre basert på innsamlet materiale, revisjonskriteriene og de metodiske avgrensningene.

Resultatet etter forvaltningsrevisjonen viser at kommunen har forbedringspotesiale, i og med at undersøkelsen avdekker noen forbedringsområder. Sekretariatet vil på den bakgrunn anbefale at kontroll- og kvalitetsutvalget ber kommunestyret vedta at revisjonens anbefalinger blir fulgt opp.

Sekretariatet vil anbefale at det settes en frist for rådmannen til når kommunestyret via kontrollutvalget får tilbakemelding om status for anbefalingene.

En forvaltningsrevisjonsrapport skal systematisk følges opp for å sikre at forvaltningen setter i verk tiltak for å rette opp påviste avvik/svakheter og kontrollutvalget må sørge for at kommunestyrets vedtatte merknader til rapporter følges opp av rådmannen. Det er anbefalt at slik oppfølging skjer fra 6 til 12 måneder etter at rapporten er vedtatt av kommunestyret.

I denne saken kan det være naturlig å sette 9 måneder, da flere av forholdene arbeides det med allerede å forbedre, i følge rådmannen. Tilbakemelding om iverksatte og gjennomførte tiltak vil da kunne bli lagt fram som sak om oppfølging for utvalg/ kommunestyret våren 2020.

I følge rundskriv H-02/06 skal kontrollutvalget innstille direkte til kommunestyret i forbindelse med behandling av forvaltningsrevisjonsrapport.

SEKRETARIATETS FORSLAG TIL VEDTAK OG INNSTILLING TIL KOMMUNESTYRET:

1. *Karmøy kommunestyre tar forvaltningsrevisjonsrapporten «Ivaretagelse av oppgaver i forbindelse med samhandlingsreformen» fra KPMG AS til orientering.*
2. *Rapporten oversendes rådmannen for videre oppfølging av rapportens anbefalinger.*
3. *Rådmannen gir tilbakemelding til kommunestyret via kontroll- og kvalitetsutvalget om oppfølging av rapporten innen 9 måneder etter kommunestyrets vedtak.*

Aksdal, 08.05.19

Toril Hallsjø (sign.)

Daglig leder/utvalgssekretær

Haugaland
Kontrollutvalgssekretariat IKS
Mottatt dato: 03.05.19
Journalført: 19/156/tha
Arkivkode: 216

VEDLEGG
SAK 14/19

Ivaretagelse av oppgaver i forbindelse med samhandlingsreformen

Forvaltningsrevisjonsrapport
Karmøy kommune

Mai 2019

www.kpmg.no

Forord

Etter vedtak i kontrollutvalget i Karmøy kommune 31.10.18 har KPMG gjennomført en forvaltningsrevisjon rettet mot "ivaretagelse av oppgaver i forbindelse med samhandlingsreformen" i kommunen. Denne rapporten er svar på kontrollutvalgets bestilling.

Oppbygging av rapporten

Våre konklusjoner og anbefalinger fremgår av rapportens sammendrag. Kapittel 1 har en innledning til rapporten. Her blir formål, problemstillinger, revisjonskriterier og metode presentert. I kapittel 2-4 besvarer vi problemstillingene i forvaltningsrevisjonen. Her blir revisjonskriterier konkretisert, samt at fakta og vurderinger blir presentert. I kapittel 5 presenterer vi våre anbefalinger. I kapittel 6 er rådmannens uttale til rapporten tatt inn.

Vi vil takke kommunen for all den gode hjelpen vi har fått i arbeidet vårt med forvaltningsrevisjonen.

Sammendrag

Formålet med forvaltningsrevisjonen har vært å undersøke i hvilken grad kommunen ivaretar oppgavene som kommunen har fått tildelt i samband med samhandlingsreformen.

Under er våre konklusjoner og anbefalinger.

Problemstilling 1: I hvilken grad sikrer Karmøy kommune at brukerne av helsetjenestene får et helhetlig og koordinert tjenestetilbud?

Våre undersøkelser viser at Karmøy kommune har 13 samarbeidsavtaler med Helse Fonna som skal sikre samarbeid og koordinering mellom kommunen og helseforetaket. Vi registrerer at respondentene i forvaltningsrevisjonen er samstemte i at samarbeidsavtalene legger et godt grunnlag for samarbeid og koordinering mellom kommunen og Helse Fonna.

Når det gjelder samarbeidet internt i kommunen for å sikre at brukerne av helsetjenestene får et helhetlig og koordinert tjenestetilbud, viser våre undersøkelser at kommunen på etat-, tjeneste- og individnivå har en rekke samarbeidsplattformer og nettverkssamlinger som brukes for å koordinere tjenestene slik at brukerne får et helhetlig og koordinert tjenestetilbud. Vi vurderer videre at kommunen har rutiner for samhandling på tvers av etater og tjenester.

Karmøy kommune har etter vår vurdering rutiner og prosedyrer for å sikre brukernes rettigheter til individuell plan og koordinator. Revisjonen vurderer at mal og rutiner for individuell plan, samt rutiner for oppnevning av koordinator er tiltak som skal bidra til at brukerne får oppnevnt koordinator og utarbeidet en individuell plan. Vår undersøkelse viser at kommunen har rutine for opplæring av koordinatorene og en koordinatorhåndbok som viser hvordan koordinatorrollen skal utføres. På bakgrunn av intervjudata registrerer vi at flere koordinatorene trolig ikke har fått opplæring i rollen som koordinator, og heller ikke fått tilsendt koordinatorhåndboken. Revisjonen stiller på bakgrunn av dette spørsmålsteget ved om Karmøy kommune etterlever egne rutiner for opplæring av nye koordinatorene.

Når det gjelder brukerinvolvering, viser vår undersøkelse at bestillerkontoret sikrer brukerinvolvering i forkant av at et vedtak fattes ved å ha en dialog med brukeren om brukerens behov. Når vedtak er fattet er det tjenestene i kommunen som skal sikre brukerinvolvering. Vår undersøkelse viser at helse- og omsorgssektoren sikrer brukerinvolvering ved å gjennomføre inntak/oppstartsamtaler, brukerråd, bruker og pårørende møter, og innhenting av brukerperspektiv.

Problemstilling 2: Ved pasientmottak til kommunen, fra sykehus, i hvilken grad har kommunen et tilfredsstillende system for mottak av utskrivningsklare pasienter fra sykehus?

Vår undersøkelse viser at samarbeidsavtalene mellom Karmøy kommune og Helse Fonna beskriver en rolle og ansvarsfordeling mellom sykehuset og kommunen i forhold til å ivareta utskrivningsklare pasienter.

I intervju er det flere respondenter som fremhever at ansatte på sykehuset uttrykker overfor pasienten hvilke kommunale helse- og omsorgstjenester pasienten har behov for når kommunen overtar behandlingsansvaret. I samarbeidsavtalen heter det at sykehuset skal bistå pasienten ved å informere om tjenestetilbudene i kommunen. Det er ifølge avtalen kommunen selv som skal bestemme hvilket kommunalt tjenestetilbud pasienten skal få når kommunen overtar behandlingsansvaret. Flere respondenter fremhever at feil utøvelse av denne veiledningsfunksjonen fra sykehusets side, kan føre til at pasienter er misfornøyd med hvilket kommunalt tjenestetilbud de får tilbud om når de blir skrevet ut av sykehuset. Dette kan føre til misnøye med kommunen og at brukeren klager på vedtaket.

Vår undersøkelse viser at samarbeidsavtalene stiller krav til at epikrise og annen informasjon skal følge pasienten ved utskrivning fra sykehuset. Flere respondenter påpeker at epikrise ikke alltid følger

pasienten når kommunen har overtatt behandlingsansvaret. Vi vurderer på bakgrunn av dette at det er et forbedringspotensial i samhandlingen mellom Helse Fonna og kommunen når det gjelder å formidle epikrise og annen nødvendig informasjon ved utskrivning fra sykehuset.

Undersøkelsen viser at når Karmøy kommune overtar pleieansvaret for pasienter som er utskrevet fra sykehuset er det bestillerkontoret som avgjør hvilket tjeneste og behandlingstilbud pasienten skal motta i den kommunale helse- og omsorgstjenesten. Denne vurderingen gjøres i samråd med de aktuelle tjenestene i kommunen. For pasienter som oppholder seg på mottaksavdelingen i kommunen etter utskrivning fra sykehuset, viser vår undersøkelse at formålet med oppholdet blant annet er at mottaksavdelingen skal vurdere pasienten og hvilket tjenestetilbud vedkommende har behov for når pasienten skal over i det ordinære helse- og omsorgstjenestetilbudet i kommunen.

Den overordnede samarbeidsavtalen mellom Helse Fonna og Karmøy kommune legger føringer for hvordan og når avvik skal registreres. Avvik på samhandlingen mellom Helse Fonna og Karmøy kommune skal registreres i papirformat og sendes i posten til den parten som har ansvaret for avviket. Flere respondenter i kommunen fremhever at avviksrutinene ikke følges fordi det er tidkrevende å fylle ut et avviksskjema og sende i post til helseforetaket. Vi vurderer at rutinene for avviksregistrering i kommunen ikke etterleves av helse- og omsorgstjenestene.

Vi vurderer at det er positivt at Karmøy kommune har utarbeidet en egen lokal rutine for avvikshåndtering i samhandlingen med Helse Fonna. Denne rutinen avklarer hvordan avvik skal følges opp i kommunen, men vi vurderer at det er en svakhet med rutinene at den ikke beskriver hvem som kan registrere avvik på brudd på samarbeidsavtalene.

Problemstilling 3a: Hvilke forebyggende og rehabiliterende tiltak/tjenester tilbyr kommunen?

Karmøy kommune tilbyr en rekke forebyggende tjenester som har som formål å gi råd og veiledning til innbyggerne i kommunen uavhengig av om de er brukere av helse- og omsorgstjenestene eller ikke. Vår undersøkelse viser at kommunen tilbyr flere lavterskeltilbud primært knyttet til fysiske og sosiale miljøer, fysisk aktivitet, ernæring, skader og ulykker. Lavterskeltilbudene betegnes som frisklivstilbud, og organiseres av "friskliv og mestring". Lavterskeltilbudene gjøres kjent for innbyggerne i kommunen gjennom kommunens nettside, sosiale medier, aviser, radio og ved at fastlegene og tjenestene informerer sine pasienter og brukere om tilbudene.

Kommunens rehabiliteringstjenester er delt inn i kategoriene hverdagsrehabilitering og rehabiliteringsprosess. Hverdagsrehabilitering er målrettet trening i en begrenset periode, og dette tilbudet er rettet mot brukere av hjemmetjenesten som har et ønske om å bli i stand til å klare hverdagens gjøremål på egenhånd. Rehabiliteringsprosess er en vedtaksbasert tjeneste rettet mot personer som har opplevd omfattende funksjonsfall. Brukere med vedtak om rehabiliteringsprosess får et tilbud om opptrening i regi av fysio- og ergoterapitjenesten i kommunen. På Veia sykehjem er det to rehabiliteringsrom som brukes til dette formålet, men brukere av rehabiliteringsprosess kan også motta rehabiliterende behandling på andre institusjoner eller i hjemmet.

Problemstilling 3b: Hvilken kompetanse har kommunen i primærhelsetjenesten innen forebygging og rehabilitering?

Det er fysio- og ergoterapitjenesten som organiserer frisklivstilbudet i kommunen, mens tilbudene utøves av flere tjenesteområder. Rehabilitering er tverrfaglige tiltak og tilbud og ansvaret er delt mellom de involverte tjenester/etater innen helse- og omsorgsetaten og oppvekst- og kulturoetaten. Vår undersøkelse viser at fysio- og ergoterapitjenesten i kommunen besitter kompetanse innenfor forebygging og rehabilitering. Videre viser vår undersøkelse at flere sykepleiere i helse- og omsorgstjenesten har videreutdanning/kompetanse innenfor rehabilitering. Vi vurderer at det er positivt at fysio- og ergoterapitjenesten i kommunen veileder helsepersonell i omsorgstjenesten slik at de kan utføre rehabiliterende behandling.

Vår undersøkelse viser at det er helsepersonell med kompetanse innen forebygging som har ansvaret for de øvrige forebyggende tjenestene i kommunen. Primærhelsetjenesten i Karmøy kommune innehar forebyggende kompetanse innenfor fysiske og sosiale miljøer, fysisk aktivitet, ernæring, skader og ulykker, tobakksbruk og alkohol- og annen rusmiddelbruk.

Vår anbefalinger er at Karmøy kommune prioriterer følgende:

1. Kommunen bør sikre at alle koordinatorene i kommunen får opplæring og informasjon om hvordan koordinatorrollen skal utføres.
2. Kommunen bør i samråd med Helse Fonna sikre at det er klarhet i sykehusets veiledningsfunksjon overfor pasienter som skal motta kommunale helse- og omsorgstjenester etter utskrivning fra sykehuset.
3. Kommunen bør i samarbeid med Helse Fonna sikre at sykehuset sender epikrise, annen nødvendig informasjon og legemidler til kommunen ved utskriving av pasienter.
4. Kommunen bør revidere sin lokale avviksrutine slik at den spesifiserer hvem som kan registrerer avvik på brudd på samarbeidsavtalen med Helse Fonna.
5. Kommunen bør i samråd med Helse Fonna sikre at avvik registreres i tråd med samarbeidsavtalen.

Innhold

1. Innledning	1
1.1 Bakgrunn og formål	1
1.2 Problemstillinger	1
1.3 Revisjonskriterier	2
1.4 Metode	3
2. Helhetlig og koordinert tjenestetilbud	4
2.1 Revisjonskriterier	4
2.2 Fakta	4
2.3 Vurderinger	10
3. Pasientmottak av utskrivningsklare pasienter fra sykehus	11
3.1 Revisjonskriterier	11
3.2 Fakta	11
3.3 Vurderinger	14
4. Forebygging og rehabilitering	16
4.1 Revisjonskriterier	16
4.2 Fakta	16
4.3 Vurderinger	21
5. Anbefalinger	22
6. Uttalelse fra rådmannen	23
Vedlegg 1 Tjenesteavtaler mellom Karmøy kommune og Helse Fonna	24
Vedlegg 2 Dokumentliste	38
Vedlegg 3 Revisjonskriterier	39

1. Innledning

1.1 Bakgrunn og formål

Kontroll- og kvalitetsutvalget i Karmøy kommune vedtok i møtet 31.10.18 i sak 37/18 å bestille forvaltningsrevisjon om "ivaretagelse av oppgaver i forbindelse med samhandlingsreformen" fra KPMG.

Formålet til forvaltningsrevisjonen vil være å undersøke i hvilken grad kommunen ivaretar oppgavene som kommunen har fått tildelt i samband med samhandlingsreformen.

Opplevelser av samarbeid med sentrale eksterne instanser vil hovedsakelig bli belyst fra kommunen sin innfallsvinkel. Eventuelle forbedringsområder vil bli identifisert og det vil utarbeides forslag til forbedringstiltak.

1.2 Problemstillinger

Forvaltningsrevisjonen gir svar på følgende problemstillinger:

1. **I hvilken grad sikrer Karmøy kommune at brukerne av helsetjenestene får et helhetlig og koordinert tjenestetilbud? Herunder vil vi undersøke:**
 - a) Hvilke rutiner har kommunen for samarbeid og koordinering mellom tjenestene internt i kommunen og mellom kommunen, spesialisthelsetjenesten og fastlegene?
 - b) Hvordan fungerer samarbeidet mellom tjenestene internt i kommunen og mellom kommunen, spesialisthelsetjenesten og fastlegene?
 - c) Hvilke rutiner og prosedyrer har kommunen for å sikre brukerne sine rettigheter til individuell plan og koordinator?
 - d) Hvordan sørger kommunen for brukerinvolvering?
2. **Ved pasientmottak til kommunen, fra sykehus, i hvilken grad har kommunen et tilfredsstillende system for mottak av utskrivningsklare pasienter fra sykehus? Herunder vil vi undersøke:**
 - a) I hvilken grad er kommunens rutiner for mottak av pasienter tilfredsstillende?
 - i) Hvilke rutiner har kommunen for mottak av pasienter fra sykehus?
 - ii) Er det klarhet i roller og ansvar knyttet til å ivareta samarbeidsavtaler med Helse Vest om utskrivningsklare pasienter?
 - iii) Er det klarhet i roller og ansvar knyttet til å ivareta utskrivningsklare pasienter?
 - iv) Etterleves rutinene?
 - b) I hvilken grad mottar kommunen epikrise og annen nødvendige informasjon ved mottak av pasienter fra sykehus?

- i) Hvilke krav stilles til epikrise og dokumentasjon fra sykehusene?
- ii) Er det klarhet i roller og ansvar knyttet til at epikrise og annen sentral dokumentasjon blir formidlet fra sykehuset?
- iii) Etterleves kravene?
- c) Etter at kommunen har overtatt pleieansvaret, hvordan blir pasienten vurdert for videre behandling?
- d) For pasientforløp fra spesialisthelsetjenesten, i hvilken grad registreres avvik?
 - i) Har kommunen et avvikssystem?
 - ii) Hvem skal registrere avvik?
 - iii) Hvordan skal avvik følges opp?
 - iv) Blir rutinene for avvikshåndtering etterlevd?
- e) Hvordan fungerer samarbeidet med spesialisthelsetjenesten og fastlegene knyttet til utskrivningsklare pasienter?

3. Forebygging og rehabilitering

- a) Hvilke forebyggende og rehabiliterende tiltak/tjenester tilbyr kommunen?
 - i) Hvilke lavterskeltilbud tilbyr kommunen personer som trenger hjelp og støtte til endring av levevaner?
- b) Hvilken kompetanse har kommunen i primærhelsetjenesten innen forebygging og rehabilitering?

Eventuelle forbedringsområder vil bli identifisert og det vil utarbeides forslag til forbedringstiltak.

1.3 Revisjonskriterier

Revisjonskriterier er de krav og normer som tilstand og/eller praksis i kommunen måles mot. Revisjonskriterier må være aktuelle, relevante og gyldige for kommunen. Kilder for å utlede revisjonskriterier har vært:

- ✓ Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m. (Helse- og omsorgstjenesteloven)
- ✓ Lov om pasient- og brukerrettigheter (Pasient- og brukerrettighetsloven)
- ✓ Lov om folkehelsearbeid
- ✓ St.meld. nr. 47 (2008-2009): Samhandlingsreformen – Rett behandling – på rett sted – til rett tid
- ✓ Samhandlingsreformen – lovpålagte samarbeidsavtaler mellom kommuner og regionale helseforetak/helseforetak – nasjonal veileder
- ✓ Forskrift om habilitering og rehabilitering, individuell plan og koordinator
- ✓ Kommunelovens § 23 om administrasjonssjefens internkontroll
- ✓ Kommunale planer
- ✓ Forskrift om ledelse og kvalitetsforbedring i helse- og omsorgstjenesten

Revisjonskriterier er nærmere gjort rede for i vedlegg 3.

1.4 Metode

Forvaltningsrevisjonen er gjennomført i samsvar med kravene i RSK001 Standard for forvaltningsrevisjon¹.

For å svare på problemstillingene er følgende teknikker brukt for å samle inn data:

- ✓ Dokumentinnsamling og -analyse
- ✓ Intervjuer

Til grunn for rapporten ligger en gjennomgang og analyse av sentrale dokumenter opp mot revisjonskriteriene. Liste over mottatt dokumentasjon er gjort rede for i vedlegg 1.

Det er gjennomført intervjuer med 10 personer fra kommunen:

- ✓ Kommunalsjef helse- og omsorg
- ✓ Omsorgssjef
- ✓ Helsesjef
- ✓ Leder mottaksavdelingen Norheim bo- og behandlingshjem
- ✓ Virksomhetsleder Norheim bo- og behandlingshjem
- ✓ Leder rehabiliteringsavdelingen Veia sykehjem
- ✓ Virksomhetsleder Veia sykehjem
- ✓ Leder bestillerkontoret
- ✓ Saksbehandler bestillerkontoret
- ✓ Koordinator

Intervjuer har vært en sentral informasjonskilde, og utvalget av personer var basert på forventet informasjonsverdi, erfaring og formelt ansvar i forhold til forvaltningsrevisjonens formål og problemstillinger. Formålet med intervjuene var å få utfyllende og supplerende informasjon til dokumentasjonen vi har mottatt fra kommunen. Data fra intervjuene er verifisert av respondentene, dvs. at respondentene har fått anledning til å lese igjennom referatene og gjøre eventuelle korrigeringer.

Datainnsamlingen ble avsluttet 28.03.19

Rapport er sendt rådmannen til uttalelse den 08.04.2019

¹ Utgitt av Norges Kommunerevisorforbund.

2. Helhetlig og koordinert tjenestetilbud

2.1 Revisjonskriterier

I kapittel 2 besvarer vi problemstilling 1: "I hvilken grad sikrer Karmøy kommune at brukerne av helsetjenestene får et helhetlig og koordinert tjenestetilbud?".

Revisjonskriterier er utledet fra:

- ✓ Nasjonal veileder: Samhandlingsreformen – Lovpålagte samarbeidsavtaler mellom kommuner og regionale helseforetak
- ✓ Helse- og omsorgstjenesteloven
- ✓ Pasient- og brukerrettighetsloven
- ✓ Forskrift om habilitering og rehabilitering, individuell plan og koordinator

For utdyping av revisjonskriteriene viser vi til vedlegg 3.

2.2 Fakta

2.2.1 Rutiner for samarbeid og koordinering

Samarbeid og koordinering mellom kommunen og spesialisthelsetjenesten:

Samarbeidet og koordineringen mellom Karmøy kommune og spesialisthelsetjenesten er organisert gjennom flere samarbeidsavtaler.

Karmøy kommune har følgende samarbeidsavtaler² med Helse Fonna:

- ✓ Overordnet samarbeidsavtale
- ✓ Tjenesteavtale 1- Enighet om helse- og omsorgsoppgaver partene har ansvar for og tiltak partene skal utføre
- ✓ Tjenesteavtale 2 – Samarbeid om ansvars- og oppgavefordeling i tilknytning til innlegging, utskrivning, habilitering, rehabilitering og lærings- og mestringstilbud for å sikre helskaplig og sammenhengende helse- og omsorgstjenester til pasienter med behov for koordinerte tjenester
- ✓ Tjenesteavtale 3 – Ansvars- og oppgavefordeling ved innleggelse av pasienter som trenger somatisk tilbud om behandling og/eller vurdering i spesialisthelsetjenesten
- ✓ Tjenesteavtale 4 – Avtale om kommunen sitt øyeblikkelige hjelp døgntilbud
- ✓ Særavtale til tjenesteavtale 4 – avtale om kommunen sitt tilbud om døgnopphold for øyeblikkelig hjelp
- ✓ Tjenesteavtale 5 – Ansvars- og oppgavefordeling ved opphold i, og utskrivning av pasienter fra spesialisthelsetjenesten
- ✓ Tjenesteavtale 6 – Avtale om gjensidig kunnskapsoverføring og informasjonsutveksling
- ✓ Tjenesteavtale 7 – Samarbeid om forskning, utdanning, praksis og læretid

² Hva som inngår i de forskjellige tjenesteavtalene er beskrevet i vedlegg 1.

- ✓ Tjenesteavtale 8 – Avtale om svangerskap-, fødsels- og barselomsorgstjeneste for gravide og fødende
- ✓ Tjenesteavtale 9 – Samarbeid om IKT-løysinger lokalt
- ✓ Tjenesteavtale 10 – Samarbeid om folkehelse, forebygging og helsefremming
- ✓ Tjenesteavtale 11 – Samarbeid om vedtatte beredskapsplaner og planer for den akuttmedisinske kjeden
- ✓ Tjenesteavtale 12 – Om følgetjeneste i sykehus

Den overordnede samarbeidsavtalen mellom Karmøy kommune og Helse Fonna har som formål å konkretisere oppgave- og ansvarsfordeling mellom kommunen og helseforetaket i tillegg til å etablere gode samarbeidsrutiner på sentrale samhandlingsområder. Avtalen skal bidra til at brukerne får et helhetlig tilbud om helse- og omsorgstjenester, samt styrke det forebyggende og helsefremmende arbeidet. Samarbeidsavtalen skal også gi overordnede regler om samarbeidsformer, generelle regler og fastsette en prosess for å vedta tjenesteavtaler mellom partene. Kommunestyret i Karmøy kommune har delegert myndighet til rådmannen knyttet til å vedlikeholde, revidere og videreutvikle samarbeidsavtalene.

Tjenesteavtalene gir detaljerte bestemmelser om blant annet konkrete pasientforløp, ansvars- og rollefordeling og finansiering. Flere respondenter peker på at tjenesteavtalene er så detaljerte at de i praksis fungerer som samarbeidsrutiner. Om det er motstrid mellom overordnet avtale og tjenesteavtaler skal den overordnede avtalen rå.

Karmøy kommunen og Helse Fonna har som intensjon at samarbeidet skal ha en løsningsorientert tilnærming og at beslutninger skal tas så nær brukeren som mulig. Samarbeidet tar utgangspunkt i at brukeren står i sentrum og er på felles helsearena enten pasienten er hos Helse Fonna eller kommunen. Partene har som mål at brukerne som følge av samhandlingen mellom partene skal oppleve faglig gode, samordnede og helskaplig tjenester. Tjenestene skal også bygge på LEON-prinsippet med et helskaplig kostnadsbilde samtidig som de er trygge. Avtalen setter også gjensidige forpliktelser knyttet til kompetanseutveksling og rettledning.

Partene har opprettet flere utvalg som skal sørge for samhandling og koordinering mellom partene. Samhandlingsutvalget er et forum mellom Helse Fonna og kommunene som er en arena for dialog og forankring av felles strategiske vedtak og prosesser. Samhandlingsutvalget har til oppgave å følge opp samarbeidsavtalen og håndtere saker som gjelder samhandling om brukere. Utvalget skal også opprette samhandlingsnettverk og faglige nettverk i tillegg til å godkjenne rutiner og prosedyrer omkring samhandling om felles pasienter. Samhandlingsutvalget skal også fokusere på erfaringsutveksling og kompetanseoverføring. Utvalget består av fire representanter fra Helse Fonna, fire representanter fra kommunene og to brukerrepresentanter. Saker fremmes gjennom disse representantene. Utvalget kan fatte vedtak, og vedtaket skal eventuelt være enstemmige og partene plikter å etterleve vedtakene.

Topplederforumet er et overordnet strategisk utvalg mellom Helse Fonna og kommunene som har inngått samarbeidsavtale med helseforetaket. Avtalene styres, utvikles og følges opp gjennom topplederforumet. Samhandlingsutvalget har ansvar for å organisere forumet. Kommunene representeres her ved ordfører, rådmann og kommunalsjef for helse- og omsorg. Helseforetaket representeres ved styreleder og foretaksledelsen. Samtidig er medlemmene i samhandlingsutvalget med i forumet. Det er også brukerrepresentanter som oppnevnes av brukerutvalget i Helse Fonna. Høyskolen på Vestlandet, Fylkesmannen og KS har rett til å stille med en representant hver. I tillegg kan tillitsvalgte fra foretaket og kommunene stille med en representant hver.

Samtidig er det etablert områdemøter knyttet til sykehusene i Haugesund, Stord og Odda. Her deltar den øverste helsefaglige ledelsen i sykehusenes tilhørende kommuner, klinikkdirektører og samhandlingssjef i foretaket. Formålet er å ivareta oppfølging av lovpålagte avtaler.

Det er også et tvisteløsningsorgan med seks medlemmer, to fra kommunene, to fra Helse Fonna og to brukerrepresentanter. Uenigheter knyttet til enkeltpasienter og praktisk håndtering av avtale om inn- og utskrivning av pasienter som trenger helsetjenester, skal som hovedregel løses gjennom dialog og forhandlinger mellom partene. Prinsipielt skal pasientrelaterte saker løses så nært pasient/bruker som

mulig. Oppnår de ikke enighet blir det opprettet en uenighetsprotokoll som blir sendt til et lokalt tvisteløsningsorgan for drøfting og rådgivning til løsning. Partene er enige om at reglene om taushetsplikt skal sikres når de utformer uenighetsprotokollen. Oppnår de ikke enighet om å følge anbefalingene skal saken sendes til nasjonalt tvisteløsningsorgan. I saker der partene ikke er enige om at uttale fra nasjonalt tvisteløsningsorgan skal være bindende, kan hver av partene bringe saken inn for de ordinære domstolene med Haugaland tingrett som verneeting.

I Helse Fonna-området er det i tillegg etablert en samarbeidsarena for utvikling av samarbeidstiltak. Denne arenaen kalles "Helsetorgmodellen". Kommunene i området, Helse Fonna og Høgskulen på Vestlandet deltar i samarbeidet. Høsten 2011 deltok kommunen i samarbeidsprosjekt omkring hverdagsrehabilitering, forebyggende tiltak for å forhindre eller redusere konsultasjoner og behandling i sykehus og etablering av lokalmedisinsk sentre.³

Kommunen og Helse Fonna plikter å gjøre den overordna samarbeidsavtalen kjent for egne ansatte og brukere. Partene skal sette av nok ressurser til å kunne ta vare på pliktene sine etter avtalen. Partene plikter å holde hverandre informert og gi veiledning innenfor hverandres ansvarsområde. Rutiner for dette skal reguleres nærmere i underavtaler for hvert ansvarsområde.

I intervju trekker flere respondenter fram at samarbeidet mellom kommunen og spesialisthelsetjenesten i utgangspunktet fungerer bra. Revisjonen vil beskrive utfordringer knyttet til mottak av pasienter fra sykehus, formidling av dokumentasjon og epikrise under problemstilling 2.

Samarbeid og koordinering mellom kommunen og fastlegene:

Karmøy kommune har ikke en overordnet rutine for samhandling mellom kommunale tjenester og fastlegene, men når og hvor fastlegene skal involveres står beskrevet i de konkrete rutinene for tjenestene og virksomhetene i kommunen. Fastlegene skal for eksempel involveres av bestillerkontoret i forkant av at et vedtak om tildeling av tjenester fattes, slik at saken er tilstrekkelig opplyst. Fastlegene er også en del av ansvarsgruppemøtene til pasienter med individuell plan, og rutinene på dette området beskriver hvordan og når fastlegene skal involveres. Videre opplyser kommunen at fastlegene generelt kan involveres ved behov, men at de i utgangspunktet ikke involveres i alle saker.

Flere respondenter påpeker at samarbeidet mellom kommunen og fastlegene stort sett fungerer bra, men at kvaliteten på samarbeidet preges av individuelle forskjeller mellom fastlegene. I intervju blir det fremhevet at det gjennomføres samarbeidsmøter jevnlig mellom kommunen og representanter fra fastlegene som et ledd i å samhandle og koordinere mellom kommunen og fastlegene.

Kommunikasjon mellom kommunale tjenester og fastlegene skjer i dag elektronisk ved å sende e-meldinger. Flere respondenter påpeker at elektronisk kommunikasjon har vært en viktig faktor i å forbedre samarbeidet mellom kommunen og fastlegene.

Fastlegene er en del av ansvarsgruppene til pasientene og inviteres til disse møtene. I intervju med flere respondenter påpekes det at det er sjeldent at fastlegene deltar på ansvarsgruppemøter til pasienter med vedtak om individuell plan og koordinator. Uavhengig av om fastlegen deltar på ansvarsgruppemøtet får de tilsendt referat fra møtet og er dermed informert om hva som ble gjennomgått. Flere av respondentene har fremhevet at fastlegene ikke har vært fokusområde med tanke på informasjonsformidling om hva en koordinator og individuell plan er, og at dette kanskje kan være grunnen til at fastlegene ikke deltar på disse ansvarsgruppemøtene. Andre respondenter fremhever at fastlegene har et arbeidspress og en arbeidshverdag som gjør at de nedprioriterer disse ansvarsgruppemøtene.

Flere respondenter i kommunen trekker også fram i intervju at fastlegene har en sentral rolle i å videreformidle kommunens lavterskeltilbud til sine pasienter. Fastlegene har fått tilsendt informasjon og brosjyrer om lavterskeltilbudene, men noen respondenter påpeker at fastlegene kan bli flinkere til å informere sine pasienter om lavterskeltilbud som pasienten kan ha en helsemessig gevinst av å delta på.

³ Sak om innføring av samhandlingsreformen

Samarbeid og koordinering internt i kommunen:

Helse- og omsorgssektoren i Karmøy kommune er delt inn i fire sektorer, sektor helse, sektor omsorg, sektor forvaltning helse og omsorg, og sektor utvikling og ressurser. Karmøy kommune er organisert etter en etatsmodell, og helse- og omsorgsetaten har innført linjeledelse.

Sektorlederne og helse- og omsorgssjefen møtes ukentlig til ledermøter hvor spørsmål som går på tvers i etaten kan tas opp og drøftes. Sektorlederne har også egne sektormøter hvor virksomhetslederne deltar. På disse møtene tas det opp spørsmål og temaer som går på samhandling på tvers i den aktuelle sektoren.

Videre deltar sektorsjefene for helse og omsorg på nettverkssamlinger med bestillerkontoret, og de som utfører tjenestene i sine respektive sektorer.

Sektorsjefen for omsorg har faste møter med leder på bestillerkontoret en gang i uken. Virksomhetsledere og avdelingsledere har møter med bestillerkontoret ved behov, og respondentene fremhever at tjenestene har fortløpende dialog med både bestillerkontoret og andre tjenester på telefon og e-post for å drøfte enkeltsaker.

Samhandling internt i kommunen for å sikre at brukerne får et helhetlig og koordinert tjenestetilbud skjer i første omgang ved at bestillerkontoret fatter et vedtak om tildeling av tjenester. Karmøy kommune har en bestiller- utfører modell. Bestillerfunksjonen utføres av bestillerkontoret. Bestillerkontoret håndterer søknader og fatter vedtak om helse- og omsorgstjenester til alle innbyggerne i kommunen. Etter at vedtak er fattet skal tjenestene i virksomhetene utføre helse- og/eller omsorgstjenester i tråd med vedtaket.

For å sikre at brukerne får vedtak om riktig tjeneste- og behandlingsnivå gjennomfører bestillerkontoret samtaler med tjenestene for å sikre at saken er tilstrekkelig opplyst i forkant av at vedtaket fattes. For brukere som allerede mottar tjenester fra kommunen gjennomfører bestillerkontoret samarbeidsmøter med tjenestene for å drøfte om det er behov for å endre behandlings- og/eller tjenestetilbud til disse brukerne.

Flere av respondentene trekker fram i intervju at samarbeidet mellom bestillerkontoret og tjenestene i utgangspunktet fungerer bra, og at det er klarhet i rollefordelingen i bestiller-utfører modellen. Det trekkes også fram som positivt at det gjennomføres samarbeidsmøter på individ og systemnivå mellom bestillerkontoret og tjenestene, samt at det er god kommunikasjon på telefon og e-post mellom ansatte i tjenestene. Noen respondenter savner at saksbehandlerne på bestillerkontoret er mer ute i tjenestene og møter pasientene for å sikre seg et helhetlig bilde av pasientens behandlingsbehov.

Pasienter som er brukere av to eller flere helsetjenester, og som har behov for helhetlige og koordinerte tjenester har rett til koordinator og individuellplan. I modell for koordinerende enhet (KE) kommer det fram at KE skal koordinere helhetlige tjenester i Karmøy kommune. KE sine ansvarsoppgaver er:

- ✓ Vurdere og saksbehandle saker omkring helhetlig rehabilitering, deriblant individuell plan
- ✓ Ha oversikt over kontaktpersoner (personlige koordinatore) og eksisterende individuelle planer
- ✓ Kvalitetssikre arbeid med individuelle planer
- ✓ Medvirke til opplæring og veiledning av personlige koordinatore
- ✓ Bidra til tverrfaglig og tverretattlig samarbeid samt samarbeid med Helse Fonna
- ✓ Oversikt over rehabiliteringstilbudet

Koordinerende enhet er delt inn i tre nivåer. Nivå 1 er bestillerkontoret som mottar søknad om koordinator og individuellplan. I saker hvor det er behov for tverrfaglig/tverretattlig samarbeid sendes saken videre til den tverrfaglige mottaksgruppen. Denne mottaksgruppen har en kontaktperson som utgjør nivå 2. Kontaktpersonen har en sekretærrolle for mottaksgruppen, med videre ansvar for fordeling av koordinatorsaker. Selve mottaksgruppen utgjør nivå 3 og håndterer de mest komplekse

og omfattende sakene. Faste medlemmer i mottaksgruppen er leder PPT, rådgiver i oppvekst- og kulturetaten, virksomhetsleder ved fysio- og ergoterapitjenesten, virksomhetsleder ved aktivitet og avlastning og virksomhetsleder ved bestillerkontoret. Ved behov kan andre virksomhetsledere eller tjenester inviteres til disse møtene. Mottaksgruppens oppgave er å være pådriver for planlegging og utvikling av rehabilitering, være et senter for erfaringsdeling og å melde om udekkede behov til etatslederne i kommunen. Mottaksgruppen møtes ca. to ganger i halvåret.

For å sikre at brukere med behov for helhetlig og koordinerte tjenester mottar dette gjennomføres det ansvarsgruppemøter med de aktuelle tjenestene, brukeren, fastlege og andre inviterte. Formålet med disse ansvarsgruppene er å sikre at tjenestetilbudet som ytes til brukeren er koordinert, og for å sikre en rød tråd i oppfølgingen av brukeren. Det er brukerens koordinator som kaller inn til møtet, skriver referat og er ordstyrer. I intervju blir det fremholdt at disse ansvarsgruppemøtene er nyttig for å sikre helhetlig oppfølging av brukerens behov.

2.2.2 Rutiner og prosedyrer for individuell plan og koordinator

Alle som har behov for langvarige og koordinerte helse- og omsorgstjenester skal få utarbeidet en individuell plan om de ønsker det. Bruker/pasient har rett til å medvirke i arbeidet, og tjenesteapparatet skal legge til rette for det. Individuell plan er et samarbeidsdokument. Hensikten er at en individuell plan skal bidra til å gi brukeren/pasienten større forutsigbarhet, avklare ansvarsforhold og sikre samordning slik at tjenestene personen mottar fremstår som helhetlig og i tråd med brukers/pasientens målsettinger. Planen skal sikre koordinering og samarbeid mellom tjenesteyter, bruker og eventuelt pårørende. En koordinator er en kontaktperson i kommunen som kan bistå med å finne fram i systemet. Koordinator har hovedansvaret for å følge opp arbeidet med individuell plan. Brukere av helse- og omsorgstjenester i kommunen kan få tildelt koordinator selv om vedkommende bruker ikke har vedtak om individuell plan. I tjenesteavtale 2 mellom Karmøy kommune og Helse Fonna står det også beskrevet hvordan partene skal samarbeide om å utarbeide individuell plan til pasienter og brukere som mottar tjenester fra både kommunen og spesialisthelsetjenesten.

Revisjonens undersøkelse viser at Karmøy kommune har en rutine for tildeling av koordinator og utarbeidelse av individuell plan. I rutinene heter det at alle saksbehandlere på bestillerkontoret saksuttreder saker hvor det er behov for personlig koordinator og individuell plan. Etter at vedtak om koordinator og/eller individuell plan er fattet sender saksbehandler e-post til kontaktperson KE med løpenummer på bruker som har fått tildelt koordinator og/eller individuell plan. Vedtaket skal så registreres i fagsystemet PROFIL. Rutinedokumentet beskriver ikke i klartekst hvem som har ansvar for å registrere vedtaket i fagsystemet. Etter at vedtaket er fattet og kontaktperson KE er informert, er det kontaktperson KE som har ansvar for å fremskaffe en koordinator. I rutinedokumentet heter det at kontaktperson KE skal vurdere hvilken virksomhet som kan være aktuell som koordinator. Kontaktperson KE sender så en e-post til virksomheten via virksomhetsleder for å etterspørre om virksomheten/virksomhetsleder kan utpeke en koordinator. I rutinene heter det at en bestreber at bruker får en koordinator i den virksomheten en mottar tjenester.

Hvordan virksomhetslederne skal gå fram for å finne koordinator er ikke beskrevet i rutinedokumentet. Men i intervju fremheves det at koordinator velges på bakgrunn av erfaring og egnethet. Bruker selv kan også fremme ønske om hvem vedkommende ønsker som sin koordinator, og virksomhetsleder prøver å etterkomme dette ønsket hvis det er mulig.

Når kontaktperson KE får en tilbakemelding fra virksomheten om hvem som skal være koordinator, sender kontaktperson KE en e-post til den aktuelle koordinatoren og informerer om at koordinator skal kontakte bruker for videre samarbeid. I rutinen heter det at kontaktperson KE i denne e-posten også skal informere den oppnevnte koordinatoren om koordinatorhåndboken og aktuell opplæring. Koordinatorhåndboken beskriver hva som skal inngå i individuellplan og hvordan koordinator skal gå frem for å skrive planen, for å sikre at brukere med vedtak om individuell plan får utarbeidet en slik plan. Kommunen har også en standard mal for individuell plan som skal brukes av koordinatorene.

I intervju med flere respondenter i kommunen fremstår det som uklart hvem som har ansvar for å formidle koordinatorhåndboken til nyoppnevnte koordinatorene. Flere respondenter mener det er

virksomhetslederne som skal informere om koordinatørhåndboken, og flere respondenter fremhever også at koordinatører ikke har fått informasjon om at det finnes en koordinatørhåndbok.

2.2.3 Brukerinvolvering

Brukerinvolvering i Karmøy kommune starter ved tildelingsprosessen på bestillerkontoret. I forkant av at et vedtak fattes skal bestillerkontoret sikre at de har tilstrekkelig informasjon og opplysninger om pasienten slik at de kan fatte et vedtak om riktig behandlingsnivå. For å innhente informasjon og opplysninger om pasientens behandlingsbehov tar saksbehandler blant annet kontakt med pasienten og deres pårørende. Kontakt mellom bestillerkontoret og brukeren skjer gjerne over telefon eller e-post. I intervju ble det fremhevet at bestillerkontoret ikke prioriterer å dra på hjemmebesøk til pasienten. Hjemmebesøk gjennomføres av og til hvis saksbehandler skal behandle søknad om tjenester til brukere som tidligere ikke har mottatt tjenester fra kommunen. Flere respondenter påpeker at det er et ønske at bestillerkontoret oftere gjennomfører hjemmebesøk eller besøk hos pasienter på institusjoner for å sikre et mer helhetlig bilde av pasientens behandlingsbehov. Til tross for dette mener flere respondenter at bestillerkontoret treffer riktige vedtak, og bestillerkontoret selv registrerer alle hjemmebesøk de gjennomfører som et ledd i forbedringsarbeidet på dette området.

Etter at bestillerkontoret har fattet vedtak om tjenester er det opp til den aktuelle tjenesten å sikre brukerinvolvering. På alle sykehjemsavdelingene i kommunen gjennomføres det en innsamlingssamtale med pasient og pårørende for å kartlegge brukerens mål for oppholdet, ønsker, funksjonsnivå, medisinske forhold, hvem som er nærmeste pårørende m.m. Det er brukerens primærlegepleier som gjennomfører samtalen, og samtalen tar utgangspunkt i en mal som viser hvilke temaer som skal adresseres i innsamlingssamtalen. På langtidsavdelingene i kommunen deltar også avdelingsleder på disse innsamlingssamtalene. I hjemmetjenesten gjennomføres også slike samtaler, men her refereres de til som oppstartssamtaler.

Alle sykehjem med langtidsplasser har en brukerrådsrepresentant. Denne brukeren deltar i et felles brukerråd på sykehjemmet. Brukerrådet er et rådgivende organ som skal være med på å utvikle kvaliteten på tjenesten. Intervjudata viser at flere respondenter mener brukerrådet er et viktig organ for å sikre kvalitativt like tjenester på institusjonene i kommunen.

Innenfor omsorgssektoren skal det gjennomføres bruker- og pårørendemøter en gang i året. I disse møtene får tjenesten tilbakemelding fra bruker og pårørende om hvordan de opplever tjenestetilbudet og hva som eventuelt kan forbedres.

Innenfor rus og psykisk helse benytter kommunen et eget verktøy for brukerinvolvering. I dette verktøyet kan brukerne av tjenestetilbudet gi tilbakemeldinger på sitt tjenestetilbud direkte i verktøyet. Rus- og psykiatrisektoren arrangerer også brukermøter på tjenestenivå hvor deltakerne drøfter hvordan tjenestetilbudet kan forbedres.

I notatet "Framtidens omsorgstjenester i Karmøy kommune" fra 2011 ble det utarbeidet en tiltaksplan for utforming av kommunens omsorgstjenester frem mot år 2020. Brukerne var involvert i dette arbeidet gjennom brukerrepresentanter fra elderrådet og rådet for mennesker med nedsatt funksjonsevne. Også tillitsvalgte og medarbeidere i helse- og omsorgstjenestene var representert i dette arbeidet. Notatet påpeker at tjenestene som planlegges i fremtiden bør ha en mer aktiv profil der en legger til rette for brukermedvirkning og deltakelse fra pårørende i brukernes tjenestetilbud. Dette ses i sammenheng med nye brukergrupper og pårørende som forventer økt grad av medvirkning og påvirkning i tjenestene som ytes.

Brukerrepresentanter har også vært involvert i arbeidet med å lage samarbeidsavtaler mellom Helse Fonna og kommunene i Helse Fonna sitt opptaksområde. To brukerrepresentanter deltok i forhandlingsutvalget. Det sitter også brukerrepresentanter i samarbeidsutvalgene mellom Helse Fonna og kommunene. Både samhandlingsutvalget, topplederforumet og tvisteløsningsorganet har to brukerrepresentanter. Disse blir utnevnt av brukerutvalget i Helse Fonna. Det blir også poengtert i samarbeidsavtalen mellom Helse Fonna og Karmøy kommune at helse- og omsorgstjenestene skal bygge på brukermedvirkning. I tillegg skal beslutninger tas så nær brukeren som mulig og ha som utgangspunkt at brukeren skal stå i sentrum.

2.3 Vurderinger

Samhandling og koordinering mellom tjenester:

Vår undersøkelse viser at Karmøy kommune har inngått 13 samarbeidsavtaler med Helse Fonna som vi vurderer fungerer som samarbeidsrutiner for å sikre at brukerne får et helhetlig og koordinert tjenestetilbud i overgangen mellom de kommunale helse- og omsorgstjenestene og spesialisthelsetjenesten. Vi registrerer at kommunen i utgangspunktet synes samarbeidsrutinene med spesialisthelsetjenesten legger et godt grunnlag for samarbeidet. Konkrete utfordringer knyttet til etterlevelse av samarbeidsavtalene, pasientmottak og formidling av dokumentasjon mellom kommunen og spesialisthelsetjenesten blir belyst under problemstilling 2 i denne rapporten.

Vi registrerer at flere respondenter mener samarbeidet med fastlegene fungerer bra, men kvaliteten på samarbeidet kan være personavhengig fra fastlegenes side. Våre undersøkelser viser at kommunen ikke har en overordnet samhandlingsrutine med fastlegene, men der det er aktuelt å involvere fastlegene dekkes dette i rutinebeskrivelsene ute i tjenestene. Vi vurderer på bakgrunn av intervjudata at kommunen har et godt samarbeid med fastlegene, men at kvaliteten på samarbeidet kan være personavhengig fra fastlegene sin side.

Vår undersøkelse viser at helse- og omsorgssektoren har flere samarbeidsmøter på overordnet- og etatsnivå for å sikre samhandling på tvers i sektoren og i etatene. Vi vurderer at møtearenaene som blir beskrevet i rapporten legger et godt grunnlag for samarbeid på tvers av tjenestene i kommunen på etat, tjeneste- og individnivå. Vi vurderer videre at Karmøy kommune sikrer at brukere av tjenester i kommunen får et helhetlig og koordinert tjenestetilbud ved at koordinerende enhet og koordinator særlig har et ansvar for å følge opp brukere med behov for koordinerte tjenester.

Koordinator og individuell plan:

Vår undersøkelse viser at Karmøy kommune har rutiner og retningslinjer for å utarbeide individuell plan og for å tildele koordinator til brukere som har krav på dette. Vi vurderer også at kommunen har rutiner og retningslinjer for utarbeiding av individuell plan til pasienter som mottar tjenester fra både kommunen og spesialisthelsetjenesten.

Vår undersøkelse viser at koordinerende enhet har det overordnede ansvaret for opplæring og veiledning av nye koordinatorene. Vi vurderer at koordinerende enhet har rutiner for opplæring av koordinatorene, og at koordinatorhåndboken i kommunen er et nyttig hjelpemiddel for nye koordinatorene. Vi registrerer at noen respondenter mener at flere koordinatorene i kommunen ikke har fått opplæring i rollen som koordinator, og heller ikke fått tilsendt koordinatorhåndboken. Revisjonen stiller spørsmålsteget ved om opplæring og formidling av koordinatorhåndboken til nye koordinatorene praktiseres i tråd med kommunens egne rutiner. Hvis koordinatorene ikke får tilstrekkelig opplæring, er det etter revisjonens vurdering risiko for at brukere av helse- og omsorgstjenestene i kommunen ikke får helhetlig oppfølging i tråd med intensjonen for bruk av koordinator.

Brukermedvirkning:

Vår undersøkelse viser at Karmøy kommune sikrer brukermedvirkning ved tildeling av tjenester ved at saksbehandler på bestillerkontoret tar kontakt med bruker og eventuelt pårørende for å kartlegge brukerens funksjonsnivå og behov for tjenester. Når brukeren får et vedtak om tjenester er det opp til tjenesten å sikre brukermedvirkning i tjenestetilbudet. Vår undersøkelse viser at dette gjøres på flere måter i helse- og omsorgssektoren, blant annet ved å gjennomføre innsamling/oppstartsamtaler, brukerråd, bruker og pårørende møter, og innhenting av brukerperspektiv. Vår overordnede vurdering er at kommunen sikrer at brukerne er involvert i utformingen av sitt tjenestetilbud.

3. Pasientmottak av utskrivningsklare pasienter fra sykehus

3.1 Revisjonskriterier

I kapittel tre besvarer vi problemstilling 2: "Ved pasientmottak til kommunen, fra sykehus, i hvilken grad har kommunen et tilfredsstillende system for mottak av utskrivningsklare pasienter fra sykehus?".

Revisjonskriterier er utledet fra:

- ✓ Kommunelovens § 23 om administrasjonssjefens internkontroll
- ✓ God praksis for internkontroll, hvor vi bygger på KS sin veileder "Rådmannens internkontroll, 2013"
- ✓ Nasjonal veileder: Samhandlingsreformen – Lovpålagte samarbeidsavtaler mellom kommuner og regionale helseforetak
- ✓ Forskrift om ledelse og kvalitetsforbedring i helse- og omsorgstjenesten

For utdyping av revisjonskriteriene viser vi til vedlegg 3.

3.2 Fakta

3.2.1 Kommunens rutiner for mottak og behandling av pasienter overført fra sykehuset

Rutine for mottak av pasienter fra sykehus:

Mottak av pasienter fra sykehus reguleres av tjenesteavtale 5 som er inngått mellom Karmøy kommune og Helse Fonna. Tjenesteavtale 5 regulerer i detalj ansvarsområdet til helseforetaket og kommunen, og er ifølge respondentene å betrakte som en samarbeidsrutine.

I tjenesteavtalen heter det at hvis en pasient som er innlagt på sykehuset har behov for tjenester fra den kommunale helse- og omsorgstjenesten, skal sykehuset kontakte kommunen innen 24 timer etter innleggelse. Hvis pasienten i utgangspunktet ikke har behov for tjenester fra kommunen ved utskrivelse, men dette endrer seg i løpet av sykehusoppholdet gjelder varslingsfristen på 24 timer fra og med det blir klart at pasienten har behov for tjenester fra kommunen. Kommunen skal forberede og sette i verk nødvendige tiltak for å kunne ta imot pasienten når Helse Fonna har varslet om at pasienten har behov for kommunale helse- og omsorgstjenester.

Sykehuset har ifølge tjenesteavtale 5 en sentral rolle i den videre planleggingen av hvilke kommunale helse- og omsorgstjenester pasienten har behov når for pasienten skrives ut fra sykehuset. Det er helseforetaket som blant annet skal hjelpe pasienten med søknad om kommunale tjenester, og informere pasienten om hvilke hjelpebehov det kan søkes bistand om i kommunen. Ifølge tjenesteavtalen plikter kommunen å behandle søknader og fatte vedtak om tjenester fra pasienter som er innlagt i spesialisthelsetjenesten fortløpende. I tjenesteavtalen heter det at det er kommunen som skal vurdere og bestemme hvilket tiltak og i hvilket omfang av tjenester pasienten skal få tilbud om. I intervju påpeker flere respondenter i kommunen at denne delen av tjenesteavtalen ikke alltid følges av sykehuset. Intervjudata viser at sykehuset ved flere anledninger har kommunisert overfor pasienten og deres pårørende hvilke tjenestebehov og oppfølging de har behov for av den kommunale helse- og omsorgstjenesten. Dette kan være problematisk når/hvis bestillerkontoret vurderer og fatter vedtak om

et lavere behandlingsnivå eller omfang av tjenester enn det sykehuset uttrykte overfor pasienten og deres pårørende. Respondentene påpeker at det ikke er uklarheter i selve tjenesteavtalen på dette området, men at sykehuset ikke alltid praktiserer sin veiledningsfunksjon i tråd med tjenesteavtalen.

Når sykehuset sender utskrivningsmelding til bestillerkontoret i kommunen beskriver sykehuset funksjonsnivået til pasienten. Saksbehandlerne på bestillerkontoret fatter så, på bakgrunn av denne funksjonsbeskrivelsen av pasienten og eventuelt annen informasjon fra brukeren selv eller tjenestene i kommunen, et vedtak om behandlingsnivå og behandlingstilbud. Kommunen skal etter å ha fått varsel om utskrivningsklar pasient gi tilbakemelding i standard dokument (telefaks/elektronisk melding) til Helse Fonna straks, og senest innen to timer, etter å ha fått melding om utskrivningsklar pasient om kommunen kan ta imot pasienten. Hvis det er ikke er ledig kapasitet på mottaksavdelingen i kommunen, eller andre aktuelle kommunale tjenestetilbud, informeres sykehuset om dette, og det resulterer i at den utskrivningsklare pasienten må ligge på overliggerdøgn på sykehuset i påvente av ledig plass på for eksempel mottaksavdelingen eller kort- eller langtidsplass på institusjon.

Ved utskrivning fra sykehuset heter det i tjenesteavtalen at sykehuset skal sende med pasienten resept på nye medikament som er startet opp under oppholdet på sykehuset, samt sende med medikament og nødvendig utstyr til og med første yrkedag etter utskrivning. Flere respondenter i tjenestene i Karmøy kommune påpeker at det har oppstått avvik ved at sykehuset ikke har sendt med medikamenter med pasienten ved utskrivning. Dette kan, ifølge respondentene, være et alvorlig problem hvis medikamentet pasienten trenger er et medikament sykehjemmet for eksempel ikke har i sitt legemiddellager. Ifølge respondentene er dette et av områdene det skrives flest avvik på i forhold til samarbeidet mellom kommunen og sykehuset om utskrivningsklare pasienter.

Når det gjelder fastlegenes rolle knyttet til pasienter utskrevet fra sykehuset blir det fremholdt i intervju at de har en begrenset rolle fordi det er sykehjemslegene på Norheim og andre institusjoner som håndterer denne pasientgruppen. Utover dette får fastlegene på lik linje med de kommunale helse- og omsorgstjenestene tilsendt epikrise fra sykehuset i tråd med samarbeidsavtalene med Helse Fonna.

Mottaksavdelingen på Norheim Bu- og behandlingssenter:

Karmøy kommune har en mottaksavdeling med 9 sengeplasser på Norheim bu- og behandlingssenter. Revisjonen får opplyst i intervju at mottaksavdelingen skal utvide kapasiteten til 12 sengeplasser fra og med 4. mars 2019. Denne mottaksavdelingen mottar pasienter direkte fra sykehuset for vurdering, opptrening og behandling for en kortere periode. Målsetningen under oppholdet er å kartlegge hvilket tjenestetilbud pasienten har behov for i kommunen. På bakgrunn av observasjoner og vurderinger som gjøres på mottaksavdelingen kan bestillerkontoret vurdere hvilke kommunale helse- og/eller omsorgstjenester pasienten skal motta når pasienten skal flyttes fra mottaksavdelingen over i et annet kommunalt tjenestetilbud.

Tilbudet på mottaksavdelingen på Norheim bu- og behandlingssenter er forbeholdt pasienter som har et sykdomsbilde som tilsier at de ikke kan motta forsvarlig behandling fra andre kommunale tjenester. Det er altså ikke alle pasienter som er innom mottaksavdelingen etter at de blir skrevet ut fra sykehuset. Utgangspunktet er at bestillerkontoret gjør en vurdering på hvilke behandling og tjenestetilbud pasienten skal motta i kommunen, gjerne i samråd med den aktuelle tjenesten i kommunen, og deretter tildeler tjenester.

Kompetanse på mottaksavdelingen på Norheim Bu- og behandlingssenter:

I ansattoversikten for mottaksavdelingen på Norheim Bu- og behandlingssenter fremgår det at avdelingen har 9,5 årsverk med sykepleiere, 1,87 årsverk med hjelpepleiere, 2,4 årsverk med fagarbeidere og 1 årsverk med assistenter. Avdelingen har også en rekke vikarer med timelønn og to studenter. Videre er det to leger som er tilknyttet Norheim bu- og behandlingssenter, hvor den ene er tilknyttet øyeblikkelig hjelp tilbudet i tillegg til de lindrende sengene og den andre er tilknyttet hele sykehjemmet, deriblant mottaksavdelingen. Revisjonen får opplyst av kommunen at legene er tilgjengelig på tvers av avdelingene for å utnytte kapasiteten best mulig.

I kompetansestrategien for Norheim bu- og behandlingssenter heter det at sykehjemmet prioriterer videreutdanninger for sykepleiere innen avansert klinisk sykepleie, sår, diabetes og KOLS. For fagarbeidere prioriterer sykehjemmet videreutdanning innenfor palliasjon og ernæring. Det er også

ifølge kompetanseplanen et mål å øke kompetansen til assistenter, slik at assistentene skal være i stand til å observere forandring hos pasienten, og at alle assistenter på Norheim bu- og behandlingssenter skal være i gang med helsefaglig utdanning. Sykehjemmet pålegger også samtlige ansatte å gjennomføre HLR og oppfriskningskurs i legemiddelhåndtering i løpet av året.

I intervju fremhever flere aktuelle respondenter at mottaksavdelingen på Norheim bu- og behandlingssenter har riktig og tilstrekkelig kompetanse.

3.2.2 Mottak av informasjon fra sykehuset ved mottak av pasienter

I tjenesteavtale 5 heter det at helseforetaket og kommunen skal benytte elektronisk kommunikasjon der dette er innført. Kommunikasjon mellom helseforetaket og Karmøy kommune foregår i dag via E-melding. Karmøy kommune har videre en detaljert rutine vedrørende hvordan saksbehandler på bestillerkontoret skal håndtere mottak av E-melding fra helseforetaket.

Ved utskriving av pasient fra sykehuset skal sykehuset sende utskrivningsmelding til kommunen. Denne utskrivningsmeldingen skal, ifølge rutiner for e-melding, inneholde tilstrekkelig informasjon om pasienten slik at kommunen kan bruke informasjonen til å følge opp pasienten med rett behandling når kommunen overtar behandlingsansvaret. Denne utskrivningsrapporten skal inneholde en funksjonsbeskrivelse av pasienten og oppdatert legemiddelinformasjon. Det er sykepleier på sengepost som har ansvar for å sende utskrivningsrapporten, og utskrivende lege skal sørge for at legemiddelinformasjonen er oppdatert ved utskriving.

Når Karmøy kommune mottar utskrivningsmelding fra sykehuset skal kommunen innen to timer gi en tilbakemelding om hvilke tjenestetilbud pasienten vil få i kommunen. Bestillerkontoret fattet så vedtak om tildeling av tjenester blant annet på bakgrunn av denne funksjonsnivåbeskrivelsen. Respondentene vi har intervjuet fremhever at kommunen stiller krav om at beskrivelsen av funksjonsnivået til pasienten må være så konkret og detaljert som mulig slik at bestillerkontoret kan fatte riktig vedtak om tildeling av tjenester. Hvis bestillerkontoret ikke får tilstrekkelig med opplysninger i utskrivningsmeldingen skal saksbehandler kontakte helseforetaket for å få ytterligere informasjon om pasienten. Flere respondenter i kommunen mener at utskrivningsmeldingene fra sykehuset er i det vesentlige detaljert nok til å fatte riktig vedtak, men ved behov for ytterligere informasjon tar saksbehandler på bestillerkontoret kontakt med sykehuset.

Ved utskriving av pasient fra sykehuset, skal den kommunale instansen som har ansvar for videre behandling av pasienten få tilsendt epikrise og relevante fagrapporter, slik som medikamentliste fra sykehuset. Utgangspunktet i tjenesteavtalen er at denne informasjonen skal følge pasienten slik at kommunen har det i hende når de overtar behandlingsansvaret for pasienten. Sykehuset skal også sende med resept på nye medikamenter som er startet opp under oppholdet. Denne dokumentasjonen sendes elektronisk til kommunen.

Epikrise er en standard rapport som er en skriftlig redegjørelse av årsak, utvikling og behandling av sykdom hos pasienten, utarbeidet etter at undersøkelse og behandling er ferdig fra sykehusets side. Respondentene i kommunen fremhever at de kommunale instansene ikke stiller konkrete krav til epikrisen annet enn at den inneholder standard informasjon som en epikrise skal inneholde. Respondentene i kommunen påpeker at epikrisene de mottar fra sykehuset i hovedsak er i tråd med form og innholds kravene til en epikrise, men mangler i epikrisene forekommer.

Samtlige respondenter i kommunen fremhever videre at epikrise ikke alltid følger pasienten ved mottak av pasient fra helseforetaket i tråd med tjenesteavtale 5. Det opplyses om at det er et problem at epikrise ikke alltid følger pasienten, og at kommunen ved flere anledninger må purre på sykehuset for å få den tilsendt.

3.2.3 Avvikshåndtering

Avvik fra overordnet samarbeidsavtale med Helse Fonna:

Det er den overordnede samarbeidsavtalen mellom Karmøy kommune og Helse Fonna som regulerer hvordan avvik skal registreres hvis det oppstår avvik i samhandlingen mellom aktørene.

Utgangspunktet i avtalen er at avvik fra samarbeidsavtalen eller de ulike tjenesteavtalene skal meldes og sendes til den andre parten. Avvikene skal registreres og følges opp i avvikssystemet til virksomheten der avviket oppstår. Parten som melder avviket skal ifølge samarbeidsavtalen få tilbakemelding på hvordan avviket er behandlet.

Karmøy kommune har en egen rutine på melding om avvik til helseforetaket. I rutinen heter det at skjemaet "melding om avvik tjenesteavtaler" skal fylles ut for hånd og kvalitetssikres av virksomhetslederen som så sender skjemaet i posten til helseforetaket. Rutinen definerer ikke hvem som kan føre avvik, men i intervju blir det fremhevet at det er lege, sykepleier, virksomhetsleder og bestillerkontoret som fører avvik på tjenesteavtalene med helseforetaket. Helsefagarbeidere har ikke adgang til å registrere avvik på dette området. I intervju blir det fremhevet at dagens ordning hvor avvikene skal registreres i et skjema og sendes i post til helseforetaket har ført til at ansatte ikke prioriterer å føre avvik fordi det tar for lang tid. Flere respondenter i forskjellige tjenester fremhever at de kun registrerer alvorlige avvik som kan gå på liv og helse, men andre avvik fra tjenesteavtalene registreres ikke.

I Karmøy kommunes rutine heter det videre at en kopi av avviksskjemaet skal sendes til helse- og omsorgsetaten i kommunen slik at avvikene registreres og samles for å kunne hentes frem ved behov for evaluering eller lignende. Flere respondenter oppgir at avviksskjemaene som fylles ut blir samlet i permer, og at de ikke registreres elektronisk. Flere respondenter fremhever også at avviksregistrering i dag ikke fører til kontinuerlig forbedring i samarbeidet mellom helseforetaket fordi avvikene ikke registreres elektronisk og det derfor er vanskelig å lage statistikker som viser problem/forbedringsområder.

Kommunen opplyser at avvik i samhandlingen mellom helseforetaket og kommunen ikke har blitt registrert i kommunens avvikssystem. Men fra og med 1.januar 2019 har kommunen tatt i bruk et nytt avvikssystem og planen er at alle avvik nå skal registreres både elektronisk i kommunens avvikssystem samtidig som avviket føres skriftlig og sendes per post i tråd med den overordnende samarbeidsavtalen med helseforetaket.

Når kommunen mottar svar fra helseforetaket om hvordan avviket er behandlet skal svaret formidles til den aktuelle virksomheten som har meldt avviket. Flere respondenter oppgir i intervju at helseforetaket sjeldent svarer på avviksmeldingene, og hvis de svarer så får kommunen tilsendt et standard svar som sier at helseforetaket har tatt avviket til etterretning og jobber med kontinuerlig forbedring.

I Karmøy kommunes prosedyre for avvikshåndtering relatert til tjenesteavtalen står det klart beskrevet hvordan kommunen skal håndtere disse avvikene. Det er ifølge prosedyren virksomhetsleder sitt ansvar å svare på avviket, og svaret skal inneholde årsaken til avviket og hvilke tiltak som er iverksatt i etterkant. Intervjudata viser at helseforetaket sjeldent/aldri har registrert avvik på tjenesteavtalen, men hvis kommunen mottar et avvik fra helseforetaket er det klart hvordan det skal behandles, hvem som har ansvar for å gi en tilbakemelding til helseforetaket og hva tilbakemeldingen skal inneholde.

3.3 Vurderinger

Vår undersøkelse viser at den overordnede samarbeidsavtalen og tjenesteavtalene med Helse Fonna er så detaljert at de i praksis fungerer som en rutine for mottak av pasienter. Vi vurderer at roller og ansvar i Karmøy kommune er godt etablert i forhold til å motta og behandle pasienter som blir skrevet ut fra sykehus.

Ifølge tjenesteavtalen mellom Helse Fonna er det klart beskrevet at helseforetaket skal bistå pasienten med å informere om tjenestetilbudene i kommunen, samt å hjelpe pasienten med å fylle ut søknaden om tjenester. Vår undersøkelse viser at helseforetaket ved flere anledninger har uttrykt overfor

pasienten og deres pårørende hvilket tjenestebehov pasienten har når kommunen overtar behandlingsansvaret. Det er ifølge tjenesteavtalen kommunens oppgave å vurdere og avgjøre hvilket tjeneste- og behandlingsbehov pasienten har i kommunen. På dette punktet vurderer vi at helseforetaket ikke praktiserer tjenesteavtalen slik roller og ansvar er beskrevet. Vi registrer på bakgrunn av intervjudata at dette kan føre til situasjoner hvor pasienter ikke er fornøyde med behandlingsnivå og behandlingstilbudet kommunen tilbyr, fordi sykehuset har forespeilet overfor pasienten og deres pårørende et annet tjeneste- og behandlingsbehov.

Vår undersøkelse viser at rutinedokumenter for e-melding beskriver hvem som har ansvar for å oversende epikrise og annen dokumentasjon fra sykehuset til kommunen. Vi vurderer at det er positivt at Karmøy kommune stiller krav til at funksjonsbeskrivelsen bestillerkontoret skal motta fra sykehuset inneholder en spesifikk funksjonsbeskrivelse av pasienten, slik at bestillerkontoret kan fatte riktig vedtak om tildeling av tjenester. Vi registrerer at bestillerkontoret i det vesentlige opplever å motta gode funksjonsbeskrivelser fra sykehuset, og at saksbehandlerne har gode rutiner på å kontakte Helse Fonna hvis de har behov for mer informasjon om pasienten.

Når det gjelder epikrise viser vår undersøkelse at kommunen ikke stiller strenge krav til innholdet i denne utover at den har innholdsmessige krav i tråd med lovkrav, og at den følger pasienten slik beskrevet i tjenesteavtalen med Helse Fonna. På bakgrunn av intervjudata registrerer vi at epikrise, annen informasjon og legemidler ikke alltid følger pasienten ved utskrivning fra sykehuset, og vi vurderer derfor at tjenesteavtalen på dette punktet ikke alltid etterleves.

Vår undersøkelse viser at Karmøy kommune ikke registrerer alle avvik på tjenesteavtalen med Helse Fonna. Vi vurderer at rutinen for avvikshåndtering mellom kommunen og helseforetaket ikke etterleves av Karmøy kommune, og dette skyldes at ansatte i tjenestene synes prosessen for avviksføring er for tidkrevende. Videre vurderer vi at det er positivt at Karmøy kommune nå skal registrere alle avvik elektronisk, og at dette er et tiltak som kan bidra til arbeidet med kontinuerlig forbedring.

Vår undersøkelse viser at Karmøy kommune har utarbeidet en egen rutine for avvikshåndtering ved avvik på tjenesteavtalene, men vi vurderer at det er en svakhet med rutinen at den ikke beskriver hvem i kommunen som kan føre avvik på tjenesteavtalene med Helse Fonna. Vi vurderer videre at kommunen har en god rutine på hvordan avvik som mottas fra helseforetaket skal håndteres, og at denne rutinen er gjort kjent for virksomhetslederne i kommunen.

Når det gjelder kompetansen på mottaksavdelingen på Norheim bu- og behandlingssenter viser vår undersøkelse at mottaksavdelingen på Norheim bu- og behandlingssenter har god sykepleierdekning, og vi registrerer at flere respondenter fremhever at avdelingen har riktig og tilstrekkelig kompetanse.

4. Forebygging og rehabilitering

4.1 Revisjonskriterier

I kapittel 4 besvarer vi problemstilling 3a: "Hvilke forebyggende og rehabiliterende tiltak/tjenester tilbyr kommunen?" og 3b "Hvilken kompetanse har kommunen i primærhelsetjenesten innen forebygging og rehabilitering?".

Revisjonskriteriene er utledet fra:

- ✓ Helse- og omsorgstjenesteloven
- ✓ Lov om folkehelsearbeid

I helse- og omsorgstjenesteloven § 3-3 heter det at "kommunen skal ved ytelse av helse- og omsorgstjenester fremme helse og søke å forebygge sykdom, skade og sosiale problemer". Videre heter det i andre setning at "dette skal blant annet skje ved opplysning, råd og veiledning".

Når revisjonen vurderer hvilke forebyggende tjenester kommunen tilbyr tar vi utgangspunkt i Helse- og omsorgstjenesteloven § 3-3, og vurderer hvilke tjenester kommunen har som yter opplysning, råd og veiledning. Revisjonen vil således ikke vurdere hvilke konkrete forebyggende tjenester helse- og omsorgsvirksomhetene i kommunen yter i form av for eksempel riktig medisinerings eller bruk av velferdsteknologi. Denne tolkningen av begrepet "forebyggende" tjenester finner vi støtte for i lovbestemmelsen, selv om helsepersonell gjerne tolker begrepet forebyggende vidt til også å omfatte blant annet forebyggende behandling.

For utdyping av revisjonskriteriene viser vi til vedlegg 3.

4.2 Fakta

4.2.1 Forebyggende tiltak/tjenester i kommunen

For å fremme helse og søke å forebygge sykdom, skade og sosiale problemer tilbyr Karmøy kommune forebyggende tiltak/tjenester til innbyggere som har økt risiko for sykdom, allerede har en diagnose eller personer som ønsker å endre sine levevaner. Tilbudet er tilpasset ulike aldersgrupper og ulike sykdomsrelaterte utfordringer.

Hukommelsesteam:

Hukommelsesteamet i Karmøy kommune bistår med kartlegging av mulig begynnende demens, og kan gi råd og veiledning til enkeltpersoner og pårørende. Hukommelsesteamet består av tre sykepleiere (geriatrik) og en ergoterapeut ansatt i Karmøy kommune. Teamet samarbeider med fastleger, hjemmetjenesten, bestillerkontoret og annet helsepersonell i kommunen. Hukommelsesteamet bidrar der det er mistanke om begynnende demens, og har hovedfokus på personer over 65 år, og deres pårørende.

Teamet kan bistå med:

- Utredning for å kartlegge om problemet skyldes demens. Kartleggingen som gjøres er ofte ledd i en videre utredning. Det er derfor viktig at det er samarbeid med fastlegen hele veien.

- Gi råd og veiledning
- Gi oversikt over tjenestetilbudet fra pleie- og omsorgstjenesten
- Tilrettelegge i daglig aktiviteter (inkludert hjelpemidler)
- Oppfølging

Ruskonsulenter og SLT:

På mottak og oppfølgingssenteret i Kopervik er det konsulenter som yter råd og veiledning til personer i kommunen som sliter med rus og psykisk helse. Tilbudet er rettet mot personer over 18 år, og tilbudet er gratis. Målgruppen for tjenesten er personer som er bekymret for eget rusbruk og personer som trenger hjelp og veiledning til å håndtere rusproblematikk og behandling for sitt rusmisbruk. Denne tjenesten yter råd og veiledning og henviser til tverrfaglig spesialisert behandling (TSB).

Rus forebygging mot barn og unge er organisert i et tverrfaglig samarbeid mellom politi og Karmøy kommune ved bruk av SLT-modellen. SLT-modellen er en samordningsmodell for forebyggende tiltak mot rus og kriminalitet. Målet med dette arbeidet er at barn og unge skal få riktig hjelp til riktig tid, av et hjelpeapparat som samarbeider på tvers av etater og faggrupper i kommunen. Karmøy kommune har formalisert SLT-samarbeidet gjennom politirådet og en arbeidsgruppe. Kommunen har også en SLT-koordinator som håndterer forespørsler fra barn og unge og eventuelt deres foresatte.

Skolehelsetjeneste og helsestasjonstilbudet:

Skolehelsetjenesten i Karmøy kommune har som mål å fremme barns helse og trivsel, samt forebygge sykdom og skade. Skolehelsetjenesten er tilstede på alle barne- ungdom- og videregående skoler i kommunen. Skolehelsetjenesten har en særlig rolle i å oppdage psykiske plager og/eller lidelser, og begynnende skjevutvikling hos barn og unge. Barn og unge kan bli fulgt opp av skolehelsetjenesten, eller eventuelt bli henvist til andre fagtenester i kommunen og/eller spesialisthelsetjenesten.

Kommunen har et helsestasjonstilbudet til barn i alderen 0-5 år, og skolehelsetjeneste til barn og ungdom i alderen 6-20 år (utgangen av videregående skole). Helsestasjon til barn i alderen 0-5 år kontakter alle mødre som har født et barn for å avtale hjemmebesøk og videre oppfølging.

Det er både lege, psykolog, jordmor og helsesykepleiere tilknyttet helsestasjons og skolehelsetjenesten. Helsestasjonen driver også med regelmessige konsultasjoner og helsestasjonen som følger et standardisert program med 14 konsultasjoner. Familier kan også kontakte helsestasjonen for råd og veiledning utover disse faste konsultasjonene og det kan tilbys foreldreveiledning og oppfølging i forhold til psykisk helse.

Helsestasjon for ungdom, 13-20 år, finnes på Norheim og Åkra helsestasjon. Tilbudet er drop-in basert, og gratis for barn og unge i Karmøy kommune. Personer som oppsøker dette tilbudet kan snakke med helsesykepleier, lege og/eller psykolog om sin livssituasjon, livsstil, vold, overgrep, fysisk helse, kjønns sykdommer, HPV vaksinerings mm.

Helsestasjons og skolehelsetjenesten tilbyr også svangerskapsomsorg og oppfølging etter fødsel ved jordmor.

Lavterskeltilbud til personer som ønsker å endre levevaner:

Karmøy kommune har et frisklivstilbud til personer som ønsker å endre sine levevaner. Frisklivstilbudet har som hensikt å fremme helse og forebygge sykdommer. Tilbudet er særlig rettet mot personer som har økt risiko for sykdom, allerede har en sykdom eller personer som har et ønske om å endre levevaner.

Før en person kan delta på et frisklivstilbud gjennomfører kommunen en frisklivssamtale med den enkelte for å kartlegge om personen har behov for et frisklivstilbud og om vedkommende fysisk kan delta på tilbudet. Etter at samtalen er gjennomført kan personen bli anbefalt/henvist til et frisklivstilbud

i kommunen. I intervju fremhever kommunen at personer som ikke får et tilbud i regi av friskliv og mestring kan bli henvist til andre tjenester i kommunen.

Frisklivstilbudet til Karmøy består av følgende:

- **Frisklivstrening** er et gruppebasert tilbud der deltakerne får informasjon om og opplæring i hvordan man kan bli mer aktiv i hverdagen, og hvilke helsegevinster en aktiv hverdag kan ha. Kurset består av både teori og praksis, både innendørs og utendørs. Tilbudet har en varighet på 12 uker og det er to samlinger hver uke.
- **Bra Mat** er et kurs som fokuserer på ernæring og å øke motivasjon for å oppnå et varig sunnere kosthold. Kurset er gruppebasert og gir praktiske råd om kosthold i hverdagen, samt erfaringsdeling mellom deltakerne. Kurset består av fem samlinger i løpet av 12 uker.
- **Tobakksfri** er et tilbud til personer som ønsker å slutte med røyk eller snus. Kurset er gruppebasert og fokuserer på å opprettholde tobakksfrihet og motivasjon. Kurset består av seks samlinger i løpet av syv uker. I de første samlingene er det fokus på forberede deltakeren på å slutte med tobakk.
- **Rask psykisk helsehjelp** gir tilbud til personer over 18 år med behov for korttidsbehandling for nylig oppstått angst, depresjon av mild til moderat grad eller stress og belastningsplager. Behandlingstilbudet er hovedsakelig basert på kognitiv terapi. Kjernen i kognitiv terapi er støtte i å mestre livsproblemer og å endre uhensiktsmessige tankemønstre og/eller atferd. Det er også fokus på å øke evnen til å håndtere vanskelige følelser. Det gis ulike tilbud som veiledet selvhjelp, mestringskurs i depresjon angst og stress, mestringskurs i håndtering av vedvarende utmattelse, rask psykisk helsehjelp og kurs i mestring av panikkangst.
- **Mestringstreff** er et nyopprettet kurs som tilbys fra våren 2019. Kurset er diagnoseuavhengig, men retter seg mot voksne som lever med kronisk sykdom, nedsatt funksjonsevne og/eller lettere psykiske belastninger. Formålet med kurset er å styrke deltakerens tro på egen mestring og ressurser slik at de klarer å mestre og håndtere sin livssituasjon.
- **KOLS-kurs** er rettet mot personer med diagnosen KOLS. Målet med kurset er å øke livskvaliteten, aktivitetsnivået og helsestatusen til deltakerne. Det er kvalifiserte helsepersonell som gjennomfører kurset, og kurset består av både teoretisk og praktisk del. Kurset varer i åtte uker med en samling hver uke.
- **Balansegruppa Sterk og stødig** er et gruppetreningstilbud rettet mot personer med nedsatt balanse eller behov for å få bedre balanse. Kurset har som formål at deltakerne skal bli trygge på egne bein. En fysioterapeut gjennomfører en individuell kartlegging av hver enkelt deltaker slik at deltakerne får tilpassede øvelser de kan gjennomføre i gruppetreningen. Deltakerne får tilbud om gruppetrening i en periode på tre måneder. Treningen gjennomføres på Veia sykehus og ledes av en fysioterapeut.

Formidling av lavterskeltilbudene til innbyggerne i kommunen:

I intervju med flere respondenter fremheves det at Karmøy kommune formidler sine lavterskeltilbud til innbyggerne i kommune via kommunens nettsider, sosiale medier, aviser, radio og via fastlegene og tjenestene i kommunen. Kommunen informerer også om sine lavterskeltilbud ved å holde innlegg i eldrerådet og på diverse andre samlinger i regi av for eksempel private foreninger.

Nettsiden til Karmøy kommune har nylig blitt oppdatert, og flere respondenter fremhever at dette ble gjort for å gjøre nettsiden mer brukervennlig for innbyggerne i kommunen. Frisklivskoordinatoren deltok i dette arbeidet for å sikre at kommunens lavterskeltilbud ble formidlet utad på en god og oversiktlig måte.

Flere respondenter påpeker at kommunen formidler sine lavterskeltilbud via sosiale medier, herunder primært Facebook. Facebook-grupper brukes også til å holde kontakt med eksisterende brukere, samt nå ut til personer som kanskje kan ha nytte av frisklivstilbudet i kommunen. Respondentene i denne forvaltningsrevisjonen påpeker at kommunen også har annonsert lavterskeltilbudene i aviser og på lokalradioen, men at dette er informasjonskanaler som ble hyppigere brukt tidligere. Flere respondenter ser utfordringen med at eldre innbyggere i kommunen kanskje ikke er aktiv på sosiale medier eller internett, men fremhever at det gjerne er deres pårørende som da undersøker hvilket lavterskeltilbud kommunen tilbyr. Videre viser intervjudata at kommunen prøver å nå ut til alle sine innbyggere ved at fastlegene i kommunen aktivt skal informere sine pasienter om lavterskeltilbudene i kommunen som pasienten kan ha nytte av. Fastlegene i kommunen har blitt tilsendt informasjon og brosjyrer om lavterskeltilbudene slik at de skal være i stand til å informere om dette tilbudet til sine pasienter.

4.2.2 Rehabiliterende tiltak/tjenester i kommunen

Hverdagsrehabilitering:

Det laveste nivået av rehabiliterendetjenester som kommunen tilbyr omtales som hverdagsrehabilitering. Hverdagsrehabilitering er en omsorgstjeneste med målrettet trening i en tidsavgrenset periode. Dette er et tilbud rettet mot brukere av hjemmetjenesten som har et ønske om å bli i stand til å klare hverdagens gjøremål på egenhånd. Utgangspunktet for hverdagsrehabilitering er brukerens egne forutsetninger og ønskede mål for rehabiliteringen. En fysioterapeut og ergoterapeut i samråd med hjemmetjenesten vurderer funksjonsnivået til brukeren og utreder hvilken trening, tilrettelegging og hjelpemidler brukeren har behov for å nå sine mål. I intervju fremheves det at det i all hovedsak er helsepersonell i hjemmetjenesten som gjennomfører hverdagsrehabiliteringen, men med støtte og veiledning fra fysio- og ergoterapeuter.

Rehabiliteringsprosess:

Det høyeste nivået av rehabiliteringstjenester som ytes i Karmøy kommune omtales som rehabiliteringsprosess. Dette er en tjeneste som brukere må søke om, og bestillerkontoret fatter vedtak om rehabiliteringsprosess basert på behov. Rehabiliteringsprosess er en tjeneste egnet for blant annet trafikkskadde eller andre personer som har opplevd et omfattende funksjonsfall. Brukere av denne tjenesten får tverrfaglige tilbud av aktuelle tjenesteområder. Dette kan være blant annet opptrening av fysio- og ergoterapitjenesten i samråd med personale på sykehjemmet/hjemmetjenesten, hjelp til tilrettelegging av hjemmet ved NAV; ergoterapeut og boligkontor i kommunen og logopedoppfølging fra oppvekst og kulturetaten. Karmøy kommune har to pasientrom på Vea sykehjem som er spesielt tilrettelagt for rehabiliteringsopphold, men i utgangspunktet kan fysio- og ergoterapitjenesten følge opp pasienter på alle korttidsavdelingene i kommunen og hjemme hos brukeren.

For pasienter som bor hjemme eller som skal flytte hjem etter et institusjons- eller sykehjemsopphold, kan kommunens innsatsteam være et aktuelt tilbud. Innsatsteamet er et tverrfaglig team bestående av ergoterapeut, fysioterapeut og rehabiliteringskontakten i hjemmetjenesten. Innsatsteamet gjennomfører en kartleggingsuke hvor teamet ser på pasientens funksjons- og posisjoner. Hvis brukeren oppfyller kriteriene igangsettes en intensiv rehabiliteringsperiode på fire uker.

I intervju opplyser flere respondenter at fysio- og ergoterapi tjenesten også driver med opplæring av ansatte på institusjonene i kommunen, slik at personalet på sykehjemmene er i stand til å utføre selve behandlingen.

4.2.3 Kompetanse innen forebygging og rehabilitering

Det er fysio- og ergoterapitjenesten som organiserer frisklivstilbudet i kommunen, mens tilbudene utøves av flere tjenesteområder. Rehabilitering er tverrfaglige tiltak og tilbud og ansvaret er delt mellom de involverte tjenester/etater innen helse- og omsorgsetaten og oppvekst- og kulturetaten.

I notatet "Tiltaksplan for framtidens omsorgstjenester i Karmøy kommune" kommer det frem at en stor andel ansatte i helse- og omsorgstjenestene har spesialisert seg innen ulike retninger, som for eksempel rehabilitering. Notatet tegner et solid bilde av grunnkompetansen i omsorgstjenesten. Det fremgår at fysioterapeuter, ergoterapeuter og miljøarbeidere med kompetanse på mestring er i for liten grad involvert i tjenestetilbudet grunnet manglende kapasitet. I vurderingen av kompetansebehovet frem mot 2020 påpekes det at utviklingen av fremtidens tjenestetilbud innen helse og omsorg krever en vesentlig styrking av lege-, fysio-, og ergoterapeutressursene i kommunen. Det kreves også en reorganisering av rehabiliteringskompetansen innen andre faggrupper og en styrkning av forebyggingskompetanse innen lindrende behandling. Fokuset på forebygging viser seg i at forebygging er et av åtte hovedgrep i "Tiltaksplan for framtidens omsorgstjenester i Karmøy kommune - 2020". Målet er at tjenestene skal motivere brukerne til å mestre ut fra sine egne forutsetninger.

Fokuset på forebygging viser også i "Helse og omsorgsplan plan for heldøgnsomsorg i Karmøy kommune 2016-2026". Kommunen setter seg her som mål at de skal opprettholde og utvikle forebyggende og kompensierende tiltak og tjenester slik at innbyggerne skal få leve selvstendige liv med god livskvalitet og trygghet.

Fysio- og ergoterapitjenesten i kommunen har utarbeidet en kompetanseplan for 2017-2018. Kompetanseplanen inneholder en kompetanseoversikt som viser at fysio- og ergoterapitjenesten har totalt 9,5 årsverk med fysioterapeuter og spesialfysioterapeuter, og totalt 5,5 årsverk med ergoterapeuter og spesialergoterapeuter. Videre heter det i kompetanseoversikten at fysio- og ergoterapitjenesten har et kompetansemål om å opprettholde spesialkompetanse innen rehabilitering.

Intervjudata viser at fysio- og ergoterapeutene i Karmøy kommune har en sentral rolle i å veilede og drive kompetansehevende arbeid i omsorgstjenestene i kommunen. Terapeutene veileder sykepleiere og fagarbeidere i hjemme- og institusjonstjenestene i kommunen, slik at denne gruppen ansatte er i stand til å følge opp sine pasienter med hverdagsrehabilitering. Denne kompetansen er ikke dokumentert som formalkompetanse, men flere respondenter fremhever at flere ansatte i omsorgsvirksomhetene i kommunen har realkompetanse innenfor rehabilitering som følge av veiledning fra fysio- og ergoterapitjenesten.

Flere av sykepleierne i omsorgstjenestene har også videreutdanning innenfor rehabilitering. I kompetanseplanen/oversikten til Veia Sykehjem fremgår det at seks sykepleiere har formell videreutdanning innenfor rehabilitering. Ingen helsefagarbeidere på Veia sykehjem har ifølge kompetanseoversikten videreutdanning innenfor rehabilitering, men i kompetansestrategien til sykehjemmet heter det at videreutdanning innenfor rehabilitering for fagarbeidere er et av fire prioriterte områder for kompetanseheving. I kompetansestrategien heter det videre at ansatte som søker videreutdanning på disse områdene blir prioritert framfor andre.

I kompetanseplanen fremgår det at ansatte i fysio- og ergoterapitjenesten som jobber med lavterskeltilbud innenfor friskliv og mestring bør ha kompetanse innenfor helsepedagogikk, motiverende intervju, tobakksfri, ernæring/kosthold, fysisk aktivitet og gruppetrening og KOLS. En kursoversikt revisjonen har fått tilsendt viser at en rekke terapeuter har gjennomført kurs innenfor overnevnte kompetanseområder i perioden 2016 -2018.

Hvilke kompetanse ansatte i de øvrige forebyggende tjenestene har er beskrevet under de forskjellige tjenestene i kapittel 4.2.1.

4.3 Vurderinger

Vår undersøkelse viser at Karmøy kommune tilbyr en rekke forebyggende tjenester som har som formål å gi råd og veiledning til innbyggerne i Karmøy kommune. Vi vurderer at det er helsepersonell med kompetanse innenfor forebyggende tjenester som har ansvaret for disse tjenestetilbudene i kommunen.

Videre har kommunen en rekke lavterskeltilbud og kompetanse innenfor fysiske og sosiale miljøer, fysisk aktivitet, ernæring, skader og ulykker, tobakksbruk og alkohol- og annen rusmiddelbruk. Vi vurderer at det er positivt at kommunen gjennomfører en kartleggingssamtale med personer som ønsker å benytte seg av lavterskeltilbudet, fordi slike samtaler kan avdekke om personen eventuelt har behov for en mer omfattende vedtaksbaserte tjenester.

Vi registrerer at kommunen selv vurderer at utviklingen av fremtidens tjenestetilbud innen helse og omsorg blant annen krever en vesentlig styrking av fysio- og ergoterapiressursene i kommunen. Vi vurderer på bakgrunn av dette at det er positivt at fysio- og ergoterapitjenesten har en veiledende rolle og deler sin kompetanse med ansatte i hjemme- og institusjonstjenestene i kommunen. Vi vurderer også at det er positivt at både fysio- og ergoterapitjenesten og omsorgsvirksomhetene vi har undersøkt har fokus på å øke og vedlikeholde rehabiliteringskompetansen i sine respektive kompetansestrategier.

5. Anbefalinger

KPMG vil her komme med anbefalinger på områder der det i forvaltningsrevisjonen er funnet avvik eller forbedringsområder.

Vår anbefalinger er at Karmøy kommune prioriterer følgende:

1. Kommunen bør sikre at alle koordinatorene i kommunen får opplæring og informasjon om hvordan koordinatorrollen skal utføres
2. Kommunen bør i samarbeid med Helse Fonna sikre at det er klarhet i sykehusets veiledningsfunksjon overfor pasienter som skal motta kommunale helse- og omsorgstjenester etter utskrivning fra sykehuset.
3. Kommunen bør i samarbeid med Helse Fonna sikre at sykehuset sender epikrise, annen nødvendig informasjon og legemidler til kommunen ved utskriving av pasienter.
4. Kommunen bør revidere sin lokale avviksrutine slik at den spesifiserer hvem som kan registrerer avvik på brudd på samarbeidsavtalen med Helse Fonna.
5. Kommunen bør i samråd med Helse Fonna sikre at avvik registreres i tråd med samarbeidsavtalen.

6. Uttalelse fra rådmannen

Rådmannen støtter anbefalingene som fremkommer i KPMGs forvaltningsrapport som omhandler kommunens ivaretagelse av oppgaver i forbindelse med samhandlingsreformen.

Rådmannen er fornøyd med at KPMG finner at kommunens innbyggere får et helhetlig og koordinert tjenestetilbud gjennom koordinerende enhet og koordinatorene. Videre noterer rådmannen seg at KPMG vurderer det slik at kommunen sikrer at innbyggere som har behov for tjenester er involvert i sitt tjenestetilbud.

Rådmannen leser også rapporten slik at en i forvaltningsrevisjonen ikke har avdekket noen forhold som tilsier at en vil komme med noen anbefalinger knyttet opp mot forebygging og rehabilitering.

I forhold til rapportens fem anbefalinger har administrasjonen allerede startet et arbeid. I forhold til anbefaling 1 og 5 er en i gang med å evaluere/utarbeide rutiner.

Samhandlingsreformen omhandler både kommunen og spesialisthelsetjenesten. Dette er en dimensjon som gjør implementeringen mer krevende enn om reformen kun omhandler en av samhandlingsaktørene. Som en del av oppfølgingen av samhandlingsavtalene har administrasjonen møter med Helse Fonna, og i disse møtene er det naturlig å jobbe videre med anbefalingen 2,3 og 5.

SAKSGANG		
Utvalg	Møtedato	Saksnummer
Kontroll- og kvalitetsutvalget	15.05.19	15/19
Formannskapet	03.06.19	
Kommunestyret	17.06.19	

Saksansvarlig:	Arkivkode:	Arkivsak:
Toril Hallsjø	212	

KARMØY KOMMUNES ÅRSREGNSKAP FOR 2018 – KONTROLL-UTVALGETS UTTALELSE

Saksvedlegg: Forslag til kontroll- og kvalitetsutvalgets uttalelse
Uavhengig revisors beretning 2018, datert 12.04.19
Revisors rapport - brev til ledelsen nr 2, datert 25.04.19
Hovedoversikter 1A, 1B, 2A, 2B og balansen
Årsberetning 2018 (hele regnskapet for 2018 m /noter i eget hefte)

Saksorientering:

Innledning

Vedlagt følger Karmøy kommunes årsregnskap for 2018 (separat hefte) med årsberetning, KPMGs revisjonsberetning, datert 12.04.19 og brev til ledelsen nr 2, datert 25.04.19. Regnskapstallene som gir en økonomisk oversikt følger saksframlegget som vedlegg.

Revisor, rådmann økonomisjef og regnskapssjef vil delta under behandlingen av saken.

Bakgrunn

Det går fram av forskrift om kontrollutvalg i kommuner og fylkeskommuner § 7 at kontrollutvalget skal gi uttalelse om årsregnskapet:

Når kontrollutvalget er blitt forelagt revisjonsberetningen fra revisor, skal utvalget avgi uttalelse om årsregnskapet før det vedtas av kommunestyret. Uttalelsen avgis til kommunestyret. Kopi av uttalelsen skal være formannskapet i hende tidsnok til at det kan tas hensyn til den før dette organet avgir innstilling om årsregnskapet til kommunestyret.

Det er ikke et krav om at kontrollutvalget behandler årsberetningen/meldingen, men denne skal følge med saken, og det skal bemerkes om det er vesentlige avvik mellom årsberetning og regnskap.

Kommunestyret skal vedta både årsregnskapet og årsberetningen i samme møte. Årsregnskapet skal vedtas etter innstilling fra formannskapet.

Om årsregnskap og årsmelding (for kommuner og fylkeskommuner) står det følgende i forskrift om årsregnskap og årsberetning § 10:

Årsregnskapet og årsberetningen skal vedtas av kommunestyret og fylkestinget sjølv senest seks måneder etter regnskapsårets slutt.

Årsregnskapet skal være avlagt av fagsjef for regnskap innen 15. februar i året etter regnskapsåret.

Administrasjonssjefen eller kommune-/fylkesrådet utarbeider årsberetningen, og fremmer denne for det organ kommunestyret eller fylkestinget bestemmer. Årsberetningen skal avgis uten ugrunnet opphold, og senest innen 31. mars. Hvis årsberetningen ikke fremmes for kontrollutvalget, skal den oversendes til kontrollutvalget før kontrollutvalget avgir uttalelse til årsregnskapet. Årsberetningen skal foreligge til behandling i kommunestyret eller fylkestinget samtidig med at årsregnskapet skal behandles.

Der det er vesentlige avvik mellom utgifter i årsregnskapet og bevilgning til formålet i regulert budsjett, skal det redegjøres for avviket. Tilsvarende gjelder ved avvik mellom inntekter i årsregnskapet og regulert budsjett.

Administrasjonssjefen skal vurdere tiltak for å bedre den økonomiske oppfølgingen gjennom året dersom det oppstår vesentlige avvik fra regulert budsjett.

Etter forskrift § 8 skal også kontrollutvalget se etter at revisjonen sine merknader blir fulgt opp.

Grunnlaget for kontroll- og kvalitetsutvalgets uttalelse

Grunnlaget for kontrollutvalgets behandling av årsregnskapet er Karmøy kommunes avlagte årsregnskap for 2018 med noter, revisjonsberetning og rådmannens årsberetning for 2018.

Regnskapet

Årsregnskap viser et positivt **brutto driftsresultat** (forholdet mellom driftsutgifter inkl. avskrivninger og driftsinntekter inkl. skatteinntekter og rammeoverføringer) på 56,3 mill. kr mot opprinnelig budsjett på 2,3 mill. kr og revidert budsjett på minus 22,3 mill. kr.

Avviket mellom brutto driftsresultat og opprinnelig budsjett skyldes at driftsutgiftene økte med 24 mill. kr, mens driftsinntektene økte med 95 mill. kr.

Netto driftsresultat er det samme som brutto driftsresultat justert for finansinntekter og finanskostnader. Netto driftsresultat i 2018 ble positivt med 73 millioner mot opprinnelig budsjett på 133 mill. kr og revidert budsjett på 2,2 mill. kr.

Det utgjør **2,4 %** av driftsinntektene, som er over anbefalt nivå på 1,75 %, i følge Teknisk Beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi (TBU). Resultatet for kommunen i fjor var på 4,5 %.

Regnskapstall for kommunene generelt viser bra driftsresultater. Resultatene skyldes først og fremst god skattevekst i kommunesektoren. Netto driftsresultatene varierer imidlertid stort fra kommune til kommune. Det samme gjelder for kommunene på Haugalandet.

Avsetning til fond viser 161,3 mill. kr, mens bruk av avsetninger er på 116,3 mill. kr. Sum utgifter i investeringsregnskapet var i 2018 på 461,5 millioner kr. Justert for finansierings-transaksjoner og inntekter var finansieringsbehovet på 423 millioner kr. Investeringsregnskapet er gjort opp i balanse.

Totalt sett er regnskapet gjort opp med **et regnskapsmessig mindreforbruk (overskudd) på kr 28.380.255 (28,4 mill. kr).**

Det er avdekket **feil i selvkostberegningene** etter regnskapet var avsluttet, slik at mindreforbruket burde ha vært **3,8 mill. kr** mindre enn regnskapet viser. Dette må rettes i regnskapsvedtaket når kommunestyret skal vedta disponering av overskuddet.

Noter

For at regnskapet skal gi leserne så god informasjon som mulig, er det viktig at tallene i regnskapet blir supplert med noter som gir tydelig henvisning til hvilke element i årsregnskapet de knytter seg til. Videre er det i KRS (kommunal regnskapsstandard) nr 6 listet opp en rekke noter som kan være aktuelle noteopplysninger. Notene som er utarbeidet i år er de samme som tidligere år. Til sammen er det angitt 16 noter som gir en grei forklaring på regnskapstallene.

Årsberetning

Etter loven skal det legges fram en årsberetning som skal gi opplysninger som er viktige for å bedømme kommunens økonomiske stilling og resultatene om virksomheten som ikke går fram av regnskapet. Det er lovkrav om at beretningen også skulle redegjøre om den faktiske tilstanden innen **likestilling** i kommunen med bl.a. iverksatte og planlagt tiltak. Videre skal det skrives noe om hva som er gjort eller om planer som er laget innenfor arbeidet med **internkontroll** og arbeidet med å heve **etikken** i kommunen.

Karmøy kommunes årsberetning gir utfyllende opplysninger til det tallmaterialet som går fram av regnskapet. Forklaringer på avvik er gjort nærmere rede for i årsberetningen. Det er videre laget god redegjørelse om likestillingsarbeidet, om kjønnsfordeling, om deltidsproblematikk, IA-arbeid, diskriminering og tilgjengelighet.

Rådmannen har også etterlevet loven ved å skrive om styring , kontroll og forbedring. Det gjøres rede for anskaffelae av ledelsesverktøyet «forbedringssystemet». Videre er det gjort rede for **etikk** ved å vise til etiske retningslinjer fra 2014 og medlemskap i Transparency International – Norge og økt bevissthet i arbeidet for å motvirke korrupsjon i kommunen og større innsats for åpenhet (med de begrensninger som ligger til informasjonssikkerhet og personvern). Retningslinjene er også tatt med som vedlegg til beretningen.

Generelt om innholdet i en revisorberetning

Forbehold brukes når revisor ønsker å gjøre kommunestyret oppmerksom på forhold som påvirker revisor sin konklusjon av regnskapet. Presiseringer brukes når revisor ønsker å gjøre kommunestyret oppmerksom på forhold som ikke påvirker revisor sin konklusjon om regnskapet totalt sett.

I årsoppgjørsbrev/revisjonsrapport (nummerte brev) kan revisor komme med merknader om forhold som er av en slik karakter at han/hun finner grunnlag for å kommentere disse nærmere. Rådmannen skal da ha anledning til å gi sin uttalelse.

Innholdet i revisors revisjonsberetning

Revisjonen har avlagt sin revisjonsberetning innen fastsatt frist. Beretningen er datert 12.04.19 og mottatt 29.04.19. Revisor har avlagt såkalt «ren» beretning, dvs at det tas ikke forbehold

eller presiseringer i beretningen når det gjelder budsjett og årsberetning. Imidlertid i år foreligger det et lite forbehold om registrering og dokumentasjon da kommunen ikke har et fullstendig anleggsregister som dokumentasjon av noen balanseposter.

Revisor konkluderer med at: *"Etter vår mening er det medfølgende årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir en dekkende fremstilling av den finansielle stillingen til Karmøy kommune per 31. desember 2018, og av resultatet for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk i Norge".*

«Basert på vår revisjon, mener vi at ledelsen, med unntak av virkningene av forholdet som er omtalt i avsnittet ovenfor, har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge».

I vedlagt revisjonsrapport (brev nr 2) framkommer noen merknader og enkelte innspill og kommentarer til kommunens ledelse. Det er i løpet av året observert mangelfull avstemming og dokumentasjon av driftsmidler. Videre er det registrert at flere ansatte har alenefullmakt til kommunens bankkontoer og en bankkonto er holdt utenfor kommunens sitt regnskap. Bankkontoen er avsluttet, men revisor anbefaler at kommunen tar en gjennomgang av kommunale kontier.

Sekretariatets kommentarer

Utvalget skal gi uttalelse til kommunestyret (§ 7). Utvalget skal også påse at oppfølging av revisjonsmerknader blir fulgt opp (§ 8). Utvalget må vurdere om det er forhold i regnskapet det vil kommentere til kommunestyret, basert på dokumentene i saken og orienteringer i møtet.

Rapporten, sammen med beretningen og revisjonsrapporten (nummerert brev), danner grunnlaget for den oppfølging utvalget skal påse blir fulgt opp. Utvalget må da vurdere om de vil ha tilbakemelding fra administrasjonen på merknadene innen en fastsatt frist. Sekretariatet er av den oppfatning at det bør gjøres i år.

Kontroll- og kvalitetsutvalgets uttalelse

Vedlagt saken følger sekretariatets forslag til uttalelse fra kontrollutvalget om årsregnskapet. Kontroll- og kvalitetsutvalget må vurdere om det er forhold som de vil kommentere ytterligere i sin uttalelse til kommunestyret, basert på dokumentene i saken og orientering gitt i møtet.

SEKRETARIATETS FORSLAG TIL VEDTAK:

Kontroll- og kvalitetsutvalget har følgende/ingen kommentarer til årsrekneskapet 2018 og vedtar vedlagte uttalelse til Karmøy kommunes årsregnskap for 2018 slik den foreligger/med disse endringene/tilleggene.

Kontroll- og kvalitetsutvalget vil be rådmannen gi en skriftlig tilbakemelding til kontroll- og kvalitetsutvalget innen 01.09.19 på hvordan merknader fra revisor er fulgt opp.

Aksdal, 08.05.19

Toril Hallsjø
Daglig leder/utvalgssekretær

Til

kommunestyret i Karmøy kommune

Kontroll- og kvalitetsutvalgets uttalelse til Karmøy kommunes årsregnskap for 2018

Innledning

Kontroll- og kvalitetsutvalget har i møtet 15.05.19, sak 15/19 behandlet Karmøy kommunes årsregnskap for 2018. Årsregnskapet består av driftsregnskap, investeringsregnskap, balanseregnskap, økonomiske oversikter, noteopplysninger og pliktige budsjettopplysninger.

Grunnlaget for uttalelsen

Grunnlaget for kontrollutvalgets behandling av kommunens årsregnskap er det avlagte årsregnskapet med noter, rådmannens årsberetning 2018, datert 29.03.19, KPMGs revisjonsberetning datert 12.04.19 og brev til ledelsen nr. 2, datert 25.04.19.

I tillegg har oppdragsansvarlig revisor og rådmannens stab supplert kontroll- og kvalitetsutvalget med muntlig informasjon om aktuelle problemstillinger under behandlingen av årsregnskapet i kontroll- og kvalitetsutvalget.

Kontrollutvalgets uttalelse:

Karmøy kommunes årsregnskap for 2018 pr 15.02.19 er gjort opp med et regnskapsmessig mindreforbruk (overskudd) på kr 28 380 255.

Kontroll- og kvalitetsutvalget merker seg at årsregnskapet viser et positivt netto driftsresultat med 73,3 mill. kr, som utgjør 2,4 % av driftsinntektene. Dette er over teknisk beregningsutvalgs anbefalte resultatmargin på 1,75 % og en del lavere enn i fjor, som var på 4,5 %.

Under henvisning til utvalgets egen gjennomgang av regnskapsdokumentene og revisjonsberetningen for 2018, mener kontroll- og kvalitetsutvalget at årsregnskapet for 2018 totalt sett gir et forsvarlig uttrykk for resultatet av kommunens virksomhet i 2018 og for kommunens økonomiske stilling pr. 31.12.18.

Ut over ovennevnte har kontroll- og kvalitetsutvalget ingen merknader til Karmøy kommunes årsregnskap for 2018.

Karmøy, 15. mai 2019

Einar R. Endresen (sign.)
Utvalgsleder

Kopi: Formannskapet til møtet 03.06.19

KPMG AS
Karmsundgata 72
5529 Haugesund

Telephone +47 04063
Fax +47 52 70 37 70
Internet www.kpmg.no
Enterprise 935 174 627 MVA

Til kommunestyret i Karmøy kommune

Haugaland
Kontrollutvalgssekretariat IKS
Mottatt dato: 29.04.19
Journalført: 19/146/14a
Arkivkode: 212

Uavhengig revisors beretning

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Karmøy kommunes årsregnskap som viser kr 2 279 954 993 til fordeling drift og et regnskapsmessig mindreforbruk på kr 28 380 255. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2018, driftsregnskap og investeringsregnskap og økonomiske oversikter for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir en dekkende fremstilling av den finansielle stillingen til Karmøy kommune per 31. desember 2018, og av resultatet for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av kommunen slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Administrasjonssjefen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon består av informasjon i kommunens årsrapport, men inkluderer ikke årsregnskapet og revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi hadde konkludert med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon, er vi pålagt å rapportere om det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Administrasjonssjefens ansvar for årsregnskapet

Administrasjonssjefen er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir en dekkende fremstilling i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk i Norge. Administrasjonssjefen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at

KPMG AS, a Norwegian limited liability company and member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative ("KPMG International"), a Swiss entity.

Statsautoriserte revisorer - medlemmer av Den norske Revisorforening

Offices in:

Oslo	Finnsnes	Molde	Strømme
Ålesund	Hamar	Skien	Trondheim
Bergen	Haugesund	Sandnessjøen	Tynset
Bodo	Kragerø	Stavanger	Ålesund
Elverum	Mo i Rana	Stord	

en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av kommunens interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av administrasjonssjefen er rimelige.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir en dekkende fremstilling.

Vi kommuniserer med kontrollutvalget og administrasjonssjefen blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om budsjett

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at de disposisjoner som ligger til grunn for årsregnskapet i det alt vesentlige er i samsvar med budsjettvedtak, og at budsjettbeløpene i årsregnskapet stemmer med regulert budsjett.

Konklusjon om årsberetningen

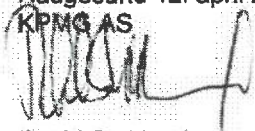
Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon med forbehold om registrering og dokumentasjon

Kommunen har ikke et fullstendig anleggsregister som dokumentasjon av balansepostene "Faste eiendommer og anlegg" og "Utstyr, maskiner og transportmidler". Dette er i strid med bokføringsloven.

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen, med unntak av virkningene av forholdet som er omtalt i avsnittet ovenfor, har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Haugesund 12. april 2019

KPMG AS

Roald Stakland
Statsautorisert revisor

KPMG AS
Karmsundgata 72
N-5529 Haugesund

Telephone +47 04063
Fax +47 52 70 37 70
Internet www.kpmg.no
Enterprise 935 174 627 MVA

Karmøy Kommune

Deres ref

Rådhuset
Postboks 167
4291 KOPERVIK

Vår ref RS

Haugaland
Kontrollutvalgssekretariat IKS
Mottatt dato: 29.04.19
Journalført: 19/147/bm
Arkivkode: 212

25. april 2019

Karmøy Kommune - brev til ledelsen nr. 2

Vi har nå gjennomført vår revisjon for regnskapsåret 2018 og ønsker i den anledning å gi enkelte innspill og kommentarer til kommunens ledelse. I tillegg har mindre vesentlige forhold løpende blitt kommunisert med kommunens økonomiledelse.

Beskrivelse av våre innspill og kommentarer følger dette brev.

Vi gjør oppmerksom på at hovedhensikten med vår revisjon er å gi oss muligheten til på en forsvarlig måte å uttale oss om regnskapet. Våre kontroller er utført på testbasis og må ikke oppfattes som tester for å avdekke feil eller uregelmessigheter som er uvesentlige for regnskapet. Det må også understrekes at svakheter i regnskapssystemet og den interne kontroll kan medføre misligheter som våre normale tester ikke nødvendigvis vil avdekke.

Vi gjør videre oppmerksom på at selskapet i henhold til Bokføringslovens § 13 plikter å oppbevare nummererte brev fra revisor på lik linje med øvrig oppbevaringspliktig regnskapsmateriale. Vi vil benytte anledningen til å takke for samarbeidet og den velvillighet vi har møtt fra kommunens ledelse og ansatte.

Dersom det skulle være spørsmål eller kommentarer til forholdene som er nevnt i brevet, ber vi om å bli kontaktet.

Med vennlig hilsen

KPMG AS

Roald Stakland
Statsautorisert revisor

cc:

Kontrollutvalget

Offices in:

KPMG AS, a Norwegian limited liability company and member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative ("KPMG International"), a Swiss entity.

Statsautoriserte revisorer - medlemmer av Den norske Revisorforening

KPMG Confidential

Oslo	Elverum	Mo i Rana	Slavanger
Alta	Finnsnes	Molde	Stord
Arendal	Hamar	Tromsø	Strømme
Bergen	Haugesund	Trondheim	Tynset
Bodo	Knarvik	Skien	Søndelfjord
Drammen	Kristiansund	Sandnessjøen	Ålesund

Vesentlige forhold

Vi har i løpet av vår gjennomgang registrert enkelte forhold som etter vår mening er vesentlige for selskapet. Disse er beskrevet nedenfor. Rekkefølgen på punktene gir ikke uttrykk for noen rangering fra vår side.

Avstemming og dokumentasjon av driftsmidler (bokføringsloven)

Beskrivelse av forhold

Vi har observert at det er mangelfull avstemming og dokumentasjon av driftsmidler. Under revisjonen ble det avdekket svakheter i forbindelse med avstemmingsrutiner gjennom året for driftsmidler. Kommunen har ikke avstemt driftsmiddelkartoteket løpende gjennom året, da de ikke har et fullstendig anleggsregister.

I henhold til Bokføringsloven § 11 "Dokumentasjon av balansen" og Forskrift til Bokføringsloven skal det ved utarbeidelse av årsregnskap foreligge dokumentasjon for alle balanseposter med mindre de er ubetydelige. For driftsmidler vil normalt anleggsregisteret være en del av dokumentasjonen som kreves.

Som en følge av dette har vi ikke vært i stand til å avstemme anleggsregister mot bokført verdi for regnskapslinjen "faste eiendommer og anlegg" og "utstyr, maskiner og transportmidler".

Avdekket forhold innebærer således brudd på Bokføringsloven. Forholdet medfører forbehold i revisjonsberetningen under konklusjon om registrering og dokumentasjon.

Vi har fått opplyst at kommunen har satt i gang en prosess med å etablere et anleggsregister. Dette forventes ferdigstilt innen utløpet av 2019. Vi viser for øvrig til omtale i note 10 til årsregnskapet.

Anbefaling

Vi anmoder om at kommunen slutfører prosessen med å implementere anleggsregister som sikrer at lovens regler overholdes.

Noteopplysninger

Beskrivelse av forhold

Vi har gjennom vår kontroll av noteopplysninger observert at note 10 "anleggsmidler" er mangelfull.

I henhold til Kommunal regnskapsstandard nr 6 (KRS 6) Pkt 3.1.3 nr 4 er kravet at "For anleggsmidler (varige driftsmidler), herunder tomter, bør det for hver gruppe av anleggsmidler opplyses om anskaffelseskost, tilgang og avgang, årets og samlede av- og nedskrivninger, balanseført verdi og avskrivningstid. Dersom avskrivningstiden avviker fra regnskapsforskriften § 8, bør årsakene til dette opplyses. Tilsvarende opplysninger gis for immaterielle eiendeler klassifisert som anleggsmidler. I tillegg bør det gis en spesifisering over vesentlige poster vedrørende gevinst/tap ved salg anleggsmidler"

Avdekket forhold innebærer avvik fra Kommunal regnskapsstandard nr 6. Nevnte forhold må sees i sammenheng med forholdet nevnt over

Anbefaling

Vi anmoder om at kommunen iverksetter tiltak som sikrer at Kommunale regnskapsstandarder overholdes.

Bankfullmakt – Ansatte har alenefullmakt**Beskrivelse av forhold**

Kommunens rutine er at det skal være en arbeidsdeling mellom bokføring og bank, herunder at samme person ikke skal registrere og godkjenne en utbetaling. Vår observasjon er at flere ansatte i økonomiavdelingen har alenefullmakt til kommunens bankkontoer og kan foreta utbetalinger alene og potensielt omgå kommunens rutiner.

Risiko

Nevnte forhold øker risikoen for misligheter og feil i regnskapet.

Anbefaling

Vi anbefaler at nettbanken organiseres slik at det alltid må være to stykker som skal signere for bankutbetalinger. Et alternativ kan være at noen uten banktilgang attesterer på utbetalingsliste i ettertid.

Bankkonto utenfor kommunen sitt regnskap**Beskrivelse av forhold**

Vi har i vår kommunikasjon og revisjon av kommunen blitt kjent med at det foreligger en bankkonto i kommunen sitt navn, som ikke er bokført i regnskapet.

Vi har fått opplyst at den aktuelle kontoen er avsluttet og at det ikke var andre bankkontoer i Sparebank1 SR-Bank som ikke var bokført i kommunens regnskap.

Risiko

Forholdet innebære en risiko for uautoriserte utbetalinger og eventuelt manglende innbetalinger. Herunder risiko for misligheter og feil i regnskapet. Dette er brudd bokføringslovens § 4.

Anbefaling

Vi anbefaler at kommunen kontakter øvrige bankforbindelser og innhenter en fullstendig oversikt over eventuelle bankkontoer i kommunens navn.

Vi anbefaler videre at kommunen tar en gjennomgang av transaksjonene knyttet til disse kontoene og tar en vurdering om de er knyttet til kommunens virksomhet og skal inn i regnskapet.

Hovedoversikter og noteopplysninger til regnskapet

Økonomiske oversikter

Økonomisk oversikt - drift	Note	Regnskap 2018	Reg. budsjett 2018	Oppr.budsjett 2018	Regnskap 2017
Driftsinntekter					
Brukerbetalinger		112 412 272	112 843 000	111 970 000	109 087 531
Andre salgs- og leieinntekter		210 358 428	207 190 000	207 252 000	203 197 422
Overføringer med krav til motytelse		326 520 783	296 028 000	258 940 000	332 798 356
Rammetilskudd	9	1 113 428 680	1 095 264 000	1 095 264 000	1 080 210 004
Andre statlige overføringer		78 951 212	80 328 000	68 015 000	78 018 848
Andre overføringer		6 949 584	6 559 000	157 000	5 587 604
Skatt på inntekt og formue	9	1 089 363 142	1 083 500 000	1 083 500 000	1 048 090 263
Eiendomsskatt	9	132 946 319	115 400 000	115 400 000	119 120 090
Andre direkte og indirekte skatter		-	-	-	-
Sum driftsinntekter		3 070 930 418	2 997 112 000	2 940 498 000	2 976 110 118
Driftsutgifter					
Lønnsutgifter	12	1 605 266 189	1 590 274 942	1 561 371 000	1 514 914 238
Sosiale utgifter		412 267 533	415 663 058	412 081 000	399 860 026
Kjøp av varer og tj som inngår i tj.produksjon		326 039 764	335 459 000	298 180 000	328 294 021
Kjøp av tjenester som erstatter tj.produksjon		414 259 185	416 266 000	415 599 000	408 923 872
Overføringer		173 180 267	176 186 000	165 420 000	172 084 422
Avskrivninger	10	100 541 989	102 277 000	102 277 000	92 351 718
Fordelte utgifter		-16 934 097	-16 701 000	-16 701 000	-16 698 380
Sum driftsutgifter		3 014 620 829	3 019 425 000	2 938 227 000	2 899 729 917
Brutto driftsresultat		56 309 589	-22 313 000	2 271 000	76 380 201
Finansinntekter					
Renteinntekter og utbytte	8	61 665 834	57 300 000	57 300 000	73 789 585
Gevinst på finansielle instrumenter (omløpsmidler)	8	11 395 478	13 500 000	13 500 000	18 052 578
Mottatte avdrag på utlån		405 451	84 000	84 000	-856 504
Sum eksterne finansinntekter		73 466 763	70 884 000	70 884 000	90 985 660
Finansutgifter					
Renteutgifter og låneomkostninger	4	41 332 022	46 890 000	46 890 000	44 035 005
Tap på finansielle instrumenter (omløpsmidler)	8	13 354 444	-	-	723 400
Avdrag på lån	4	101 554 938	101 640 000	87 640 000	81 100 502
Utlån		697 231	84 000	84 000	892 760
Sum eksterne finansutgifter		156 938 635	148 614 000	134 614 000	126 751 667
Resultat eksterne finanstransaksjoner		-83 471 872	-77 730 000	-63 730 000	-35 766 007
Motpost avskrivninger	10	100 541 989	102 277 000	102 277 000	92 351 718
Netto driftsresultat		73 379 706	2 234 000	40 818 000	132 965 912
Interne finanstransaksjoner					
Bruk av tidligere års regnsk.m. mindreforbruk		79 233 159	79 233 000	-	68 502 697
Bruk av disposisjonsfond	6	8 568 000	9 129 000	-	9 586 612
Bruk av bundne fond	6	28 507 725	28 958 000	1 311 000	28 652 396
Sum bruk av avsetninger		116 308 884	117 320 000	1 311 000	106 741 705
Overført til investeringsregnskapet		33 693 188	33 681 000	41 430 000	47 724 000
Dekning av tidligere års regnsk.m. merforbruk		-	-	-	-
Avsatt til disposisjonsfond	6	90 839 988	85 174 000	-	78 081 028
Avsatt til bundne fond	6	36 775 159	699 000	699 000	34 669 430
Sum avsetninger		161 308 335	119 554 000	42 129 000	160 474 458
Regnskapsmessig mer/mindreforbruk	14	28 380 255	-	-	79 233 159

Økonomisk oversikt - investering		Regnskap 2018	Reg. budsjett 2018	Oppr.budsjett 2018	Regnskap 2017
Inntekter					
Salg av driftsmidler og fast eiendom		31 636 904	83 000 000	34 500 000	15 672 311
Andre salgsinntekter		810 148	-	-	801 500
Overføringer med krav til motytelse		108 963 555	103 155 000	99 700 000	27 427 749
Kompensasjon for merverdiavgift		45 857 750	56 243 000	58 180 000	43 883 634
Statlige overføringer		1 300 000	1 300 000	-	226 789
Andre overføringer		119 397 804	3 000 000	-	11 400 000
Renteinntekter og utbytte		-	-	-	-
Sum inntekter		307 966 160	246 698 000	192 380 000	99 411 983
Utgifter					
Lønnsutgifter		-	-	-	-
Sosiale utgifter		-	-	-	-
Kjøp av varer og tj som inngår i tj.produksjon		403 932 890	409 760 000	366 320 000	321 158 130
Kjøp av tjenester som erstatter tj.produksjon		-	-	-	-
Overføringer		57 604 868	56 248 000	58 180 000	43 883 634
Renteutgifter og omkostninger		-	-	-	-
Fordelte utgifter		-45 755	-	-	-
Sum utgifter		461 492 003	466 008 000	424 500 000	365 041 764
Finansstransaksjoner					
Avdrag på lån	4	15 204 039	21 220 000	15 000 000	15 009 507
Utlån	4	118 571 338	136 727 000	30 000 000	42 544 300
Kjøp av aksjer og andeler		101 650 910	109 856 000	7 000 000	9 260 370
Dekning av tidligere års udekket		-	-	-	-
Avsatt til ubundne investeringsfond	6	31 115 368	85 600 000	28 420 000	12 932 129
Avsatt til bundne investeringsfond	6	2 773 938	2 762 000	-	-
Sum finansieringstransaksjoner		269 315 592	356 165 000	80 420 000	79 746 305
Finansieringsbehov		422 841 436	575 475 000	312 540 000	345 376 086
Dekket slik:					
Bruk av lån		212 193 147	341 785 000	221 110 000	280 126 330
Salg av aksjer og andeler		197 031	-	-	-
Mottatte avdrag på utlån	4	174 814 301	195 400 000	15 000 000	15 009 507
Overført fra driftsregnskapet		33 693 188	33 681 000	41 430 000	47 724 000
Bruk av tidligere års udisponert		-	-	-	-
Bruk av disposisjonsfond		-	-	-	2 516 250
Bruk av bundne driftsfond		-	-	-	-
Bruk av ubundne investeringsfond		-	3 389 000	35 000 000	-
Bruk av bundne investeringsfond	6	1 943 768	1 220 000	-	-
Sum finansiering		422 841 436	575 475 000	312 540 000	345 376 086
Udekket/udisponert		-	-	-	-

	Regnskap 2018	Reg. budsjett 2018	Oppr.budsjet 2018	Regnskap 2017
Anskaffelse og anvendelse av midler				
Anskaffelse av midler				
Inntekter driftsdel (kontoklasse 1)	3 070 930 418	2 997 112 000	2 940 498 000	2 976 110 118
Inntekter investeringsdel (kontoklasse 0)	307 966 160	246 698 000	192 380 000	99 411 983
Innbetalinger ved eksterne finanstransaksjoner	460 671 242	608 069 000	306 994 000	386 121 496
Sum anskaffelse av midler	3 839 567 821	3 851 879 000	3 439 872 000	3 461 643 597
Anvendelse av midler				
Utgifter driftsdel (kontoklasse 1)	2 914 078 840	2 903 371 000	2 815 988 000	2 807 378 199
Utgifter investeringsdel (kontoklasse 0)	461 492 003	466 008 000	424 500 000	365 041 764
Utbetaling ved eksterne finanstransaksjoner	392 364 922	416 417 000	186 614 000	193 565 843
Sum anvendelse av midler	3 767 935 765	3 785 796 000	3 427 102 000	3 365 985 806
Anskaffelse - anvendelse av midler	71 632 055	66 083 000	12 770 000	95 657 791
Endring i ubrukte lånemidler	-172 193 147	-	-	10 826 670
Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK D	-	-	-	-
Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK In	-	-	-	-
Endring i arbeidskapital	-100 561 092	66 083 000	12 770 000	106 484 462
Avsetninger og bruk av avsetninger				
Avsetninger	189 884 707	174 235 000	29 119 000	204 915 746
Bruk av avsetninger	118 252 652	121 929 000	36 311 000	109 257 955
Til avsetning senere år	-	-	-	-
Netto avsetninger	71 632 055	52 306 000	-7 192 000	95 657 791
Int. overføringer og fordelinger				
Interne inntekter mv	151 215 029	152 659 000	160 408 000	156 774 098
Interne utgifter mv	151 215 029	152 659 000	160 408 000	156 774 098
Netto interne overføringer	-	-	-	-

Oversikt - balanse	Note	Regnskap 2018	Regnskap 2017
EIENDELER			
Anleggsmidler		6 379 307 078	5 803 516 441
<i>Herav:</i>			
Faste eiendommer og anlegg	10	2 761 796 701	2 470 306 947
Utstyr, maskiner og transportmidler	10	63 088 457	59 157 452
Utlån		331 867 051	389 864 130
Konserninterne langsiktige fordringer		-	-
Aksjer og andeler	5	259 264 693	159 063 383
Pensjonsmidler	2	2 963 290 177	2 725 124 529
Omløpsmidler		1 298 800 311	1 424 212 883
<i>Herav:</i>			
Kortsiktige fordringer		221 340 594	194 841 064
Konserninterne kortsiktige fordringer		-	-
Premieavvik	2	149 863 159	130 100 428
Aksjer og andeler	13	110 487 876	122 981 436
Sertifikater		-	-
Obligasjoner	13	395 651 105	385 074 136
Derivater		-	-
Kasse, postgiro, bankinnskudd	13	421 457 576	591 215 819
SUM EIENDELER		7 678 107 389	7 227 729 323
EGENKAPITAL OG GJELD			
Egenkapital		1 651 194 926	1 196 864 824
<i>Herav:</i>			
Disposisjonsfond	6	291 950 909	209 678 921
Bundne driftsfond	6	83 300 259	75 032 825
Ubundne investeringsfond	6	264 502 312	233 386 944
Bundne investeringsfond	6	830 169	-
Regnskapsmessig mindreforbruk	14	28 380 255	79 233 159
Regnskapsmessig merforbruk		-	-
Udisponert i inv.regnskap		-	-
Udekket i inv.regnskap		-	-
Kapitalkonto		986 485 014	603 786 968
Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK (drift		-4 253 993	-4 253 993
Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK (inves		-	-

Oversikt - balanse	Note	Regnskap 2018	Regnskap 2017
Langsiktig gjeld		5 555 236 155	5 534 336 711
Herav:			
Pensjonsforpliktelser	2	3 443 994 407	3 346 335 986
Ihendehaverobligasjonslån	4	953 712 000	1 520 725 000
Sertifikatlån	4	210 284 000	-
Andre lån	4	947 245 748	667 275 725
Konsernintern langsiktig gjeld		-	-
Kortsiktig gjeld		471 676 308	496 527 788
Herav:			
Kassekredittlån		-	-
Annen kortsiktig gjeld	4	438 269 689	456 544 239
Derivater		-	-
Konsernintern kortsiktig gjeld		-	-
Premieavvik	2	33 406 619	39 983 549
SUM EGENKAPITAL OG GJELD		7 678 107 389	7 227 729 323
MEMORIAKONTI			
Memoriakonto		162 414 091	334 607 239
Herav:			
Ubrukte lånemidler		162 414 091	334 607 239
Ubrukte konserninterne lånemidler		-	-
Andre memoriakonti		-	-
Motkonto til memoriakontiene		-162 414 091	-334 607 239

Oversikt endring arbeidskapital	Regnskap 2018	Regnskap 2017
OMLØPSMIDLER		
Endring betalingsmidler	-169 758 243	80 597 793
Endring ihendehaverobl og sertifikater	10 576 970	62 221 225
Endring kortsiktige fordringer	26 499 530	36 517 796
Endring premieavvik	19 762 731	-4 717 371
Endring aksjer og andeler	-12 493 560	18 154 452
ENDRING OMLØPSMIDLER (A)	-125 412 572	192 773 896
KORTSIKTIG GJELD		
Endring kortsiktig gjeld (B)	24 851 480	-86 289 434
ENDRING ARBEIDSKAPITAL (A-B)	-100 561 092	106 484 462

Kopervik, 15.02.2019

Vibeke Vikse Johnsen
Rådmann

Cathrine Ellingsen
Regnskapssjef

Årsberetning 2018

Karmøy kommune

Rådmannen legger med dette frem årsberetning for regnskapsåret 2018, med bakgrunn i kommuneloven § 48 nr 5 med gjeldende regnskapsstandard nr 6 punkt 3.2. Årsberetningen er ment å utfylle den informasjonen som gis i selve årsregnskapet med tilhørende noter.

Kommunelovens § 48 nr 5 om Årsregnskapet og årsberetning

I årsberetningen skal det gis opplysninger om forhold som er viktige for å bedømme kommunens eller fylkeskommunens økonomiske stilling og resultatet av virksomheten, som ikke fremgår av årsregnskapet, samt om andre forhold av vesentlig betydning for kommunen eller fylkeskommunen. Det skal også redegjøres for tiltak som er iverksatt og tiltak som planlegges iverksatt for å sikre betryggende kontroll og en høy etisk standard i virksomheten. Det skal redegjøres for den faktiske tilstanden når det gjelder likestilling i fylkeskommunen eller kommunen. Det skal også redegjøres for tiltak som er iverksatt, og tiltak som planlegges iverksatt for å fremme likestilling og for å hindre forskjellsbehandling i strid med likestillings- og diskrimineringsloven, samt for å fremme formålene i likestillings- og diskrimineringsloven når det gjelder etnisitet, religion, livssyn, funksjonsnedsettelse, seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk.

Sammendrag av den økonomiske situasjonen

De økonomiske nøkkeltallene for Karmøy kommune har vært positive de siste årene. Det også tilfellet i 2018, samtidig som kostnadsveksten i egen tjenesteproduksjon er et alvorlig varsko om vanskeligere tider.

- Hovedindikatoren for økonomisk balanse i kommunesektoren, netto driftsresultat, er også i 2018 bedre enn anbefalingen fra teknisk beregningsutvalg og kommunens eget måltall (1,75 %). Karmøy hadde i 2018 et netto driftsresultat på 2,4 %. I følge foreløpige regnskapstall fra kommunene er dette litt under landsgjennomsnittet (2,6 %) og litt over sammenlignbare kommuner (1,8 %).
- Karmøy har lav lånegjeld sammenlignet med mange andre kommuner. Lånegjeld kan måles på ulike måter, men per 2018 er netto lånegjeld i Karmøy 38 352 kroner, noe som er vesentlig lavere enn landsgjennomsnittet på 63 935 kroner. Denne situasjonen må blant annet ses i sammenheng med at Karmøy har en lavere vekst i folketallet enn gjennomsnittet av sammenlignbare kommuner, og presumptivt lavere behov for investeringer i sosial infrastruktur. Den lavere lånegjelden gir også kommunen mulighet til å opprettholde en relativ høy ressursbruk på de store kommunale tjenesteoppgavene, til tross for at Karmøy har lavere inntekter. Lav gjeld gir også lavere renteesponering, og dermed lavere risiko på det området.
- Karmøy har en god likviditet, og et disposisjonsfond på rundt 9,4 prosent av driftsinntektene. Dette er også faktorer som bidrar til at kommunens økonomi nå er mer solid. Størrelsen på disposisjonsfondet holder nå et relativt høyt nivå, og er nå om lag på samme nivå som landet og sammenlignbare kommuner. I tillegg kommer et positivt regnskapsmessig mindreforbruk i 2018.
- Karmøy kommune fikk et regnskapsmessig mindreforbruk på 28,4 mill. kroner i 2018. De fire viktigste faktorene bak resultatet var:

- 24 mill. kroner mer i frie inntekter enn budsjettet. Dette var som følge av at skatteinntekten til kommunene ble mer enn 4 mrd. kroner mer enn anslått i statsbudsjettet for 2018.
 - 17 mill. kroner høyere inntekter fra eiendomsskatt på verk og bruk.
 - 17 mill. kroner i mindreforbruk på tjenestekområde barnehage, noe som skyldes lavere etterspørsel etter barnehageplasser.
 - På den annen side var det et negativt avvik på 33,5 mill. kroner på tjenestekområde omsorg.
- Selv om kommunen hadde et positivt regnskapsresultat i 2018, er det nødvendig å peke på at det har vært en negativ utvikling i egen tjenesteproduksjon. For første gang på flere år gikk tjenestene samlet sett med et merforbruk. Kommunens positive regnskapsresultat skyldes derfor forhold på inntektssiden, først og fremst at kommunesektoren fikk høyere skatteinntekter og at inntektene fra eiendomsskatt på verk og bruk ble høyere enn budsjettet. Særlig er utfordringene store innen omsorgssektoren. Dette er en del av en nasjonal trend, hvor de foreløpige Kostra-tallene viser at utgiftene til helse- og omsorgstjenester (i første rekke innenfor hjemmebaserte tjenester) hadde en sterk økning fra 2017 til 2018, og en klart høyere vekst enn i de foregående årene. Karmøy hadde i 2016 og 2017 en kostnadsvekst som var lavere enn landsgjennomsnittet – mens den i 2018 ble klart høyere. De siste tre årene under ett har netto driftsutgifter til pleie- og omsorgssektoren økt noe mindre i Karmøy enn blant sammenlignbare kommuner eller i landsgjennomsnittet.
 - Karmøy kommune hadde en nedgang i folketallet på 82 personer fra 2017 til 2018 (-0,19 prosent). Dette er den svakeste befolkningsutviklingen i Karmøy kommunes historie, og bare andre gang siden kommunen ble til i 1965 at kommunen har sett en nedgang i befolkningstallet. Dette følger en negativ trend de siste årene. Selv om befolkningsveksten har gått ned også nasjonalt, er differansen mellom utviklingen i Norge og Karmøy stor. På landsbasis vokste befolkningen med 0,62 prosent i 2018, mot altså -0,19 prosent i Karmøy. Det ble født 442 barn i Karmøy i 2018, det laveste siden 2004.
 - Samtidig er det andre positive signaler. Antall sysselsatte med arbeidssted i Karmøy (arbeidsplasser i Karmøy) økte for tredje år på rad. Fra 2015 til 2018 er antallet økt fra 14 989 til 15 844. Arbeidsledigheten var i januar 2019 på 2,6 prosent, noe som er en reduksjon fra 3,0 prosent året før (og 4,3 prosent i januar 2017). Ledigheten i Karmøy er omtrent på gjennomsnittet i Rogaland,

Finansielle måltall

Ny kommunelov gir kommunene en plikt til å fastsette finansielle måltall for egen kommune, og intensjonen er at dette skal være et uttrykk for en lokal økonomisk politikk, der måltallene fungerer som lokale handlingsregler. I Karmøy kommune har økonomiske nøkkeltall lenge vært en del av budsjettarbeidet, men har ikke tidligere formelt vedtatt bestemte mål på disse. I praksis har imidlertid målet om et netto driftsresultat på nivå med de generelle anbefalingene fra teknisk beregningsutvalg (TBU) vært en sentral forutsetning i arbeidet for å styrke og opprettholde kommunens økonomiske posisjon.

Karmøy kommune gjennomført i 2018 en prosess som ledet frem til vedtak om et sett finansielle måltall for Karmøy kommune. Vinteren 2018 behandlet kommunestyret et utfordringsnotat «Valg for framtida – samfunnsplanlegging og økonomisk bærekraft», hvor konklusjonen var at en videreføring av dagens utgiftsnivå og investeringsnivået som det var lagt opp til fremover, ikke var økonomisk bærekraftig. Deretter behandlet kommunestyret en sak om finansielle måltall. Kommunestyret gjorde 18. juni 2018 følgende vedtak:

1. Karmøy kommunene vedtar følgende finansielle måltall

Måltall 1: Netto driftsresultat skal være minimum 1,75 prosent av brutto driftsinntekter.

Måltall 2: Justert lånegjeld skal ikke overstige 45 prosent av sum driftsinntekter.

Måltall 3: Disposisjonsfondet, justert for siste års regnskapsmessige mer- eller mindreforbruk, bør utgjøre minimum 7,5 prosent av sum driftsinntekter.

2. Måltallene legges til grunn som handlingsregler i kommunens budsjettarbeid.
3. Kommunestyret er innforstått med at økt lånegjeldsgrad de kommende årene må finansieres med en kombinasjon av kutt i tjenestetilbudet, økte inntekter og effektivisering av kommunal tjenesteproduksjon.

I saken er det også gitt et sett med supplerende indikatorer som skal gi tilleggsm informasjon til tolkningen av de finansielle måltallene og den økonomiske situasjonen. Saken går også gjennom bakgrunnen for hvorfor disse måltallene og indikatorene er valgt.

Det gjøres oppmerksom på at tallene i regnskapet for Karmøy kommune kan avvike fra tallene som presenteres i Kostra. Dette skyldes at Kostra bruker såkalte «konserntall», hvor man slår tallene for kommunekassen sammen med kommunens andel i kommunale foretak, interkommunale selskaper og interkommunale samarbeid.

Måltall 1: Netto driftsresultat på 2,4 prosent.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Måltall 1: Netto driftsresultat i % av driftsinntekter (regnskap)	-0,77	-2,39	2,14	1,93	0,59	3,3	4,9	4,5	2,4
Budsjettavvik egen tjenesteproduksjon avvik funksjon 100:393 (eksl. var og	0,56	0,65	-0,46	-0,12	-0,56	0,54	0,56	0,52	-0,33
Netto driftresultat (rangering av alle kommuner, kommunekonsern)	363	397	248	235	261	151	113	110	163
Skatteinnngang i % landsgjennomsnitt	92,0	89,4	88,1	89,4	90,4	88,5	85,1	83,3	84,0

Netto driftsresultat

Netto driftsresultat viser kommunens resultat etter at renter og avdrag er betalt, og er et uttrykk for hva kommunen har til disposisjon til avsetninger og investeringer. Et netto driftsresultat på 1,75 prosent av brutto driftsinntekter er hovedindikatoren beregningsutvalget for kommunesektoren bruker for økonomisk balanse i kommunene, og er også valgt som finansielt måltall i Karmøy kommune.

Regnskapet for 2017 er gjort opp med et positivt netto driftsresultat på 73 379 706 kroner, eller 2,4 prosent av driftsinntektene¹. Dette er klart lavere enn de foregående årene, men fjerde året på rad at Karmøy kommune har oppnådd et resultat som ligger overtal «måltallet» på 1,75 prosent. Karmøy har de siste årene vist en relativt solid kommuneøkonomi.

Det er imidlertid viktig å understreke at de siste årenes gode resultater også skyldes eksterne faktorer. De siste årene har eksempelvis skatteinngangen nasjonalt blitt vesentlig bedre enn staten har anslått, noe som har gitt kommunene betydelige merinntekter utover det de har kunnet budsjettere med. I 2018 fikk

¹ Til orientering bruker SSB såkalte «konserntall», hvor Karmøy oppgis å ha et netto driftsresultat på 2,6 prosent. Konserntallet skiller seg fra dette regnskapet ved at også kommunale foretak (KF), interkommunale selskaper (IKS) og interkommunale samarbeider er tatt med.

kommunene rundt 4 mrd. kroner mer i skatteinntekter enn de kunne forvente ut fra anslaget staten hadde i statsbudsjettet for 2018. Dette er en viktig grunn til at resultatet for 2018 ble bedre enn budsjettet. I opprinnelig vedtatt budsjett var det lagt opp til et netto driftsresultat på 1,4 prosent.

Det er også årsaken til at kommunesektoren generelt har positive resultater i 2018, selv om resultatene også for landet var enda bedre i 2017. Samlet var netto driftsresultat på landsbasis 2,6 prosent, mens sammenlignbare kommuner hadde et netto driftsresultat på 1,8 prosent (dette er kommunene som inngår i det som kalles kostragruppe 13, som er norske kommuner over 20 000 innbyggere, bortsett fra de største byene).

Karmøys netto driftsresultat består i 2018 av følgende elementer:

	Overfør
•	
•	33,7 mill. kroner
•	Regnsk
•	28,4 mill. kroner
•	Netto
•	11,3 mill. kroner

Sammenlignet med 2017 er det særlig regnskapsmessig mindreforbruk som er lavere, men det er også lavere overføring fra drift til investeringer. Regnskapsmessig mindreforbruk er omtalt lengre ned i årsberetningen.

Budsjettavvik egen tjenesteproduksjon

Siden kommunens netto driftsresultat – og også kommunens samlede budsjettavvik – ofte kan svinge som følge av eksterne forhold, som for eksempel utvikling i nasjonal skatteinngang og andre forhold kommunen i liten grad har styring på, har kommunen supplert med indikatorer som tar sikte på å utdype resultatutviklingen noe.

Dersom alle kommunene rangeres etter netto driftsresultat kom Karmøy på en 163. plass i 2018, en nedgang på 53 plasser siden 2007. Dette illustrerer at Karmøy hadde en svakere utvikling enn gjennomsnittet fra 2017 til 2018. De fleste kommunene hadde bedre resultater i 2018 enn i 2017, men nedgangen var større i Karmøy.

Kommunen har også en indikator som ser på budsjettavviket i «egen tjenesteproduksjon»³. Denne indikatoren ser på budsjettavvik i kommunens egen tjenesteproduksjon, men holder frie inntekter, finansposter og lignende utenfor. Ved å se kun på tjenesteproduksjonen isolerer man kommunens egen drift fra endringer i eksterne rammebetingelser som avkastning i finansmarkedet, renteutvikling og skatteinngang. Indikatorer vil dermed si noe om kommunens evne til økonomistyring i tjenestene.

Fra å ha vært stabilt positivt de siste årene, er det et tydelig negativt signal som har skjedd i 2018 hvor egen tjenesteproduksjon var negativ for første gang siden 2014. Årsakene til dette er beskrevet i omtalen av det regnskapsmessige mindreforbruket lengre ned i årsberetningen.

Stabilt lavt nivå på skatteinngangen

Karmøy kommune er en lavinntektskommune. Dette vises ved at skatteinngangen per innbygger ligger langt under landsgjennomsnittet, og kommunen er avhengig av store overføringer fra kommuner med bedre skatteinntekter, for å kunne opprettholde de kommunale tjenestene på det nivået vi har. I 2018 mottok

² Tallet her inkluderer bruk av tidligere års mindreforbruk, som er avsatt til disposisjonsfond i tråd med kommunestyrets vedtak i sak om regnskap 2016. For øvrig utgjør netto fondsbruk i hovedsak overføringer av øremerkede tilskudd og andre midler, samt bruk/avsetninger til selvkostfond.

³ Indikatoren fremkommer som netto avvik mellom budsjett og regnskap på kostrafunksjonene 100-393, samt 860 (motpost avskrivninger), fratrasket avviket som gjelder sektor for vann, avløp og renovasjon (hvor netto avvik etter fondstransaksjoner normalt er i stor grad et uttrykk for kapitalkostnader).

Karmøy kommune over 136 mill. kroner i såkalt «inntektsutjevning», som er ordningen for å overføre skatteinntekter fra kommuner med høy skatteinngang til kommuner som har lav skatteinngang.

Så sent som i 2014 var tallet nær en tredjedel av dette, 47 mill. kroner. Dette skyldes at Karmøy har hatt en betydelig svakere utvikling i egne skatteinntekter siden 2014. Etter en del år hvor inntektene lå rundt 90 prosent av landsgjennomsnittet, fra dette fra 90,4 % i 2014 til 83,3 % i 2017. Fra 2017 til 2018 er situasjonen forholdsvis stabil, med en liten økning til 84 % av landsgjennomsnittet.

Måltall 2: Utviklingen i lånegjelden

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Måltall 2: Justert lånegjeld, % av driftsinnt.				31,0	34,0	33,0	31,4	34,9	34,1
Se egen definisjon.									
Langsiktig lånegjeld, i % av driftsinntektene (fratrasket ubrukte lånemidler)				59,4	61,8	59,8	58,1	62,3	63,5
Lånefinansiering av investeringene	52,2	84,6	74,9	85,5	65,9	49,8	53,9	62,5	32,9

Det er flere måter å måle kommunens lånegjeld på, og hensikten med kommunens finansielle måltall er å gi et uttrykk for kommunekassens gjeldsbelastning. Justert lånegjeldsgrad tar sikte på å uttrykke den netto gjeld som belaster kommunekassen. Derfor er dette et gjeldsbegrep hvor investeringer som dekkes gjennom de kommunale gebyrene (vann, avløp og renovasjon) og lån til videre utlån (startlån mv) som dekkes av låntakerne – er tatt ut, samt noen andre korrigeringer. Begrunnelsen for disse ligger i sak om finansielle måltall.

Justert lånegjeld fremkommer slik:

Definisjon justert lånegjeld (tall i hele 1000)	per 31.12.17	Per 31.12.2018
Langsiktig gjeld (eksl. pensjonsforpliktelse)	2 188 001	2 111 242
- Ubrukte lånemidler	-334 607	-162 414
- Totale utlån (eksl. ansvarlige lån til Haugaland Kraft AS)	-144 594	-174 092
- Selvkostinvesteringer (kapitalgrunnlaget for selvkost)	-675 590	-733 322
- Interkommunal andel	0	0
+ Langsiktige leieavtaler	5 500	5 250
SUM JUSTERT LÅNEGJELD	1 038 709	1 046 664
Sum brutto driftsinntekter	2 976 110	3 070 930
I % av brutto driftsinntekter	34,9 %	34,1 %

Justert lånegjeldsgrad

Justert lånegjeldsgrad gikk noe ned i fra 2017 til 2018, noe som er lavere enn tidligere prognoser. Dette skyldes at kommunen har hatt lavere investeringer enn planlagt i 2018, og behovet for bruk av lånemidler har blitt lavere enn forventet per 31.12.18. Mye av lånemidlene ble dessuten brukt på investeringer i selvkostområdene. Siden det er abonnentene og ikke kommunekassen som har belastningen med tilbakebetalingen, er dette holdt utenfor i beregningen av justert lånegjeldsgrad.

Når justert lånegjeldsgrad per 31.12.2018 er lavere enn budsjettet, er det i praksis i stor grad snakk om en utsettelse av låneopptakene. Dette skyldes at kommunen fortsatt forventer å gjennomføre disse prosjektene, men at de kommer senere enn opprinnelig planlagt.

Langsiktig lånegjeld – fratrullet ubrukte lånemidler

Mens justert lånegjeldsgrad handler om kommunekassens gjeldsbelastning – vil kommunens samlede gjeld være relevant for innbyggerne. Selvkostinvesteringer belaster kanskje ikke kommunekassen, men samtidig betales de kommunale avgiftene av alle husstandene i kommunen, og man kan argumentere med at det til syvende og sist er de samme som får belastningen for slike utgifter som for de andre kommunale tjenester. Om de får økte kostnader i form av høyere kommunale avgifter, økt eiendomsskatt eller svekkede kommunale tjenester kan sånn sett argumenteres for å være underordnet, slik at disse investeringene også bør telle med i vurderingen av den gjeldsbyrden kommunen opptar på vegne av våre innbyggere.

I 2018 var kommunens avdrag større enn kommunens *lånecopptak*. Langsiktig lånegjeld har derfor gått ned fra 2017 til 2018. På den annen side hadde kommunen en betydelig sum ubrukte lånemidler per 31.12.17, og mye av disse har vært benyttet i løpet av året. Kommunen har i 2018 hatt *bruk av lånemidler* på 212 mill. kroner. Langsiktig lånegjeld, *fratrullet ubrukte lånemidler*, er derfor gått opp fra 62,3 til 63,5 prosent av sum brutto driftsinntekter fra 2017 til 2018.

Lånefinansiering av investeringene

Det bør være et mål å egenfinansiere en andel av investeringene. Dette vil kunne bidra til å realisere nødvendige oppgraderinger og nyinvesteringer uten at gjelden vokser for raskt. I 2018 utgjorde netto bruk av lån 32,9 prosent av brutto investeringsutgifter. Dette er en mye lavere lånefinansieringsgrad enn de foregående årene. En av årsakene er at kommunen mottok investeringstilskudd for Veia 2 på 99,7 mill. kroner i 2018, samt regnskapsmessig effekt av justeringsavtaler. I tråd med god kommunal regnskapsskikk føres dette som kjøp av anleggsmidler, og betegnes som overføring fra andre, noe som slår ut i at en mindre del av investeringer i anleggsmidler er finansiert med lån (og mer er finansiert med overføring fra andre). Dette er redegjort for nærmere i note 15.

Måltall 2: Økonomiske reserver

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Måltall 3: Disposisjonsfond, % av driftsinnt. Inkl. siste års regnskapsmessige mer-/	4,6	2,0	2,7	3,4	3,6	4,8	7,4	9,7	10,4
Likviditetsgrad 2	1,8	1,3	1,4	1,4	1,4	1,9	2,3	2,2	2,0
Kommunebarometeret - Økonomi (rangering, kilder: Kommunal Rapport)		308	162	130	150	119	78	74	69

Disposisjonsfond

Kommunen bør ha tilstrekkelige økonomiske reserver, noe som er bakgrunnen for måltall 3 om at kommunens disposisjonsfond bør utgjøre minimum 7,5 prosent av sum driftsinntekter. For å ta hensyn til siste års regnskap bruker måltallet en definisjon som er lik disposisjonsfondet per 31.12. pluss siste års regnskapsmessige mer- eller mindreforbruk.

De siste årene har kommunen hatt til dels store positive beløp i regnskapsmessig mindreforbruk. Disse midlene er i hovedsak blitt satt av til å styrke kommunens disposisjonsfond, og fondet er nå større enn måltallet på 7,5 prosent.

Disposisjonsfond inkl. siste års regnskapsmessige mer- eller mindreforbruk (tall i hele 1000)	per 31.12.17	Per 31.12.2018
Disposisjonsfond per 31.12.	209 679	291 951

Siste års regnskapsmessige mer- eller mindreforbruk	79 233	28 380
SUM	288 912	320 331
<i>I prosent av driftsinntektene</i>	<i>9,7 %</i>	<i>10,4 %</i>

Kommunen har nå disposisjonsfond som er om lag på nivå med landsgjennomsnittet og gjennomsnittet i kommunen på sammenlignbar størrelse (K13-gruppen i Kostra).

Disposisjonsfond 2018 <i>I prosent av brutto driftsinntekter, konsern</i>	Karmøy	K13	Norge
Disposisjonsfond	9,4 %	9,7 %	9,0 %
Regnskapsmessige mer- eller mindreforbruk	0,9 %	1,0 %	1,3 %

Tabellen over bruker såkalte konserntall fra SSB. Disse inkluderer bl.a. kommunale foretak og interkommunale selskaper. Tallene for Karmøy avviker derfor litt fra regnskapstallene for kommunekassen.

Likviditetsgrad 2

Likviditetsgrad 2 tar utgangspunkt i de mest likvide omløpsmidlene, samt markedsbaserte plasseringer som er klassifisert som omløpsmidler og som raskt kan omgjøres i kontakter. Nøkkeltallet bør være større enn 1, hvilket vil si at tilgjengelige midler fullt ut kan dekke kortsiktige forpliktelser. Per 2018 har Karmøy fortsatt god likviditet.

Likviditetsgrad 2 (tall i hele 1000)	per 31.12.17	Per 31.12.2018
Aksjer og andeler	122 981	110 488
Obligasjoner	385 074	395 651
Kasse, bank	591 216	421 458
SUM Likviditet (A)	1 099 271	927 597
Kortsiktig gjeld	456 544	438 270
Premieavvik	39 984	33 407
SUM KORTSIKTIG GJELD (2)	496 528	471 676
LIKVIDITETSGRAD 2 (A/B)	2,2	2,0

Kommunebarometeret - økonomi

Kommunal Rapport utarbeidet en samleindikator for kommunenes økonomiske stilling, som en delindeks i sitt Kommunebarometer. Indikatoren tar for seg ulike indikatorer for både driftsbalanse, gjeldsvekst og økonomiske reserver – i tillegg til blant annet investeringsnivå og premieavvik med videre. I tillegg til siste års verdier, vil den også vekte resultatene over siste 4 år. Indikatoren kan dermed fungere som en slags oppsummering av den økonomiske tilstanden sammenlignet med andre kommuner.

Basert på de foreløpig innrapporterte Kostra-tallene for 2018, ligger Karmøy her på en 69. plass av alle kommuner i Norge. Dette er opp noen få plasser fra de siste to årene. Samlet sett viser regnskapstallene at Karmøy de siste årene har hatt en solid kommuneøkonomi. Det som trekker opp for Karmøy er særlig lavt gjeldsnivå sammenlignet med andre kommuner.

Regnskapsmessig mindreforbruk i 2018

Regnskapsmessig mer/mindreforbruk viser om kommunen samlet har hatt budsjettmessig dekning for de utgiftene kommunen har hatt, uavhengig av hvordan dette er finansiert. Den viser også om kommunen samlet sett har hatt et overforbruk eller underforbruk i forhold til budsjett, ikke om budsjett/regnskap er

gjort opp med en god økonomisk balanse. Dette er det derfor viktig å skille fra netto driftsresultat som er målet på økonomisk balanse i kommunesektoren.

Karmøy kommune bokførte et regnskapsmessig mindreforbruk på 28 380 255 kroner, noe som tilsvarer 0,9 prosent av driftsinntektene. Karmøy kommune har ikke bokført regnskapsmessig merforbruk siden 1980.

Sentrale poster (budsjett- og regnskapsskjema 1A)

Forskrifter til kommuneloven spesifiser at årsbudsjett og driftsregnskap skal stilles opp på bestemte måter. Disse kalles budsjett- og regnskapsskjema 1A og 1B. Skjema 1A viser i hovedsak sentrale inntektsposter som skatt og rammetilskudd, finansposter og sentralt førte bruk og avsetning til fond mv. Resultater her viser hvor mye midler kommunen har disponibelt til drift, som videre spesifiseres i skjema 1B.

Regnskapet viser at Karmøy kommune hadde et positivt avvik på 31,5 mill. kroner i skjema 1A. De viktigste faktorene for dette er forklart under:

- **Høyere frie inntekter enn budsjettert (+24,0 mill. kroner).** Skatteinngangen til kommunene ble ca 4 mrd. kroner høyere enn staten anslo i statsbudsjettet for 2018, og 4,3 mrd. kroner høyere enn anslaget som lå i revidert nasjonalbudsjett i mai. Selv anslaget staten presenterte i oktober viste seg å undervurdere skatteinngangen med 2,2 mrd. kroner. Det er pekt på at ekstraordinært store uttak av utbytte til personlige skattytere som en årsak til denne utviklingen, noe som kan skyldes tilpasninger til skattereformen. Merskatteveksten i 2018 har ikke endret regjeringens forventede nivå på kommunesektorens skatteinntekter i 2019. Merskatteveksten i 2018 gir derfor ekstraintekter bare dette året, skriver KS i Kommunene og norsk økonomi 1/2019.

Denne økte skatteinngangen gav merinntekter for kommunene, også i Karmøy. En svakere befolkningsutvikling trakk isolert sett Karmøys andel av inntektene ned, men dette ble altså mer enn oppveiet av at skatteinngangen totalt sett var så god.

- **Høyere inntekter fra eiendomsskatt (+17,5 mill. kroner).** Det var betydelig usikkerhet knyttet til inntektene fra eiendomsskatt. Blant annet på grunn av taksering av nye og til dels store skatteobjekter som ikke har vært klart før sent på året. Som rådmannen varslet i høst viser det seg at inntektene fra verk og bruk har blitt høyere enn budsjettert. Dette er til dels midlertidige inntekter, da endringer i lovverket for eiendomsskatt gjør at disse inntektene delvis vil bli faset ut de neste syv årene.
- **Andre sentralt førte statstilskudd (Mindre integreringstilskudd og rentekompensasjon, -3,5 mill. kroner).** Mesteparten av dette var knyttet til integreringstilskudd. Dette har sammenheng med at det ble bosatt færre flyktninger enn lagt til grunn i budsjettet. En forklaring på dette er at Karmøy den siste tiden har bosatt familier i større grad, noe som har gitt færre familiejenforeninger enn prognosen i budsjettet la til grunn.
- **Negativt avvik på finanspostene (-5,5 mill. kroner).** Finansmarkedene hadde et svakt år i 2018. Særlig var dette tilfelle i årets to siste måneder. Karmøy kommune tar risiko når kommunen plasserer midler i markedet. Dette har ofte gitt gode ekstraintekter, men kommunen må tåle at det svinger. Kommunens markedsportefølje hadde i 2018 en negativ avkastning på -2,4 mill. kroner, noe som var ca 16 mill. kroner dårligere enn budsjettert. Markedsplassingene hadde en verdi på 530 mill. kroner per 31.12.2018. Kommunen har i den forbindelse et bufferfond som kan trekkes på om nødvendig for så skjerme driften fra svingninger i finansmarkedene. Det har ikke vært nødvendig i 2018, da andre faktorer har trukket resultatet opp.

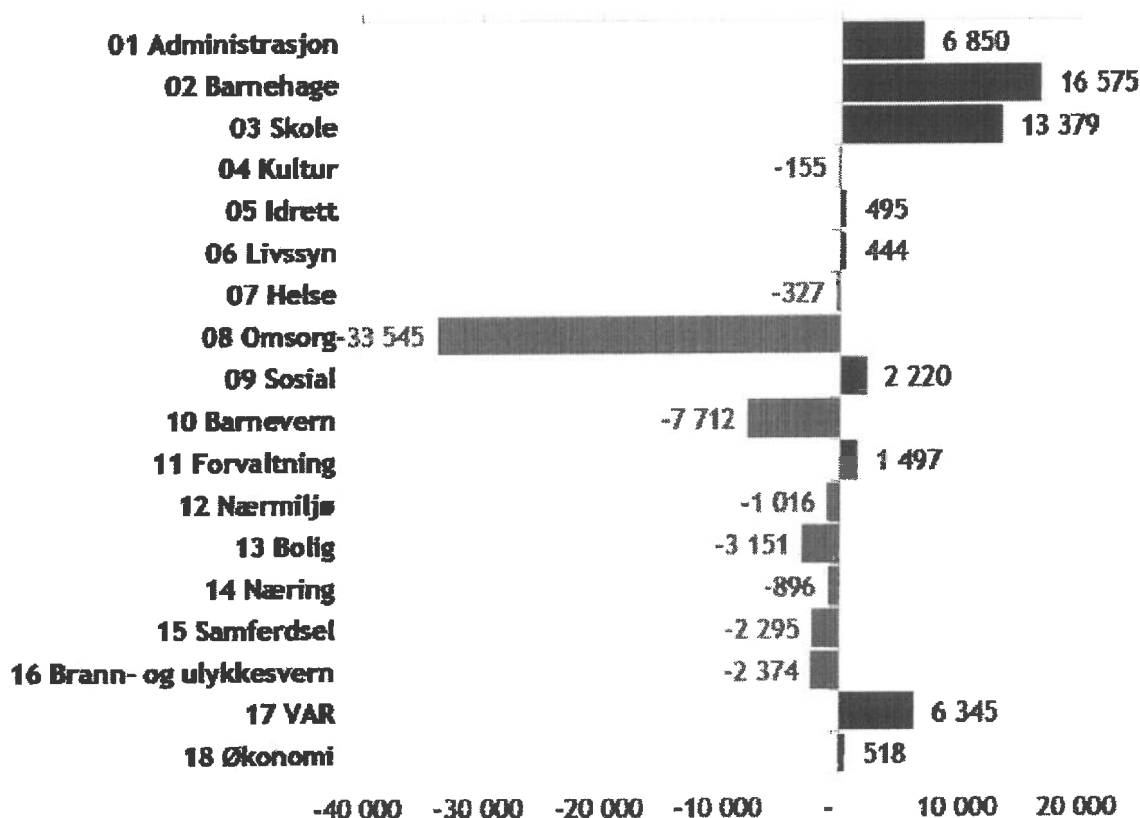
På andre områder viser finanspostene positiv utvikling. Karmøy hadde god likviditet, noe som gav

høyere renteinntekter enn budsjettet. Etterslepet på investeringene medførte at kommunen reduserte låneopptaket i forhold til budsjett, noe som gav mindre renteutgifter enn budsjettet. Dette gav totalt 10,5 mill. kroner i positive avvik, slik at sum netto finansposter i skjema 1A hadde et negativt avvik på rundt 5,5 mill. kroner.

Det vises til finansrapport 3. tertial 2018 for mer detaljert informasjon om finanspostene, herunder risiko og resultat.

Avvik i tjenesteområdene (budsjett- og regnskapsskjema 1B)

I tjenesteområdene var det et negativt avvik på 3,1 mill. kroner. Fordelingen er vist under (tall i tusen kroner).

* Etter at regnskapet ble avsluttet er det avdekket en feil på tjenesteområde 17 VAR (Vann, avløp og renovasjon). Se nærmere omtale under, samt i note 11.

- **01 Administrasjon (+6,9 mill. kroner):** Kommunen fikk et positivt avvik på administrasjonspostene. Avviket er imidlertid i stor grad knyttet til at avskrivningene ble 6,1 mill. kroner lavere enn budsjettet. Dette har ingen netto resultateffekt siden alle avskrivninger nulles ut på en egen funksjon (funksjon 860 for motpost avskrivninger).

Innenfor øvrige områder av tjenesteområde administrasjon hadde kommunen et betydelig merforbruk knyttet til forvaltning av eiendomsskatt. Dette skyldes pågående rettslige prosesser som har medført betydelige ekstrakostnader til juridisk bistand. Totalt brukte kommunen 5,6 mill. kroner til forvaltning av eiendomsskatt i 2018.

På den annen side hadde kommunen for øvrig generelt noe mindreforbruk på administrasjon

- **02 Barnehage (+16,6 mill. kroner):** Fra 1.7.2017 til 1.7.2018 gikk antall innbyggere i aldersgruppen 0-5 år ned med 2,9 prosent. Nedgangen var størst i aldersgruppen 0-1 år. Lave fødselstall har medført lavere etterspørsel etter barnehageplasser. Dette har gitt lavere kostnader til barnehageplasser enn budsjettet. Dette gjelder både til drift av kommunale barnehageplasser, og utbetalinger til private barnehager. Her ble det brukt hhv 10,8 og 12,6 mill. kroner mindre enn budsjettet.

På den annen side så kommunen betydelig økte kostnader til styrket tilbud til førskolebarn. På denne funksjonen var det et merforbruk på 6,5 mill. kroner. Dette skyldes at antall vedtakstimer til slike tiltak er økt. Vedtaksmengden gjennom barnehageåret 2017/18 økte mer gjennom barnehageåret enn vi har sett de foregående årene, og man begynte barnehageåret 2018/19 med nær 4 prosent flere vedtakstimer – til tross for et synkende antall barn i barnehagealder. Det brukes også i større grad pedagoger til dette arbeidet, noe som gir økte kostnader sammenlignet med bruk av fagarbeidere/assistenter. Dette som følge av endringer som er gjort i barnehageloven.

- **03 Skole (+13,4 mill. kroner):** Avviket er i hovedsak knyttet til grunnskolen, men også innenfor voksenopplæring (+2 mill. kroner). Av avviket utgjør lavere pensjonskostnader 5,4 mill. kroner. Økte statlige overføringer sammen med mindreforbruk på lønn og ordinære driftsposter medfører et positivt avvik. Det har vært usikkerhet knyttet til hvilke, og i hvilken grad, øremerkede midler ville tilflyte kommunen i tilskudd fra Utdanningsdirektoratet. Som tidligere omtalt i budsjettoppfølging høsten 2018 har dette ført til at en har vært noe forsiktig med å øke ressursbruken i skolene i skoleåret 2018/19.
- **08 Omsorg (-33,5 mill. kroner):** Kommunen har i 2018 hatt store utfordringer med kostnadene i omsorgssektoren. Omsorgssektoren opplever et stort press i antall vedtak, nye og tyngre brukerbehov og stort press på tjenestene i form av brukere som kommer inn for Helse Fonna. Av avviket er ca 2/3 knyttet til hjemmebaserte tjenester, mens ca 1/3 er knyttet til tjenester i institusjon.

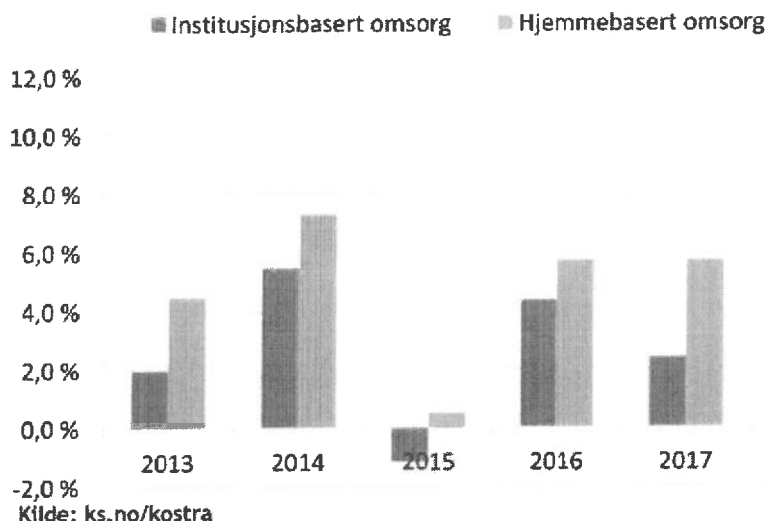
På tjenester i institusjon var det et negativt avvik på 11,5 mill. kroner. Her ligger også betaling for utskrivningsklare pasienter. Disse kostnadene økte fra 1,6 mill. kroner i 2017 til 5,4 mill. kroner i 2018. I tillegg har det vært høyere kostnader til barneboliger, og det har vært behov for å bemanne opp en

Innenfor hjemmetjenester har det vært en betydelig utfordring at brukerbehovene har steget raskt. Fra 2016 til 2018 har antall vedtakstimer økt med 13,9 prosent (vedtakstimer for 3. tertial 2018 sammenlignet med 3. tertial 2016). I samme periode er lønnskostnadene økt med rundt 16 prosent. Dersom en justerer dette for lønnsvekst, har vedtakstimer økt prosentvis mer enn lønnskostnader i denne perioden. Veksten i vedtakstimer er større enn det som kan forklares mer endringer i befolkningssammensetningen.

Mens antall vedtakstimer økte med forsiktige 1,1 prosent fra 3. tertial 2016 til 2. tertial 2017 – økte de med 6,3 prosent i 3. tertial 2017, med ytterligere 6 prosent gjennom 2018. Veksten skjedde dermed helt på tampen av 2017 og inn i 2018, noe som har gitt en kraftig vekst i lønnskostnadene i 2018.

Ut fra nasjonale tall kan det se ut til at denne utviklingen er en del av en nasjonal trend. Etter at foreløpige Kostra-tall har KS laget denne figuren som viser hvordan utgiftene innenfor omsorgssektoren har økt betydelig i kommunesektoren det siste året, og betydelig mer enn veksten var i årene før. Den samme tendensen var enda mer uttalt i Karmøy. Karmøy hadde i 2016 og 2017 en kostnadsvekst som var lavere enn landsgjennomsnittet – mens den i 2018 ble klart høyere. De siste tre årene under ett har netto driftsutgifter til pleie- og omsorgssektoren økt noe mindre i Karmøy enn blant sammenlignbare kommuner eller i landsgjennomsnittet.

Vekst i netto driftsutgifter fra året før, prosent

En driver bak denne utviklingen er en vekst i de mest ressurskrevende brukerne. For en del brukere er veksten i realiteten større også enn antall vedtakstimer viser. Dette skyldes at en bruker ikke kan tildeles mer enn 1 vedtakstime per klokke, selv om ressursbehovet kan medføre 2:1-bemanning eller mer i deler av tidsrommet. En viktig ordning for kommunene er refusjonsordningen for ressurskrevende brukere. Karmøy har fått økte inntekter fra denne ordningen, men det er viktig å understreke at kommunen at dette bare dekker utgifter utover en betydelig kommunal egenandel, og bare for brukere under 67 år. At forventende refusjonsinntekter blir vesentlig høyere enn budsjettet, reflekterer dermed at utgiftene til disse brukergruppene har økt betydelig i 2018, også når man trekker fra de økte inntektene.

Denne utviklingen vises også igjen innen ordningen for brukerstyrt personlig assistanse. Fra april 2018 til nyttår økte antall aktive vedtak fra 16 til 24.

- **09 Sosial (+2,2 mill. kroner):** Et positivt avvik som delvis skyldes større inntekter enn budsjettet, særlig innenfor rustjenestene. I tillegg har kommunen lavere utgifter til introduksjonsordningen. Færre bosatte flyktninger, og en større andel familier blant disse, medfører at antall deltakere i introduksjonsordningen ble lavere enn budsjettet. Dette kan ses i sammenheng med at kommunen også fikk mindre integreringstilskudd enn budsjettet.

Selv om tjenesteområdet samlet hadde et positivt avvik, er det grunn til å peke på økte kostnader til økonomisk sosialhjelp. Disse utgiftene økte med over 10 prosent i 2018, til tross for fallende arbeidsledighet (økonomisk sosialhjelp til flyktninger er holdt utenfor her). Også dette ser delvis ut til å være en del av en nasjonal trend, selv om det ser ut til at veksten har vært høyere i Karmøy.

Tall fra NAV Karmøy viser en god del av de nye mottakere av sosial stønad i 2018 kommer fra statlige ytelser. NAV anslår at det i 2018 har vært 2,5 mill. kroner økt sosial stønad som følge av brukere som har fått avsluttet sine rettigheter på arbeidsavklaringspenger eller dagpenger.

- **10 Barnevern (-7,7 mill. kroner):** Tjenesteområde barnevern endte med 7,7 mill. kroner i merforbruk, hvorav halvparten er knyttet til funksjonen forebyggende tiltak. En viktig årsak til avviket er etterbetalinger til besøkshjem som følge av den såkalte «avlasterdømmen», som ble utbetalt i desember.

- **13 Bolig (-3,2 mill. kroner):** Halvparten av avviket er knyttet til lavere husleieinntekter enn budsjett. Utleiegraden (andelen av boliger som til enhver tid er leid ut) har vist en negativ tendens siden sommeren 2018. Problemstillingen er sammensatt, og det er nødvendig å kartlegge om antall utleieenheter er det rette, og om porteføljen av utleieenheter er egnet for dagens brukere.

Avviket for øvrig kan knyttes blant annet til høyere energi- og vedlikeholdskostnader. Sistnevnte skyldes blant annet egenandeler i forsikringssaker for utleieboliger.

- **15 Samferdsel (-2,3 mill. kroner):** Området hadde et merforbruk i 2017, og tiltak var satt inn for å kunne nå balanse ved årets slutt. Det lyktes ikke helt. Avviket er likevel noe mindre enn i 2017, som følge av de tiltak som er satt inn og beskrevet i løpet av året. Det er særlig vedlikeholdskostnader og kostnader til drift av maskinparken som er høyere enn budsjettet.
- **16 Brann- og ulykkesvern (-2,4 mill. kroner):** Haugaland Brann og redning IKS startet opp 1.7, men kostnadene er stort sett belastet deltakerkommunene ut 2018. Karmøy har et negativt avvik på 2,4 mill. kroner. 1,6 mill. kroner av dette er knyttet til avskrivninger, noe som ikke har noen netto effekt da dette er regnskapstekniske føringer som nulles ut på en annen funksjon. De gir imidlertid avvik per tjenesteområde. Det øvrige avviket er særlig knyttet til høyere lønnsutgifter.
- **17 Vann, avløp og renovasjon (+6,3 mill. kroner):** Dette er områder hvor selvkost er satt som den rettslige rammen for brukerbetaling. Selvkost er den totale kostnadsøkningen en har til å produsere disse tjenestene. Overskudd innfor området skal avsattes til selvkostfond, mens et underskudd fører at en bruker av fondsmidler.

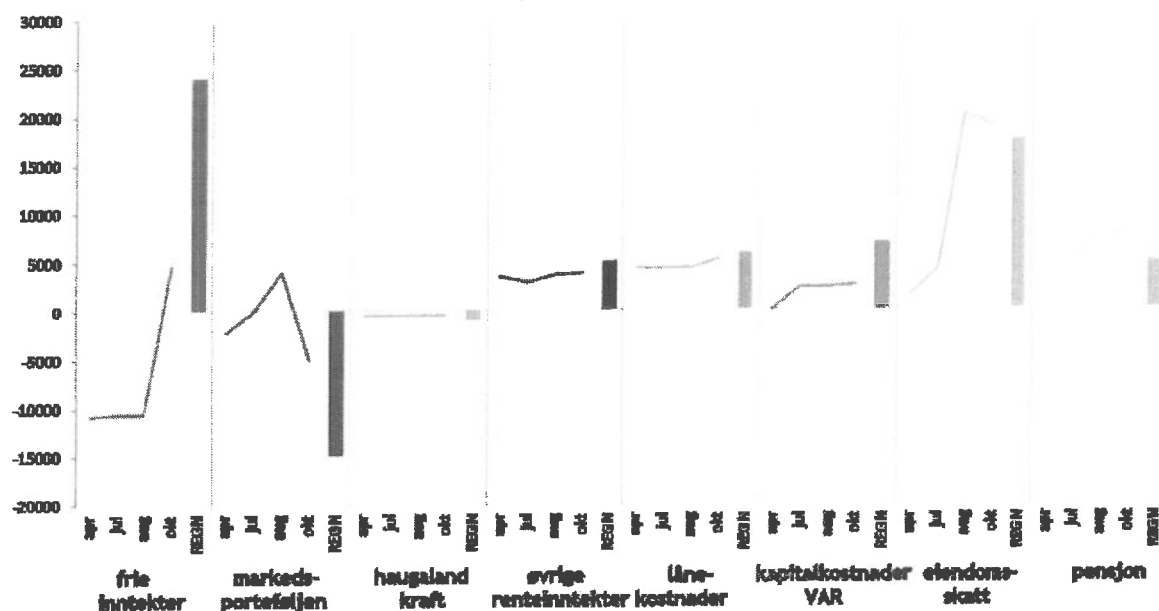
DET ER AVDEKKET FEIL I SELVKOSTBEREGNINGEN ETTER AT REGNSKAPET VAR AVSLUTTET. Etter årsregnskapet var avsluttet og oversendt til revisor ble det avdekket feil i selvkostberegningen for VAR. Totalt medfører dette at regnskapsmessig mindreforbruk burde vært 3,8 mill. kroner mindre enn regnskapet viser. Det vises til note 11 for nærmere redegjørelse for dette. Dette må komme frem av regnskapsvedtaket som skal vedtas av kommunestyret i juni 2019.

Avvik mellom prognose og resultat

I sakene om budsjettoppfølging gir rådmannen en prognose for hvordan årets regnskapsmessige mer- eller mindreforbruk ser ut til å kunne bli. Dette er basert på den til da tilgjengelige informasjon, og det er knyttet betydelig usikkerhet til slike prognoser. Det er likevel ønskelig å gå tilbake for å se sammenhengen mellom prognosene og endelig regnskapsresultat.

Figurene under viser hvordan prognosene for de ulike områdene har utviklet seg gjennom året (linjene) og hva som ble faktisk regnskapsresultat (søylene) på ulike områder.

Anslag vs regnskap Skatt, finans og pensjonsposter (1000-kroner)

Det er to store avvik som er tydelig. Budsjettprognosene undervurderte de frie inntektene, mens markedsporteføljen fikk et vesentlig dårligere resultat enn anslått så sent som i prognosene per oktober.

For de frie inntektene legges statens siste anslag som regel til grunn, sammen med en prognosemodell utarbeidet av KS. Budsjettet for 2018 var basert på anslaget for de frie inntektene som var gitt i statsbudsjettet for 2018. Grunnen til at man i første del av året hadde en negativ prognose var for det første at innbyggertallet per 1.1.18 var lavere enn lagt til grunn i budsjettet, noe som medførte at Karmøy kommunens andel av de frie inntektene ble noe nedjustert. Samtidig nedjusterte staten skatteanslaget i revidert nasjonalbudsjett. Dette ble lagt til grunn da kommunen har lite informasjonsgrunnlag for å kunne gjøre egne vurderinger av den nasjonale skatteinngangen. Rådmannen pekte imidlertid på at den faktiske skatteinngangen gjennom året var en del høyere enn statens anslag. For en lavinntektskommune som Karmøy er det i hovedsak den nasjonale skatteinngangen som styrer sum frie inntekter, mens lokal skatteinngang avgjør hvor mye av dette som kommer som skatteinntekter og hvor mye som kommer som inntektsutjevning gjennom rammetilskuddet. I oktober økte staten skatteanslaget noe, og dette er synlig også i kommunens prognose. Endelig skatteinngang ble enda høyere enn dette. Staten anslo i oktober 2018 veksten i skatteinntekter til 2,4 prosent, mens resultatet ble 3,8 prosent.

For markedsporteføljen brukes faktisk resultat hittil i år + forventet avkastning ut året som prognose. Faktiske resultater varierer en god del gjennom året, noe som reflekteres i prognosene. Prognosen per oktober ble nedjustert på grunn av at verdien av porteføljen gikk ned i oktober, men fanget da ikke opp den store nedgangen som kom i markedene i desember.

For eiendomsskatt kom det avklaringer av takstprinsipper i noen store takstsaker etter sommeren 2018, noe som medførte at prognosen ble justert opp.

Etatsoversikt (1B)

tall i 1000 kroner	Regnskap					Avvik fra siste prognose
	april	juli	august	oktober	Sum 2018	
01 Stab	2 800	4 800	5 800	7 800	9 692	1 892
02 Oppvekst og kultur	10 100	12 800	14 800	26 300	28 695	2 395
03 VAR	0	2 300	2 300	2 500	6 916	4 416
04 Teknisk	-3 100	-3 100	-2 500	-3 100	-8 208	-5 108
05 Helse og omsorg	-5 200	-16 300	-20 500	-34 000	-41 671	-7 671
06 Sentrale økonomiansvar	1 500	1 500	5 400	4 600	1 428	-3 172
Totalsum 1B	6 100	2 000	5 300	4 100	-3 149	-7 249

Når det gjelder prognosene for etatene/hovedutvalgenes ansvarsområder viser tabellen over utvikling i prognose på budsjettavvik, faktisk regnskap, og ytterst til høyre avvik mellom siste prognose og faktisk regnskap.

En typisk tendens er at både positive og negative avvik undervurderes noe i løpet av året.

- For staben er det ikke noen enkeltavvik som forklarer forskjellen mellom oktober-prognosen og regnskapet. Flere faktorer spilte inn. Blant annet var det en del ubrukte midler på formannskapets disposisjonspost og på rådmannens prosjektpott, som medførte et mer positivt i avviket enn først antatt.
- Innenfor oppvekst- og kulturetaten ble det positive avviket gradvis større gjennom året, særlig etter man fikk tall for barnehageopptaket 2018/19, og at man utover høsten så at man ville få et positivt avvik innenfor tjenestoområde skole. Mens avviket på skole ble enda noe større enn antatt per oktober, var situasjonen det motsatte innenfor barnehage. Særlig ble utgiftsveksten innenfor styrket tilbud til førskolebarn undervurdert. Der ble det et negativt avvik på -6,4 mill. kroner, mot en prognose på -4 mill. kroner per oktober.
- For VAR vises det til note 11 og øvrige kommentarer angående at det er avdekket en feil etter ferdigstillelse av regnskapet.
- For teknisk etat ble sluttresultatet dårligere enn anslått i løpet av året. Dette gjelder blant annet innenfor samferdsel. Rådmannen pekte gjennom mesteparten av året på at det var en usikkerhet her, og en risiko for at det kan bli et negativt avvik, men man håpte i det lengste at man skulle klare å jobbe dette inn til balanse. Dette lyktes ikke. I tillegg ble strømkostnadene høyere enn anslått. Det er teknisk etat som har disse kostnadene i Karmøy kommune. Strømkostnadene ble mer enn 2 mill. kroner høyere enn vi la til grunn i prognosene per oktober.
- Innenfor helse- og omsorg ble avviket større enn prognosene vi hadde gjennom året, også den siste prognosen per oktober. Innenfor etaten ble det negative avviket innen omsorg *mindre* enn anslått i oktober, noe som særlig skyldes mer refusjonsinntekter enn anslått. Samtidig ble avviket på sektorene helse, sosial og barnevern mer negativt enn anslått i oktober. For sosial skyldes dette høyere sosialhjelpsutgifter utover høsten. Oktober, november og desember var de månedene med høyest utgifter til økonomisk sosialhjelp. For barnevern kom etterbetalinger til besøkshjem tilbake til juli 2017, en konsekvens av avlasterdommen, i tillegg til den allerede negative prognosen per oktober.
- Innenfor de sentrale økonomiansvarene er avviket mellom oktober-prognosen og regnskapet i hovedsak knyttet til pensjon. I endelig regnskap ble pensjonskostnadene 4,8 mill. kroner lavere enn budsjettet, men ikke fulgt så mye mindre som i prognosen per oktober.

Etterslep på investeringene

Det ble brukt mindre på investeringer enn budsjettet i 2018. Det ble investert i anleggsmidler for 343 mill. kroner, mot 466 mill. kroner i justert budsjett. Det er da sett bort fra regnskapsførte justeringsavtaler. Det er viktig å presisere at dette *ikke* er avvik for prosjektenes totalkostnad, men et uttrykk for at kostnadene til prosjektene i 2018 var forskjellig fra justert budsjett. Dette skyldes typisk forhold som forsinkelser, eller at kostnadene av andre grunner kommer senere enn tidligere anslått.

Investeringsnivået i 2018 er 22 mill. kroner lavere sammenliknet med regnskap 2017, som var kommunens høyeste så langt. Karmøy kommune har de siste årene hatt til dels store etterslep på investeringer, dvs. at de har tatt lengre tid enn opprinnelig budsjettet. Budsjettavviket i 2018 på kroner 123 millioner anses som relativt beskjedent sammenliknet med tilsvarende budsjettavvik i 2017 som var på kroner 425 millioner kroner. Årsaken til at budsjettavviket er lavere i 2018 knyttes blant annet til budsjettjusteringene som er tatt i forbindelse med investeringsrapport per 1. og 2. tertial 2018 basert på oppdaterte prognoser for inneværende regnskapsår.

Noen av de største avvikene fra justert budsjett var:

- *P511 Planleggingsmidler, langtidsplasser, omsorgstun mv. fastlandet*
Justert budsjett: 49,912 mill. kroner
Regnskap 2018: kr 0,089 mill. kroner.
Prosjektet gjelder blant annet planlegging og erverv av areal på fastlands-Karmøy til fremtidig utbygging av heldøgns omsorgsplasser. Kommunen er i dialog med grunneierne, men det har vært stor usikkerhet til når en avtale kan forventes å være klar. Midlene som ble brukt i 2018 var knyttet til utarbeidelse av takst, samt juridisk bistand.
- *P513 Åkra – erverv/infrastruktur/idrettshaller*
Justert budsjett 2018: 31,0 mill. kroner
Regnskap 2018: 18,3 mill. kroner.
Prosjektet er tredelt og består av erverv av eiendom til idrettshaller og fremtidig skoletomt, bygging av en dobbel idrettshall og riving av eksisterende hall og infrastruktur samt riving av løe og hus på skoletomten. Prosjektet har en netto total budsjetttramme på 157,5 mill. kroner. Budsjett 2018 er i all hovedsak knyttet til bygging av idrettshaller. Byggeprosjektet ble igangsatt sent i november 2018. Det var derfor per 2. tertial 2018 vanskelig å forutse hvor mye budsjettmidler som skulle påløpe resten av 2018. Budsjettavviket er ikke knyttet til forsinket fremdrift, og forventet ferdigstillelse av idrettshallene er uendret.
- *P610 Tiltak iht. hovedplan vann (planprosjekt)*
Justert budsjett 2018: 20,0 mill. kroner
Regnskap 2018: 9,0 mill. kroner.
Prosjektet er knyttet til hovedplan vann, som er under arbeid. Bruk av midlene så langt er knyttet opp mot utskiftninger i vannledninger i pågående prosjekter iht. hovedplan avløp. Erfaringene viser at det er mer komplisert å lage gode prognoser knyttet til arbeid under bakken. Dette skyldes blant annet at tilstand og omfang ofte ikke er helt kjent før grøften er gravd, og dette kan føre til forsinket fremdrift og økte kostnader. Status og oversikt over fremdrift, omfang og kostnadsutvikling vil fremkomme når hovedplan vann legges frem for behandling, og hovedplan avløp revideres i løpet av 2019.
- *P057 Opparbeidelse industrifelt*
Budsjettetert salgssinntekter 2018: -83,0 mill. kroner
Bokført salgssinntekter 2018: -26,3 mill. kroner
Prosjektet er en del av budsjettskjema 2A, og faller ikke inn under investeringer i anleggsmidler som

de andre omtalte investeringsprosjektene. Prosjektet brukes til budsjettering av inntekter ved salg av industrifelt, samt avsetning/bruk av fond for industrifelt, i tråd med vedtatt praksis for finansiering av industrifelter. Det ble i 2018 solgt syv industritomter, fordelt på Husøy, Stølsmyr/Raglamyr, Vestheim og Veia øst. Periodisering av salgsbudsjett knyttet til tomter kan være utfordrende siden man er avhengig av etterspørsel fra eksterne. Hovedårsaken til budsjettavviket i 2018 var forsinket fremdrift knyttet til salg av tomteområder til Husøy og Karmsund havn IKS. I kommunestyresak 89/18 var planen at område 2, 3 og 4 skulle være oppgjort innen 31.12.2018. Nødvendige avklaringer førte til forsinkelse i prosessen helt mot slutten av året. Den formelle kontraktsinngåelsen og oppgjøret ble derfor flyttet til 2019.

Det vises til egen sak om budsjettoppfølgning investering 3. tertial 2018 for mer informasjon om status og utvikling i investeringsprosjektene per 31.12.2018. Saken ble behandlet i kommunestyret 25. mars.

Mål og resultater

Karmøy kommunestyre vedtok høsten 2016 et målkart for kommunen. Implementeringen av dette skal bidra til at Karmøy kommune fremstår som en innovativ og lærende organisasjon, med klar og tydelig retning. Hvert mål er konkretisert gjennom delmål, og det skal utarbeides både kvantitative og kvalitative indikatorer. Arbeidet med disse er videreført i 2018. Målkartet er nå gjennomgående i kommunens budsjett- og økonomiplaner.

Kommunens verdier respekt, ansvar og kvalitet skal prege prioriteringen av mål og tiltak i hele organisasjonen, og gjennomsyre lederskapet på alle nivå. Intensjonen er at alle kommunens ansatte skal ha et eierforhold til verdiene, og etterleve disse i det daglige arbeidet.

Målkart Karmøy kommune

AMBISJON

Valg for framtida!

MÅL

Regionens mest inspirerende arbeidsplass

God økonomisk styring og riktig prioritering

Utvikle og gi framtidssette tjenester

Inkluderende og mangfoldig kommune

DELMÅL

Bygge inspirerende lederskap

Gjøre hverandre gode

Bruke data og analyse

Sikre sammenheng mellom planer

Være i forkant av framtidige behov

Være ledigital innen 2020

Rom for alle

Muligheter for den enkelte

VERDIER

RESPEKT

ANSVAR

KVALITET

Kommunen som ender alle sine stiftet i 2020?

Medarbeiderundersøkelsen 10-FAKTOR skal gjennomføres annethvert år i Karmøy kommune, og ble gjennomført for andre gang i oktober 2018. 81 prosent av kommunens ansatte svarte på undersøkelsen. Dette er en høy svarprosent, men likevel en liten nedgang fra 2016 da svarprosenten var 84 prosent. Resultatene ble lagt frem for administrasjonsutvalget i desember 2018. Karmøy kommune oppnådde resultater som ligger noe over landsgjennomsnittet. Sammenlignes 2018 med 2016 ser vi at snittverdien for faktorene «mestringsklima» og «relevant kompetanseutvikling», mens faktoren «rolleklarhet» har gått ned. Dette er marginale forskjeller, men den positive utviklingen tror vi gjenspeiler et økt fokus i organisasjonen på å gjøre hverandre gode og satsning på kompetanse. Oppfølgingsarbeidet av 10-FAKTOR skal bidra til å føre kommunen nærmere målet om å være en inspirerende arbeidsplass preget av medarbeidere som gjør hverandre gode, og ledere som utøver mestringsledelse.

Mål og indikatorer

I 2018 er det arbeidet videre med å konkretisere målkartet, og 2019-budsjettet er vedtatt med konkrete mål, indikatorer og handlinger knyttet til målkartet for alle tjenestoområder. I 2018 gjaldt dette to tjenestoområder, barnehage og skole. Resultatene vises nedenfor.

Barnehage

Overordnet mål	Indikator	Siste måling 2018	Mål for 2018
God økonomisk styring og riktig prioritering.	Andel benyttede barnehageplasser i kommunale barnehager.	96 %	95 %
	Andel private barnehager som opplever at de blir behandlet likeverdig.	Ikke målt	70 %
Inkluderende og mangfoldig kommune	Andel barnehager som deltar på evaluering av PPTs samhandling med barnehagene	Ikke gjennomført	100 %
Regionens mest inspirerende arbeidsplass	Nærvær blant ansatte i kommunale barnehager.	91,3 %	94 %
Utvikle å gi framtidens tjenester	Andel barnehager som har gjennomført barnehage- og skoleprogrammet «De Utrolige Årene»	87 %	33 %
	Andel barnehager som kartlegger kompetansebehovet og har en langsiktig plan for rekruttering og kompetanseutvikling	100 %	100 %
	Andel styrere som deltar på planlagte samlinger for implementering av ny rammeplan.	100 %	33 %
	Andel kommunale barnehager med infrastruktur for bruk av digitale verktøy.	100 %	100 %

Skole

Overordnet mål	Mål	Indikator	Siste måling 2018	Mål for 2018
Inkluderende og mangfoldig kommune	God klasseledelse	Elevene opplever god arbeidsro på skolen*	Gult (-)	Grønt
		Elevene sier at de har lærere som gir dem støtte og hjelp i skolearbeidet, som bryr seg om dem og har tro på dem	Grønt	Grønt

		Elevundersøkelsen 10. trinn: Støtte fra lærerne	Gult (+)	Grønt
		Elevundersøkelsen 7. trinn: Støtte fra lærerne	Grønt	Grønt
	Trygt læringsmiljø	Elevene sier det er et trygt miljø på skolen, og at de har noen å snakke med hvis det er noen som plager dem	Grønt	Grønt
		Elevundersøkelsen 10. trinn: Andel elever som har opplevd mobbing 2-3 ganger i måneden eller oftere.	Gult (+)	Grønt
		Elevundersøkelsen 7. trinn: Andel elever som har opplevd mobbing 2-3 ganger i måneden eller oftere.	Gult (+)	Grønt
		Mobbing blant elever	Gult (+)	Grønt
Utvikle og gi fremtidsretta tjenester	God vurderingspraksis	Elevene sier de får være med å vurdere skolearbeidet	Gult (-)	Grønt
		Elevene sier de har lærere som forklarer dem målene, forteller dem hva som er bra med arbeidet og hva de kan gjøre for å bli bedre.	Gult (+)	Grønt
		Elevundersøkelsen 10. trinn: Vurdering for læring	Rød	Grønt
		Elevundersøkelsen 7. trinn: Vurdering for læring	Grønn	Grønt
	Høy kvalitet i lese- og regningsopplæringen	Andel elever på eller under bekymringsgrensen på utdanningsdirektoratets kartleggingsprøve i regning på 2. trinn i forhold til de samme elevene på 1. trinn.	14,3 %	15 %
		Utvikling i leseferdigheter på nasjonale prøver for de samme elevene fra 5. til 8. trinn	Gult (-)	Gult (-)
		Utvikling i nasjonale prøver for de samme elevene fra 5. til 8. trinn.	Gult (-)	Fra gult (-) på 5. trinn til gult (+) på 8. trinn
	Høyt læringsutbytte	Andel elever på 8. trinn som er på de to laveste lesenivåene på nasjonale prøver	29,7 %	25 %
		Andel elever på 5. trinn som er på laveste lesenivå på nasjonale prøver.	24,3 %	25 %
		Andel elever på eller under bekymringsgrensen på utdanningsdirektoratets kartleggingsprøver i leseforståelse på 2. trinn i forhold til de samme elevene på 1. trinn.	21,7 %	15 %

Oppfølging av verbalpunkter i budsjettvedtaket (punkt 19-41 i budsjettvedtaket)

Budsjettvedtak nr.	Kommentar	status
19. Ved kulturarrangementer og festivaler som får kommunal støtte, skal barn	Nye retningslinjer er utarbeidet og hensyntatt i tildelingskriteriene.	

og unge vektlegges samtidig som det stilles krav om universell utforming. Hovedutvalget for opplæring og kultur vurderer gjeldende retningslinjer.

20. Det tas kontakt med Solstein, for å undersøke mulighetene for å øke kommunale VTA plasser.

Det er NAV som tildeler VTA-plasser, og Solstein får foreløpig ikke tildelt flere av disse. Kommunen kan likevel forhandle om kjøp av flere kommunale plasser ved behov, og det er løpende dialog om for eksempel utprøving. Overføring av vaskeridriften vil øke aktiviteten til Solstein fra 1. halvår 2019. Dette vil gjøre at Solstein lettere kan øke antall tilrettelagte arbeidsplasser.

21. Rådmannen bes om å ta kontakt med Aski for å se på muligheter for å øke antall tiltaksplasser for personer som går mot et ordinært arbeidsliv, og som finansieres av NAV.

Etter en dialog mellom NAV Karmøy/ NAV Rogaland og Aski er det tildelt 10 arbeidsforberedende trening (AFT) plasser fra NAV til Aski fra og med 17.09.18.

22. Ved arbeidet rundt nytt anbud eventuelt kommunal overtakelse av renovasjon, skal også muligheter for utvidet kildesortering vurderes. Kommunestyret ser for øvrig positivt på det pågående utviklingsarbeidet for etablering av biogassanlegg på Haugalandet.

Økt kildesortering er et område som administrasjonen allerede jobber med. Forslag til økt kildesortering legges fram våren 2019 i forbindelse med den kommende avfallsstrategien.

Biogass

Det vises til tidligere redegjørelse for saken, i forbindelse med sak FSK 4/18.

23. Ved fremtidig anskaffelse/anbud/leasing av kjøretøy til kommunal bruk, skal elektrisk drevne kjøretøy være med i vurderingen.

Karmøy kommunene inngikk ny avtale på leasingbiler i juli 2017. Det var da et krav om at el-biler skulle kunne leveres. Det var satt krav til minimum kjørelengde, krav til lading mv. Det er etablert ladestasjoner ved hjemmetjeneste sør, midt og nord.

24. Kommunestyret ønsker å få vurdert muligheten for at frivillige lag og foreninger får anledning til å levere avfall på samme vilkår som privatpersoner. Det legges opp til et samarbeid med miljøpatruljen ved ryddeaksjoner.

Økt kildesortering er et område som administrasjonen allerede jobber med. Forslag til økt kildesortering legges fram i mai/juni 2019 i forbindelse med avfallsstrategi som legges fram til politisk behandling.

25. Samarbeidet med Utsira kommune om ferjeanløp og

Muligheten for ferjeforbindelse mellom Utsira og Karmøy er et initiativ fra Utsira kommune. Saken

andre oppgaver videreføres.

ble tatt opp i kommuneplansammenheng i begge kommuner forrige kommunestyreperiode. Prosessen har blitt videreført til inneværende kommunestyreperiode, og i den forbindelse har Karmøy bistått med utredningsarbeid. Til nå har Sævelandsvik, Visnes og Helganes blitt vurdert som alternativer til dagens ferjeanløp ved Garpaskjæret i Haugesund. For tiden inngår Utsira kommune, Kolumbus og Rogaland fylkeskommune i en prosess rundt den framtidige driften i Utsira-sambandet. Som en del av prosessen utredes elektrifisering av ferjefartøyet MS Utsira og muligheten for anløpshavn på Karmøy. Karmøy har ikke mottatt nye henvendelser fra Utsira i denne saken, siden forrige rapportering.

Karmøy kommune vil videreføre samarbeidet med Utsira kommune i saken knyttet til ferjeforbindelse, men vil også videreføre eksisterende samarbeid innenfor andre kommunale tjenestoområder.

26. Hovedutvalget for oppvekst og kultur bes vurdere om miljøterapeuter kan være tjenlige ressurser i arbeidet med elever med særskilte behov. Hovedutvalget for oppvekst og kultur arbeider videre med saken og kan prioritere dette tiltaket innen eksisterende rammer.

Det vises til egen sak om dette, som var til behandling i hovedutvalget 23.5.

27. Kommunestyret ber om at det utredes etablering av omsorgshotell til korttidsopphold for de friskeste pasientene der pårørende trenger avlastning. Dette er et nytt trinn i omsorgstrappen. Det legges til grunn at hjemmetjenester, legetjenester og eventuelle andre ytelser som mottas i eget hjem følger pasientene under avlastningsoppholdet. Sak fremmes gjennom hovedutvalget for helse og omsorg til kommunestyret.

Saken ble behandlet i kommunestyret før sommeren (KST 65/18). I vedtaket står det at «Kommunestyret vedtar som en prøveordning å opprette 4 trygghetsplasser som skissert i saksframlegget med oppstart 1.4.2019». Ordningen skal evalueres før kommunestyret tar stilling til om ordningen skal innføres som et fast tilbud fra 2020. Midlene som var avsatt til utredningen ble vedtatt omdisponert til innkjøp av inventar til de fire rommene.

28. Kommunestyret har forventninger til at behovet for demens dagplasser dekkes fullt ut gjennom

Hovedutvalget behandlet saken 18.04.18, saksnr. 23/18 og har vedtatt plan for organisering, lokalisering og faglig innhold i tjenesten aktivitetstilbud for hjemmeboende personer med

hele budsjettåret 2018, om nødvendig ved bruk av midler fra etatens bufferpost.

For å styrke og understøtte muligheten for den enkelte som ønsker å bo hjemme i egen bolig lengst mulig, opprettes derfor 20 nye dagaktivitetsplasser for hjemmeboende personer med demens. Det søkes om ytterligere statlige midler til delfinansiering av dette økte tjenestetilbudet. Det fremmes sak for hovedutvalget for helse og omsorg om organisering, lokalisering og faglig innhold i tjenesten.

29. Kommunestyret forventer at planleggingen av omsorgssenteret på Spanne holder god fremdrift. Sak om status fremlegges for kommunestyrets første møte i 2018.

30. Statlige ekstramidler 1,4 mill. kr, samt 511 000 kroner i budsjettavtalen til rusomsorg disponeres etter

demens.

20 nye plasser finansieres gjennom tiltaket. Det gjennomføres i løpet av 1. halvår 2019 en evaluering av tiltaket med særlig vekt på lokaler, organisering og drift med vekt på spesiell tilrettelegging for målgruppen. Det er startet rekruttering. Nye tilbud med oppstart i september 2018.

Det er redegjort for det videre arbeidet i sak om budsjett stab i formannskapet i januar 2018.

Formaliteter knyttet til arealbruk er på plass i form av godkjent reguleringsplan for et areal på ca. 200 dekar. Av disse må ca. 150 dekar erverves for å kunne gjennomføre full utbygging av seniorlandsbyen. Arealet eies i hovedsak av 3 større grunneiere, og det har over tid pågått prosesser med disse grunneierne. To av grunneierne har engasjert felles advokat. Den tredje store grunneieren er Haugaland Kraft. Prosessen frem mot en omforent avtale om pris blir ofte den avgjørende faktoren for endelig fremdrift i slike saker. Et alternativ til å fastsette pris i en forhandling mellom partene kan være å trekke inn skjønnnsretten for å få en prisfastsettelse.

Det er ikke kommet til avtale i 2018. Dersom en kommer frem til en avtale uten å gå via skjønnnsretten, forventes grunnervervet gjennomført i løpet av 2019. En behandling i skjønnnsretten vil kreve mer tid.

Når det gjelder videre prosjekteringsarbeid så prioriteres planlegging av nye heldøgns omsorgsplasser i Skudeneshavn, og det vises til egne saker i den anledning.

Vedtak i Hovedutvalg HO 18.04.18. 3 årsverk opprettet fordelt på 243 og 254 og saksfremlegg 121/17. Vedtakspunkt nr. 30

vedtak i hovedutvalget

31. Midler til opprettelse av miljøpatrulje fra 1.8 (300 000 kr) dekkes innen rammen avsatt til miljøvern, klima- og energitiltak på tjenesteområde nærmiljø.

Orienteringssak til Hovedutvalg teknisk og miljø og Hovedutvalg helse og omsorg før oppstart høsten 2018. Tiltaket ble så iverksatt sent høsten 2018.

32. Det forventes fremtidige gevinster av digitaliseringsprosjektet, både i kvalitet på tilbudet til brukerne og ved realisering av økonomiske gevinster med frigjøring av midler som kan gjøres tilgjengelige for andre formål i kommunen. Kommunestyret ber om å få fremlagt sak med rapport om effekt i løpet av 1. halvår 2018.

Digitalisering og gevinstrealisering er en løpende oppgave. Sak om gevinstrealisering redegjør for dette arbeidet og ble behandlet av formannskapet 27. august. Saken ble behandlet av kommunestyret 24. september.

33 Rådmannen følger fortløpende opp effektivisering, endring av tjenestetilbudet og organisasjonsendringer med tilpasning av stillingsressurser

34. Det søkes staten om prosjektmidler til etablering av et 3-årig rehabiliteringsprosjekt for hjemmeboende eldre og eldre i institusjon. Søknaden skal omfatte 2 hele stillinger for fysioterapeut.

Rehabiliteringsprosjekt for hjemmeboende eldre og eldre i institusjon. Det er søkt om utvidet prosjektmidler rehabilitering for 2018, inkludert terapeutkompetanse.

35. I forbindelse med tjenestetilbudet til personer med demens i kommunen søkes det staten om prosjektmidler til etablering av et 3-årig prosjekt for demenskoordinator. Hensikten er å styrke tjenestetilbudet og valgmuligheten for den enkelte og samtidig få dette trinnet i omsorgstrappen til å fungere etter intensjonen

Prosjektmidler til etablering av 3-årig prosjekt for demenskoordinator. Det vil søkes på aktuelle tilskuddsmidler når disse lyses ut. Foreløpig ikke utlyst tilskuddsmidler på dette område.

36. Det søkes om statlige midler til prosjektleder i et 3-årig prosjekt for implementering av velferdsteknologi.	Det vil søkes på aktuelle tilskuddsmidler når disse lyses ut.
37. Nylig vedtatt helse- og omsorgsplan er styrende for utviklingen av sektoren.	Det vises til de enkelte saker på området.
38. Kommunestyret ønsker å signalisere viktigheten av forebyggende arbeid innen barnevern ved å flytte 1,5 mill kr fra funksjon 252 Institusjoner og fosterhjem til funksjon 251 Forebyggende.	Økning av forebyggende tiltak, familieveiledning og utvikling av nyopprettet Familiesenter i barnevernet-
39. Bunnfradraget for eiendomsskatt boliger justeres fra 1,000 mill. kroner til 1,050 mill. kroner per boenhet.	Gjennomført.
40. Kommunestyret forutsetter at turstiprosjektet SKARVENE realiseres innen utgangen av 2019.	Reguleringsplan er vedtatt. På grunn av uavklarte grunneierforhold er prosjektet forsinket. Det forventes oppstart i 2019 og ferdigstilling innen 2020 (og i samsvar med trafiksikkerhetsplan vedtatt våren 2019)
41. Det blir i budsjettet foreslått å bevilge 150 000 kr til KOR (Kreftomsorg Rogaland). Disse midlene skal være med å finansiere tilbudet som KOR gir til innbyggere i Karmøy som trenger en støttespiller i tøffe faser i livet når de blir rammet av kreft. Midlene skal være med å bidra til at KOR og Karmøy kommune fortsetter sitt samarbeid med å tilby lavterskel tilbud innenfor omsorg og veiledning for kreftsyke og deres pårørende.	Tilskuddet er utbetalt i mai.

Oppfølging av budsjetttiltak

Tiltak	1000 kr	Kommentar	status
KS Digitaliseringsarbeid	850	Karmøy deltar i ordningen. Se mer informasjon på KS sine nettsider. www.ks.no/digifin	

		Det rapporteres til administrasjonsutvalget ved hvert møte angående status i arbeidet.
Heltidskultur	240	Heltidsprosjektet er et organisasjonsutviklingsprosjekt med mange muligheter, men også utfordringer som må løses. Prosjektets hovedfokus er på kvalitet, arbeidsmiljø og effektivitet. Prosjektet er knyttet til KS prosjekt «Nytt blikk». Alle etatene har nå utarbeidet egne handlingsplaner for arbeidet, og det rapporteres at det arbeides målrettet med disse planene. Heltidsprosjektet handler i første omgang om å dele forskningsbasert kunnskap for å sikre god forankring og legitimitet for endring i hele organisasjonen. Et godt sluttresultat vil være sterkt avhengig av at alle «drar i samme retning» både ansatte, ledere, tillitsvalgte og politisk- og administrativ ledelse. Handlingsplanene vil være levende dokumenter, og være gjenstand for evaluering og revidering underveis.
		Se også omtale av deltidspromblematikk lengre ned i årsberetningen.
Utredning omsorgshotell	200	Se merknad under verbalpunkt 27.
Rekruttering av menn bhg/skole	50	Sak om rekruttering av flere menn til barnehager og skoler i Karmøy ble lagt frem for og behandlet i hovedutvalg oppvekst og kultur 18. april. Det arbeides nå videre med oppfølging av vedtaket der. Arbeid iht. plan.
Heve inntektsgrensen for rett til gratis kjernetid	211	Endringen gjelder fra 1. august og er implementert.
Reduksjon driftsutgifter PPT	-400	Reduksjon innarbeidet i budsjettet.
Pedagognorm	3 672	Pedagognorm er oppfylt.
Styrking barnehage drift	300	Tilskudd fordelt og lagt inn i budsjetttrammene til de respektive barnehagene.
Tidlig innsats	1 600	Ble iverksatt. Se kommentar om usikkerhet knyttet til statlige tilskuddsmidler under avvik tjenesteområde skole.
Velkomstklasse/KVOS (redusert antall flyktninger)	-550	Innarbeidet i budsjett.
Økning assistentressurser 1. klasstrinn fra 1.8.	500	Arbeides med iht. plan.
IKT-tiltak i grunnopplæringen	434	Lagt inn til skole i tilknytning til gjennomføring av prosjekt teknologitette klasserom.
Økt kommunal bruk	100	Det er gjort avtale med Storhall Karmøy om

av Storhall Karmøy		aktivitetsdager for ungdomsskolene i Karmøy.
Økt ramme aktivitetskortet	300	Saken er blitt behandlet i hovedutvalg oppvekst og kultur 23. mai.
Styrking folkebibliotek	296	Midlene er lagt inn i rammen til folkebiblioteket.
Tilskudd flagging	111	Midlene er utbetalt.
Tilskudd til idrettsanlegg	1 000	Økt tilskudd er utbetalt
Økt driftsstøtte til lag og foreninger	400	Økt driftsstøtte er utbetalt
Ekstra vedlikeholdstilskudd [til kirkebygg]	200	Tilskudd er utbetalt.
Kommuneoverlege	934	Ny kommuneoverlege i 100 prosent stilling er ansatt fra 1. mai i rådmannens stab.
Helsesøstre	896	Det er opprettet 1 årsverk helsesøster.
Ny fysioterapeut	401	Hjemmel er opprett i henhold til kommunestyrets vedtak. Tilsatt fra april 2018.
Økt tilskudd Møteplassen	250	Økt tilskudd er utbetalt. Arbeidet går fremover som tiltenkt, og Møteplassen er også involvert i prosjektet tidlig rusinnsats Karmøy.
Støtte kreftforeningen i Rogaland	150	Se vedtakspunkt 41.
Informasjonsarbeid - forebygging av selvmord	50	Det er opprettet en tverretattlig gruppe som har startet arbeidet med dette. Det er satt i gang kursing om tema i samarbeid med Vivat selvmordsforebygging og Regional ressurscenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging (RVTS). Videre oppfølging i 2019.
Økt kvalitet i dagopphold for demente	2 600	Se omtale av vedtakspunkt 28.
Opptrappingsplan rus	2 911	Se omtale av vedtakspunkt 30.
Gjenåpne 2. etg Norheim BBH	1 800	2. etg på Norheim BBH ble åpnet i februar 2018.
Desinfeksjonsmaskin	35	Maskinen er innkjøpt, og i drift. Opplæring er gjennomført.
Red. kostnader introordning, sosialhjelp, NAV (reduisert antall flyktninger)	-2 550	Introduksjonsordningen, sosialhjelp flyktninger mv. er innenfor budsjett.
Støtte Gatejuristen - fri rettshjelp	100	Tilskudd utbetalt.

Informasjonsarbeid og forebygging av vold i nære relasjoner	50	Midlene blir brukt til kompetanseheving og implementering av handlingsplan for vold i nære relasjoner. Informasjon blir lagt ut på nye nettsider og extranett for ansatte. Det er planlagt fagdag våren 2019.
Familiesenter	1 600	Familiesenteret er opprettet, og midler omdisponert fra funksjon 252 til 251.
Reduksjon kjøp av statlige tiltaksplasser	-500	Budsjettposten er redusert, og kostnader til kjøp av statlige tiltaksplasser er innenfor budsjett. Arbeidet med kommunedelplaner for Kopervik, Åkrehamn og Skudeneshavn pågår fortsatt med full styrke. Kommunedelplanene er en sentral del av det som blir omtalt som byutviklingsprosjektene og gir det formelle grunnlaget for å videreføre arbeidet med konkrete detaljplaner og investeringsprosjekter.
Byutviklingsprosjekt	325	På forsommeren ble det avholdt folkemøter knyttet til planarbeidene i alle de tre byene. I samsvar med bestemmelsene i plan- og bygningsloven har planene vært på formelle høringsrunder. Arbeidet med å gjennomgå høringsinnspillene fra offentlige- og private instanser er nå i slutfasen. Det er realistisk å påregne at plandokumentenes kart og bestemmelser vil bli noe justert for å imøtekomme sentrale innspill fra høringsrunden. Planprosessene gjennomføres administrativt i regi av den såkalte Plan- og strategigruppa i rådmannens stab i samhandling med et politisk oppnevnt arbeidsutvalg/ styringsgruppe. Utvalget består av fire av formannskapetets medlemmer ledet av varaordføreren. Det tas sikte på at planene framlegges for videre politisk behandling i formannskapet våren 2019 når prosessen med å innarbeide aktuelle momenter fra høringsrunden er sluttført. Det er gjennomført formell meklings med bakgrunn i innsigelser fra fylkesmannen. Alle tre planene forventes fremlagt for kommunestyret for endelig behandling i mai 2019.
Flagging - avtale med private	90	Gjennomføres i 2018 i henhold til inngått avtale om tilskudd.
Innsparingstiltak 0,25 stilling forebyggende enhet brann	-200	Reduksjon gjennomført ved naturlig avgang.
Økt inntak av lærlinger/ primært med særskilt behov	150	Etter økte bevilgninger i budsjettet, er det fra høsten 2018 en ramme for årlige lærlingeinntak på 42-43 plasser, hvorav 3-4 plasser settes av til lærlinger med behov for særlig tilrettelagt opplæring. Dersom det ikke er søkere for særskilt tilrettelagt opplæring, vil plassene kunne benyttes til ordinære læreplasser. Per september 2018 er det tatt opp 42 lærlinger i 2018,

		derav 3 personer med behov for særlig tilrettelagt opplæring.
Vigsling i kommunal regi	50	Lokalene for vigsling i kommunal regi er klargjorte, og hadde offisiell åpning 27. februar.

Likestilling

Kvinnelig ansatte i Karmøy kommune har en lavere grunnlønn enn menn. I 2018 var gjennomsnittlig lønn for kvinner 92,9 prosent av menns, noe som er uendret fra 2017. Det meste av dette skyldes ulike yrkesvalg. Dersom tallene justeres for ansattgruppe eller stillingskode, slik at man holder utenfor den delen av lønnsforskjellene som skyldes ulike yrkesvalg, forsvinner det meste av forskjellen. Tallene justert for stillingsgruppe og stillingskode er hhv. 100,0 og 99,2 prosent. Justert for utdanning er 95,7 prosent. Disse tallene har vært relativt stabile siste 3 år.

Kjønnsfordeling i kommunen.

Andelen kvinnelige ansatte utgjorde 80 prosent i 2018. Dette er uendret fra 2017, men en nedgang fra 83 prosent i 2015.

I oppvekstsektoren totalt er kvinneandelen 81 prosent, noe som er en liten nedgang. Dersom sektoren blir spesifisert ned til grunnskole, barnehage mv blir kjønnsfordelingen mer differensiert. I grunnskolen er det en kvinneandel på 78 prosent, i PP-tjenesten er kvinneandelen 91 prosent, i barnehagesektoren er andelen på 97 prosent.. I skoleadministrasjonen er kvinneandelen 61 prosent.

Helse- og omsorgssektoren har en enda større andel kvinnelig ansatte. Her er hele 90 prosent av arbeidsstokken kvinner, varierende fra 85 prosent innen sosialhjelp til 95 prosent innen hjemmehjelp/-sykepleie. Innen helse/sosial-administrasjon er kvinneandelen 80 prosent.

Den sektoren i Karmøy kommune som har jevnest fordeling mellom kjønnene er teknisk sektor. Her er kvinneandelen 37 prosent. Dog er det store ulikheter dersom tallene brytes ned videre, for eksempel mellom renholdere på den ene siden, og andre fagarbeidere/vaktmestergruppen på den andre. Kvinneandelen i sentraladministrasjonen var på 64 prosent.

Når det gjelder kjønnsfordelingen innen lederstillinger i kommunen varierer dette også mye fra sektor til sektor. I rådmannens ledergruppe er 2 av 5 personer kvinner ved årsskiftet. På sektorsjef og virksomhetsledenivå er kvinneandelen 57 prosent, mens det for andre ledere er en kvinneandel på 66 prosent.

Deltidsproblematikk

Omfanget av deltid spesielt innen helse- og velferdstjenestene er en av kommunesektorens store utfordringer. De sentrale partene KS, NSF, Delta og Fagforbundet underskrev for første gang en felleserklæring i 2013, kalt «det store heltidsvalget». Erklæringen var ment å styrke arbeidet med å utvikle mer heltid gjennom økt fokus på at deltid var uheldig for kvaliteten på tjenestene, rekruttering, inntekts- og kompetanseutvikling og for fremtidige pensjonsrettigheter.

Partene fornyet erklæringene i 2015 og sist i 2018. De to siste erklæringene legger større vekt på utvikling av en «heltidskultur», der fokuset er rettet mot kvalitet, være en attraktiv arbeidsgiver, utnytte ubenyttet kompetent arbeidskraft og fremme godt og lærende arbeidsmiljø. Karmøy kommune støtter opp om erklæringen gjennom et partssammensatt prosjektarbeid. Prosjektplan med mål og tiltak ble vedtatt i administrasjonsutvalget februar 2018.

Det er mange faktorer og mulige tiltak som vil ha betydning for om målet om en heltidskultur nås. Prosjektet har vist at eierskap, lederskap og vilje til endring er en helt nødvendig faktor for å lykkes, både på overordnet og lokalt nivå. For å skape legitimitet for endring har det derfor vært viktig å bruke tid på å øke organisasjonens kunnskapsnivå om hvorfor endring er nødvendig og hvilken hensikt endringen har. Organisasjonen arbeider nå med et forslag til framtidig arbeidsgiverpolitikk som legger opp til en mer restriktiv og målrettede praksis for innvilgelse av søknader om reduserte stillinger, fortrinnsrett til å øke stillingsandeler og mer helhetlige turnuser.

Oversiktene under viser at andelen ansatte med mindre enn 50 % stilling hatt en positiv endring i perioden 2015-2018. Andelen kvinner med stilling under 50 % er i perioden endret fra 17,6 % til 9,2 %, mens de tilsvarende tall for menn er fra 25,3 % til 18,9 %. I samme periode er andelen kvinner med mer enn 75 prosent stilling økt fra 52,5 % til 63 %. Andelen kvinner med 100 prosent stilling økte fra 34,9 prosent i 2017 til 37,4 prosent i 2018.

Tabell: Andel ansatte med under 50 prosent stilling

	2010	2012	2014	2015	2016	2017	2018
Kvinner	12,8 %	11,4 %	11,8 %	17,6 %	13,6 %	11,4 %	9,2 %
Menn	11,3 %	9,2 %	9,1 %	25,3 %	21,7 %	18,6 %	18,9 %

** Fra 2015 ble arbeidsavtalene til deltidsansatte brannmannskap endret, slik at de nå ble telt med i utvalget. Tallen er derfor ikke sammenlignbare med tallene før 2015.*

Tabell: Andel ansatte med mer enn 75 prosent stilling

	2010	2012	2014	2015	2016	2017	2018
Kvinner	52,8 %	55,3 %	56,4 %	52,5 %	57,9 %	60,4 %	63,0 %
Menn	79,7 %	81,4 %	83,3 %	66,4 %	69,6 %	71,3 %	69,9 %

** Fra 2015 ble arbeidsavtalene til deltidsansatte brannmannskap endret, slik at de nå ble telt med i utvalget. Tallen er derfor ikke sammenlignbare med tallene før 2015.*

Kjønnsfordelt statistikk for sykefravær

Det totale sykefraværet i 2018 var på 7,1 %, en økning fra 6,8 % i 2017. Dette er det høyeste målte sykefraværet i Karmøy siden 2014.

Tabell: Kjønnsfordelt sykefravær

	2010	2012	2014	2015	2016	2017	2018
Kvinner	7,8 %	7,7 %	8,2 %	7,7 %	7,4 %	7,5 %	7,7 %
Menn	5,0 %	3,9 %	4,3 %	4,2 %	4,4 %	4,3 %	4,3 %
Totalt	7,2 %	6,9 %	7,4 %	7,0 %	6,8 %	6,8 %	7,1 %

Kommunens hovedmålsetting er å nå et arbeidsnærvarer på 94 %. Nærvareret i 2018 var 92,9 %. IA-arbeid rommer både sykefraværsoppfølging, forebyggende arbeid og arbeidsmiljøtiltak av psykososial, fysisk og organisatorisk art. Dessuten rommer det utviklingsarbeid og seniorarbeid.

Likestilling, diskriminering og tilgjengelighet

Karmøy kommune har også i 2018 lagt vekt på å fremme likestilling uavhengig av funksjonsevne samt bidra til nedbygging av samfunnsskapte funksjonshemmede barrierer og hindre at nye skapes. Karmøy kommune skal være en likestilt kommune hvor det ikke foregår noen form for diskriminering. Føringer for dette ligger i likestillingsloven, diskriminerings- og tilgjengelighetsloven og i Hovedavtalen.

Kommunestyret har de siste årene satt av egne investeringsmidler til universell utforming av kommunale bygg. Det er et økende behov for løsninger som imøtekommer full integrasjon av barn/elever og andre personer med nedsatt funksjonsevne, både når det gjelder bygg – men også i utearealer, parker og fri- og friluftsområder. Det arbeides med en egen plan for universell utforming.

Det tas hensyn til tilgjengelighet og universell utforming i kommunens nettsider mv, og dette var et sentralt krav i arbeidet med nye nettsider. Disse ble lansert desember 2018.

Karmøy har et aktivt klarspråksarbeid, med mål om å bedre kommunens kommunikasjon med publikum.

Kommunen legger vekt på individuell tilrettelegging av kommunale tjenestetilbud for personer med nedsatt funksjonsevne. For å sikre at barn og voksne med nedsatt funksjonsevne får et likeverdig tilbud gjennomføres individuell tilrettelegging av tilbudet innen så vel barnehage som skole og innen helse- og omsorgstjenestene.

Kommunen ønsker å fremme likestilling ved utlysning, ansettelse og lønnsfastsettelse uavhengig av funksjonsevne – samt bidra til individuell tilrettelegging av arbeidsplass, arbeidsoppgaver og opplæring for arbeidstakere med nedsatt funksjonsevne. Bedriftshelsetjenesten har en aktiv rolle i arbeidet med tilrettelegging av arbeidsplassen.

I 2018 økte kommunen rammen for årlig inntak av lærlinger, og økningen er i stor grad rettet inn mot lærlinger med særskilt behov. Det legges fra 2018 opp til et årlig inntak på 42-43 nye lærlinger per år, hvorav 3-4 plasser er avsatt til lærlinger med behov for særskilt tilrettelagt opplæring.

Kommunen har 11 personer i ordning for varig tilrettelagt arbeid i ordinær virksomhet, et tilbud om tilrettelagt arbeid for personer som har eller i nær framtid forventes å få innvilget varig uførepensjon, og som har behov for spesiell tilrettelegging og tett oppfølging.

Styring, kontroll og forbedring

Rådmannen skal etter kommuneloven sørge for at administrasjonen drives i samsvar med lover, forskrifter og overordnede instruksjoner, og at den er gjenstand for betryggende kontroll. I arbeidet med å styrke kommunens internkontroll ble det startet et arbeid for å inspirere til forebyggende og kvalitetsfremmet arbeid internt i organisasjonen. Og det ble i den forbindelse anskaffet et ledelsessystem for hele organisasjonen. Systemet har siden fått navnet forbedringssystemet.

Forbedringssystemet er et overordnet kvalitets- og forbedringssystem som skal sikre måloppnåelse og etterlevelse av lovverk gjennom interne prosesser og rutiner. Systemet er gjennomgående for hele organisasjonen og skal gi støtte til ledere og ansatte i arbeidet med god kommunal praksis og for oppbygging av kommunens internkontroll.

Rådmannens internkontroll er en viktig del av egenkontrollen og er med på å sikre kvalitet og effektivitet i tjenesteproduksjonen, at lover og regler etterleves og at uønskede hendelser unngås.

God egenkontroll vil kunne bedre effektiviteten, ivareta ressurser og bedre ressursutnyttelse, sikre tilfredse innbyggere, forhindre tap og bidra til kontinuerlig forbedring og læring.

En indikasjon på organisasjonens evne til kontinuerlig forbedring og læring kan ofte sees i forhold til antall innmeldte avvik. Antall innmeldte avvik (meldt i det tidligere kvalitetssystemet, avvik meldt i kommunens fagsystemer er ikke inkludert) har de siste årene vært på ca 0,07 avvik per ansatt/år. Dette er trolig ikke et reelt uttrykk for antall avvik. I 2017 økte imidlertid antall innmeldte avvik til 0,12 avvik per ansatt/år og antas å ha en sammenheng med at det ble startet et forberedende arbeid ut i organisasjonen i forbindelse med implementering av nytt forbedringssystem. Systematisk melding (og håndtering) av avvik er en viktig premiss for å utvikle en velfungerende internkontroll. Ved at det legges til rette for at ansatte melder avvik, blir det signalisert at det er akseptert å gjøre utilsiktede feil - og at avvik og andre uønskede hendelser blir verdsatt og anerkjent som verdifull informasjon som vi kan benytte i lærings- og forbedringsarbeidet.

Det vil videre være fokus på at nødvendige prosesser etableres, iverksettes og vedlikeholdes for å sikre tilfredsstillende bruk av forbedringssystemet. Dette for å bidra til at kommunen som organisasjon oppfyller kravene som gjelder kommunens tjenester til innbyggerne, planleggings- og utviklingsoppgaver i lokalsamfunnet, rollen som myndighetsutøver og ivaretagelse av de ansatte.

Varsling av kritikkverdige forhold

Varsling er å si ifra om kritikkverdige forhold som arbeidstaker er blitt kjent med i kraft av sitt ansettelsesforhold. Kritikkverdige forhold kan være brudd på lover og regler, interne skriftlige retningslinjer som ansatte er gjort kjent med - f.eks. etiske retningslinjer - eller alminnelige oppfatninger om hva som er forsvarlig eller etisk akseptabelt.

Varslingsordningen skal bidra til at kritikkverdige forhold opphører og sikre en høy etisk standard i organisasjonen.

Etter vedtak i kommunestyret 26.10.2016, sak 45/16 gjennomførte KPMG en forvaltningsrevisjon rettet mot håndtering av varslingssaker i kommunen. Formålet med forvaltningsrevisjon var å evaluere om kommunen hadde rutiner, system og prosedyrer som sikret et fungerende varslingsinstitutt. Konklusjonen fra rapporten var at Karmøy kommune har utarbeidet varslingsrutiner som blir fulgt. Samtidig var det etter KPMG noen forbedringspunkter som kunne bedre eksisterende rutiner ytterligere.

Disse forbedringspunktene ble oppsummert i 6 anbefalinger. Dette gjaldt:

- tydeliggjøring av varslingsmottakers rolle,
- etablering av varslingssekretariat,
- sørge for tilstrekkelig kapasitet ved gjennomføring av vurdering og faktaundersøkelser,
- bedret informasjon underveis og i etterkant av faktaundersøkelser,
- etablering av rutiner for ivaretagelse av personopplysninger og
- jevnlig informasjon om varslingsrutiner.

Varslingssekretariat ble etablert og har vært i drift siden mai 2018.

Personvern

Den nye personvernforordningen, ofte omtalt som GDPR, trådte i kraft i 2018. Karmøy kommune har tatt de økte lovkravene på alvor og startet året med introduksjon og opplæring av både ledere og ansatte. Det er opprettet arbeidsgrupper i den enkelte etat for å kartlegge kommunens behandling av personopplysninger. Plan for videre arbeid for å komme i samsvar med de nye lovkravene er utarbeidet og setter føringer for kommunens prioritering av arbeidet.

Den nye personopplysningsloven setter også krav til eget personvernombud. Det ble i den forbindelse opprettet et samarbeid med Haugesund kommune om et felles personvernombud.

Etikk

Kommunens etiske retningslinjer som var gjeldende inntil mars 2014 var kun vedtatt å være gjeldende for de ansatte i kommunen. I sammenheng med vedtatt gjennomgang og redigering av retningslinjene, ble det tatt initiativ til at de etiske retningslinjene også skulle omfatte politikerne.

Kommunestyret vedtok nye etiske retningslinjer gjeldende både for ansatte og politikere den 25.3.14.

Sammen med KS har Transparency International Norge utarbeidet en håndbok i antikorrupsjon, «Beskytt kommunen» (2014). Her får vi både bakgrunnskunnskap og forslag til et «antikorrupsjonsprogram i kommunen». Hovedelementer i et slikt program er

1. verdier, holdninger og kultur
2. etiske retningslinjer for ansatte og folkevalgte
3. risikoanalyser
4. et godt kontrollsystem – egenkontroll og internkontroll
5. strategi for anskaffelser
6. varslingsordning.

Kommunen ønsker at etatene og virksomhetene gjennomfører aktiviteter som både forebygger og avdekker korrupsjon – i politiske beslutningsprosesser, myndighetsutøvelse og saksbehandling, tjenesteproduksjon, økonomiforvaltning, anskaffelser, personalforvaltning og IKT-drift. Karmøy kommune vil ha økt fokus på å arbeide aktivt for å sikre antikorrupsjon i kommunen gjennom å videre arbeide med hovedelementene i programmet.

Vibeke Vikse Johnsen
Rådmann

Cathrine Ellingsen
Regnskapssjef

SAKSGANG		
Utvalg	Møtedato	Saksnr
Kontrollutvalget	15.05.19	16/19
Formannskapet	03.06.19	
Kommunestyret	17.06.19	

Saksansvarlig:	Arkivkode:	Arkivsak:
Toril Hallsjø	212	

KARMØY VANNVERK - ÅRSREGNSKAP FOR 2018 - KONTROLLUTVALGETS UTTALELSE

Vedlegg: Forslag til kontrollutvalgets uttalelse
Regnskapet for 2018 (se også trykt regnskap del 6)
Revisjonsberetning for 2018 (ettersendes)

Saksorientering:

Vedlagt følger Karmøy vannverks årsregnskap for 2018. Revisors beretning til prosjektregnskapet er pr i dag ikke mottatt, men vil bli ettersendt.

Regnskapet viser en brutto utgift på kr 8 033 283 (inkl. avsetninger) og kommunens netto inntekt/andel (eks mva) på minus kr 1 668 684. Regnskapet består av resultatregnskap og årsavregning til Norsk Hydro, Karmøy Fabrikker.

SEKRETARIATETS FORSLAG TIL KONTROLLUTVALGETS UTTALELSE:

Kontroll- og kvalitetsutvalget har ingenting å bemerke til Karmøy vannverks årsregnskap for 2018 med henvisning til framlagt revisjonsberetning.

Regnskapet for 2018 anbefales godkjent, slik det er framlagt av regnskapssjefen.

Aksdal, 08.05.19

Toril Hallsjø (sign.)

Daglig leder/utvalgssekretær

Til
kommunestyret i Karmøy kommune

Kontroll- og kvalitetsutvalgets uttalelse til Karmøy vannverks årsregnskap for 2018

Kontroll- og kvalitetsutvalget behandlet i møtet 15.05.19, sak 16/19 Karmøy vannverks årsregnskap for 2018 og vedtok følgende uttalelse:

Kontroll- og kvalitetsutvalget har ingenting å bemerke til Karmøy vannverks årsregnskap for 2018 med henvisning til revisors beretning, datert 08.05.19.

Regnskapet for 2018 anbefales godkjent slik det er framlagt av regnskapssjefen.

Kopervik, 15. mai 2019

Einar R. Endresen (sign.)
Utvalgsleder

Kopi: Formannskapet

Avregning Karmøy vannverk

Karmøy vannverk		REGNSKAP 2018		
Fordelingsnøkler				
Drikkevann pkt. 6 B 2. ledd	1	Kommunen	100 %	
	2	Norsk Hydro	100 %	Fot- og Fiskåvann
	3	Kommunen	20 %	
	3	Norsk Hydro	80 %	
Avtale om fordeling 20/80 fra år 2000				
	4		20 %	
	4		80 %	
Etter avtale				
Holmavatn	5	Kommunen	40 %	
	5	Norsk Hydro	60 %	
Fordeling lønn driftsoperatør				
	6	Kommunen	50 %	
Gjeldende fa juni 2005	6	Norsk Hydro	50 %	

			Regnskap	Komm.	Norsk	Budsjett	Regnskap
			2018	andel	Hydro	2018	2017
010	Lønn i faste stillinger	4	1 160 623	232 125	928 498	1 210 000	1 231 174
010	Lønn i faste stillinger	6	472 589	236 295	236 295	458 000	453 852
012	Lørdag- søndagstillegg	4	48 321	9 664	38 657	26 000	24 960
030	Ekstrahjelp/annen lønn	4	44 250	8 850	35 400	52 000	-
040	Overtid	4	58 856	11 771	47 085	93 000	85 301
050	Vaktgodtgjørelse	4	492 524	98 505	394 019	517 000	527 389
090	Pensjonspremie 34520	4	189 213	37 843	151 370	182 000	225 349
090	Pensjonspremie 34020	6	113 910	56 955	56 955	172 000	91 687
095	AFP	4	-	-	-	-	-
095	AFP	6	-	-	-	-	-
099	Arbeidsgiveravgift 34520	4	177 582	35 516	142 066	197 000	210 801
099	Arbeidsgiveravgift 34020	6	169 024	84 512	84 512	186 000	152 259
	Sum lønn og sos.utg		2 926 892	812 035	2 114 857	3 093 000	3 002 772
Pr.art							
V123	Verktøy og materiell felles	3	10 316	2 063	8 253	30 000	23 039
V124	Verktøy og materiell ind.	2	6 349	-	6 349	20 000	7 529
	Sum verktøy og materiell		16 665	2 063	14 602	50 000	30 568
V170	Vedlikehold Holmavatn	5	-	-	-	90 000	14 460
V183	Vedlikehold felles	3	184 806	36 961	147 845	430 000	572 146
V184	Vedlikehold industri	2	589 359	-	589 359	580 000	24 526
	Sum vedlikehold		774 165	36 961	737 204	1 100 000	611 132
V203	Kontorutgifter	4	29 093	5 819	23 274	40 000	20 371
V212	Strøm industrianlegg	2	2 938 443	-	2 938 443	2 100 000	2 252 269
V213	Strøm Holmavatn	5	512 847	205 139	307 708	300 000	36 328
V215	Husleie, avgifter, forsikring	4	4 620	924	3 696	10 000	4 662
V230	Skyss og kostgodtgjørelse	4	4 036	807	3 229	10 000	5 287
V261	Lutinnkjøp industri	2	120 349	-	120 349	65 000	57 196
V270	Teknisk bistand fra TE	4	305 000	61 000	244 000	305 000	300 000
V271	Konsulenthjelp	4	210 905	42 181	168 724	350 000	26 996
V280	Sjøaure/biotopforbedring	4	-	-	-	-	-
V289	Andre utgifter	4	140 077	28 015	112 062	180 000	136 042
V290	Kurs, opplæring	4	21 991	4 398	17 593	30 000	24 432
	Sum andre driftsutgifter		4 287 361	348 283	3 939 078	3 390 000	2 863 583

		Regnskap		Komm.	Norsk	Budsjett	Regnskap
		2018		andel	Hydro	2018	2017
	Investeringer						
	Kjøp av bil	5	-	-	-	-	407 022
	Sum investeringer		-	-	-	-	407 022
V280	Fondsavs sjøaure/biotopf	4	28 200	5 640	22 560	35 000	27 600
	Sum fondsavsetninger		28 200	5 640	22 560	35 000	27 600
	Sum utgifter		8 033 283	1 204 983	6 828 300	7 668 000	6 942 677
V600	Brukerbet - telefon	4	-	-	-	-	-
V620	Leieinntekter	1	-	-	-	-	-
V660	Tilsk fra Norsk Hydro	2	-6 364 599	-	-6 364 599	-6 364 600	-6 142 300
V701	Refusjon sykkelønn	4	-	-	-	-	-
	Sum inntekter		-6 364 599	-	-6 364 599	-6 364 600	-6 142 300
V950	Revisjon damanlegg	4	-	-	-	-	-
V950	Sjøaure/biotopforb	4	-	-	-	-	-
	Sum bruk av fonds		-	-	-	-	-
	Netto utgift/andel eks mva		1 668 684	1 204 983	463 701	1 303 400	800 377

Årsavregning 2018 Hydro karmøy fabrikker

Karmøy vannverk industrivannverket

Hydros andel av driftsutgiftene for 2018 ifl avregning: Kr 6 828 300

Innbetalt i løpet av 2018 eks mva Kr -6 364 599

Differanse Hydros andel og innbetalt i 2018 Kr 463 701

25% mva Kr 115 925

For lite innbetalt for 2018 Kr 579 626

SAKSGANG		
Utvalg	Møtedato	Saksnr
Kontroll- og kvalitetsutvalget	15.05.19	17/19
Kommunestyret	17.06.19	

Saksansvarlig:	Arkivkode:	Arkivsak:
Toril Hallsjø	212	

REVISJONSAVTALEN – BRUK AV OPSJON ELLER NYTT ANBUD I ÅR

Saksorientering:

Etter lov og forskrift er det kommunestyret *selv*, etter innstilling fra kontrollutvalget, som velger hvilken type revisjonsordning kommunen skal ha, og som foretar valg av revisor, dersom tjenesten blir eller er konkurranseutsatt.

Karmøy kommunestyre vedtok i møtet 17.11.15, sak 77/15 følgende:

Karmøy kommunestyre velger revisjonsselskapet KPMG AS som kommunen sin revisor fra 01.07.16 til 30.06.20, og med opsjon for kommunen til å forlenge avtalen med 2 år.

Konkurransegrunnlaget ble godkjent av kontrollutvalget våren 2015. Anbudet ble lyst ut i juni på samme dato som de åtte andre kommunene i innkjøpssamarbeidet på Haugalandet. Frist ble satt til 10. august 2015. Suldal kommune hadde da valgt å være medeier i Rogaland Revisjon IKS, og kjøper dermed ikke revisjonstjenestene sine i markedet. Anbudet var ikke felles, fordi loven krever at hvert kommunestyre gjør sitt eget valg av revisor. Sekretariatet, sammen med innkjøpsansvarlig i Tysvær, forberedte saken, og kontrollutvalget gjorde sin innstilling i møtet 30.09.15, sak 33/15 til kommunestyret.

Konkurranseutsetting av tjenester er som en ser en omfattende prosess. Konkurransegrunnlaget og tildelingskriteriene må utarbeides og godkjennes. Anbudet skal så kunngjøres i den nasjonale databasen Doffin, evt. TED, avhengig av EØS-terskelverdi, med rette frister (minimum 45 dager). Tilbudene skal vurderes og innstilling utarbeides og legges fram for kontrollutvalget og deretter kommunestyret. Kontrakt skrives ut i etterkant, etter at vedtak foreligger, og etter at karenstid er gått ut.

Normalt vil tidsforløpet ved en slik anbudsprosess være opp til ¾ år. Ved den første anbudsprosessen i 2011-2012 var det oppstart senhøsten 2011, anbudsfrist på nyåret og politisk behandling våren 2012. Ved sist anbudsprosess var det oppstart våren 2015 og politisk behandling senhøsten 2015.

Første gang kommunen gikk ut i dette markedet hastet det, da en sak om interkommunalt revisjonssamarbeid med Indre Hordaland Revisjonsdistrikt hadde strandet. Den gang ble det lagt opp til en avtaleperiode med 3 år og 1 år opsjon, og opsjonen ble benyttet. Den politiske behandlingen av valg av leverandør i 2015 kom midt i overgangen mellom to kommunestyreperioder, dvs. «gammelt» kontrollutvalg og «nytt» kommunestyre.

I nåværende avtale var/er det lagt inn 4 år og 2 år opsjon. Det skyldes at de innkjøpskyndige ga uttrykk for at revisjonsavtaler kunne strekke seg over flere år enn de normale 4 årene, fordi det er et fast oppdrag til fast pris. Det er nå kommet signaler om at dersom avtalen også inneholder opsjon på kjøp av forvaltningsrevisjon/selskapskontroll, vil dette være et tjenestekjøp og at avtaletiden da bør settes maksimalt til 4 år.

De fleste kommuner som har konkurranseutsatt sine revisjonstjenester (pr i dag ca. 60 kommuner), har avtale med samme revisjonsselskap om kjøp av regnskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon. Det har bakgrunn i en synergi/samvirke-effekt som revisorene kan benytte seg av når de legger fram forslag til aktuelle forvaltningsrevisjonsprosjekt. Sekretariatet støtter opp om dette, og vil ikke foreslå endring av denne praksisen.

Uttalelse

Sekretariatet har sendt saken til uttalelse til administrasjonen. Brevet ble sendt 04.02.19, og det ble satt frist til 01.04.19 for tilbakemelding.

Rådmannen i Sauda, som er leder i Rådmannsforum og har på vegne av kommunene Bokn, Etne, Haugesund, Karmøy, Sauda, Sveio, Vindafjord og Utsira i brev datert 03.04.19 kommet med følgende tilbakemelding, der det blir foreslått begrenset bruk av opsjon:

Rådmennene på Haugalandet har drøftet hvorvidt vi ønsker å benytte opsjon på videreføring av regnskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon.

KOMMUNER SOM REVIDERES AV DELOITTE

Kommuner som i dag revideres av Deloitte, gjennom avtale utarbeidet av Haugaland Kontrollutvalgssekretariat IKS ønsker og å benytte mulighet for opsjon på ett -1-år for regnskaps- og forvaltningsrevisjon.

KOMMUNER SOM REVIDERES AV KPMG

Kommuner som i dag revideres av KPMG, gjennom avtale utarbeidet av Haugaland Kontrollutvalgssekretariat IKS, har konkludert med følgende:

Når det gjelder regnskapsrevisjon opplever kommunene revisjonen i det alt vesentligste som tilfredsstillende.

Når det gjelder forvaltningsrevisjon opplever kommunene varierende kvalitet og innretning på denne. Vi har drøftet hvorvidt vi bør ha nytt anbud for å få en mer tilfredsstillende forvaltningsrevisjon.

Rådmennene på Haugalandet har etter felles drøfting konkludert med at vi ønsker å benytte mulighet for opsjon på ett – 1- år for regnskaps- og forvaltningsrevisjon.

Dette gir bedre tid for å forberede anbudsprosess for ny avtale. Samtidig ønsker vi å gi KPMG mulighet for å gjøre tilpasninger i forvaltningsrevisjonen som gjør at rapportene kan anvendes i utvikling av kommunale tjenester.

De oppdragsansvarlige revisorene innen regnskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon ble gjort kjent med uttalelsen 09.04.16, og har fått anledning til å komme med tilsvarende. Det er ikke mottatt.

Sekretariatets vurderinger

Avtalene med revisjonsselskapene KPMG AS og Deloitte AS har hatt tidsramme 4 år, til ferdig avlagt regnskap for 2019, dvs. fire regnskapsår. I kontrakten har kommunen opsjon for 2 år i tillegg, dvs. opsjon for regnskapsåret 2020 og 2021. Opsjon er et valg kunden har lagt inn og det er ikke noe i veien for å gjøre den kortere enn 2 år.

Sekretariatet støtter forslaget om at opsjonen blir benyttet med 1 år, begrunnet med at oppstart av anbud i år vil komme i et valgår. Ny anbudsrunde er svært ressurskrevende og sekretariatet har flere oppgaver i år, blant annet med registrering og opplæring av nye kontrollutvalgsmedlemmer.

Fra administrasjonen og sekretariatet er det en fordel med kontinuitet. Partene er kjent med hverandre og det er etablert rutiner for samarbeidet. Samtidig er det bra med skifte av oppdragsansvarlige revisorer år om annet. Imidlertid er det ikke sagt at det blir skifte, da tjenesten er konkurransebasert og valget bygger på «*det økonomisk mest fordelaktige tilbud*» eller «*beste forhold mellom pris og kvalitet*». Karmøy kommune skiftet revisjonsselskap i 2015.

Dersom opsjon blir brukt, ser sekretariatet for seg at ny anbudsrunde blir igangsatt ved at konkurransegrunnlaget blir lagt fram for kontrollutvalgene neste år, dvs. våren 2020 og at anbudsdokumentene lyst ut på forsommeren. Frist for innleverte tilbud blir da august og sak for kontrollutvalgene tidlig høst. Utvalgets innstilling vil så bli lagt fram for kommunestyret nov./des. 2020 og ny avtale med nåværende eller ny leverandør vil bli gjort gjeldende fra 01.07.21.

Sekretariatet vil i denne saken også ta inn at kommunestyret gir kontrollutvalget fullmakt til å godkjenne konkurransegrunnlaget. Det har kontrollutvalget to ganger gjort tidligere, men uten at kommunestyret tidligere direkte har delegert oppgaven til utvalget.

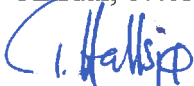
Etter forskriftens § 16 er det, som tidligere nevnt, kommunestyret *selv* som gjør valg av revisor etter innstilling fra kontrollutvalget. Sekretariatet mener det også gjelder for bruk av opsjon, slik at saken blir videresendt til kommunestyret.

SEKRETARIATETS FORSLAG TIL VEDTAK OG INNSTILLING:

Karmøy kommunestyre vedtar å nytte seg av retten til å forlenge avtalen med 1 år med revisjonsselskapet KPMG AS om levering av revisjonstjenester til Karmøy kommune fram til 30.06.21.

Karmøy kommunestyre gir kontrollutvalget fullmakt til å utforme konkurransegrunnlaget og forberede sak om innkjøp av revisjonstjenester i 2020 med virkning fra 01.07.21.

Aksdal, 07.05.19

Toril Hallsjø

Daglig leder/utvalgssekretær

SAKSGANG		
Utvalg	Møtedato	Saksnr
Kontroll- og kvalitetsutvalget	15.05.19	18/19

Saksansvarlig:	Arkivkode:	Arkivsak:
Toril Hallsjø	216	

REFERAT- OG ORIENTERINGSSAKER 15.05.19

Vedlegg:

25. Statusoversikt pr. mai 2019
26. Kommunestyrevedtak 13.05.19, sak 49/19- Tilbakemelding om oppfølging av forvaltningsrevisjosrapport – kostnadseffektivitet innenfor pleie om omsorg
27. Oversendelse fra FSK 01.04.19 - Rogaland Lokalradioforening – DAB og Hgl Kraft
28. Kopi av svar til Rogaland Lokalradioforening fra næringssjefen av 03.04.19
29. Kopi av brev fra A-Media AS til Haugaland Kraft om DAB-bedrageri og korrupsjon
30. Karmsund Havn IKS – innkalling og protokoll fra møte i havnerådet 25.04.19
31. Haugaland Brann og redning IKS – representantskapsmøte 26.04.19
32. Haugaland Vekst IKS – representantskapsmøtet og rådsmøte 30.04.19
33. Haugaland Kontrollutvalgssekretariat IKS – representantskapsmøte 06.05.19
34. Kommunal rapport - 14.03.19 – «Synlige kontrollutvalg kan oppnå mer»
35. Ny stortingsmelding om offentlige anskaffelser «Smartere innkjøp»
36. Oppfølging av møteprotokoller:

<i>Kommunestyret</i>	<i>13.05.19</i>
<i>Formannskapet</i>	<i>10.04.19 og 29.04.19</i>
<i>Administrasjonsutvalget (W.L)</i>	
<i>Hovedutvalg teknisk og miljø (Ø.M og P.I.S.)</i>	<i>09.04.19</i>
<i>Hovedutvalg helse og omsorg (S.A.N)</i>	<i>10.04.19</i>
<i>Hovedutvalg oppvekst og kultur (S.G. og B.A.G.)</i>	<i>10.04.19</i>
<i>Råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne</i>	<i>09.04.19</i>
<i>og eldreråd (E.R.E)</i>	<i>09.04.19</i>

Saksorientering:

Vedlagt følger de ovenfor opplistede tema, brev, meldinger og lignende til kontrollutvalgets orientering.

SEKRETARIATETS FORSLAG TIL VEDTAK:

Referatsaker 25 – 36 blir tatt til orientering.

Aksdal, 08.05.19

Toril Hallsjø

Daglig leder/utvalgssekretær

Kontrollutvalget i Karmøy - Statusoversikt mai 2019

Saker fra bestilling til behandling i kontroll- og kvalitetsutvalget

Forvaltningsrevisjon	Bestilling	Tidsbruk	Status	Ferdig	Merknader
<i>Personvern og GDPR</i>	23.01.19, sak 3/19	250 t.	Under arbeid	August 2019	
<i>Oppgaver i forbindelse m/samhandlingsreform</i>	31.10.18, sak 37 /18	250 t.	Rapport klar	April 2019	
Selskapskontroll					
<i>Hgl Kontrollutvalgssekretariat IKS</i>	23.01.19	orientering	Invitert	Møtet 19.06.19	daglig leder Hallsjø
<i>Hgl Næringspark AS</i>	23.01.19	orientering	Invitert	Møtet 25.09.19	Daglig leder Tiril Fjeld
<i>Haugaland Vekst IKS</i>	23.01.19	orientering	Invitert	Møtet 20.03.19	Adm. dir. Karlsen
<i>Destinasjon Hgsd & Haugaland AS</i>	23.05.18	orientering	Invitert	Møtet 23.01.19	adm. dir. Dueland
<i>Krisesenter Vest IKS</i>	23.05.18	orientering	Invitert	Møtet 26.09.18	daglig leder Aasbø
<i>Haugalandmuseene AS</i>	23.05.18,	orientering	Invitert	Møtet 29.08.18	adm. dir. Ramstad
<i>Haugaland Brann og Redning IKS</i>	23.05.18, sak 18/18	orientering	Invitert	Møtet 20.06.18	daglig leder Botnen
Andre saker					
<i>Mer ekstremvær – hva gjør kommunen?</i>	23.01.19	orientering	Innkalt	Møtet 15.05.19	Beredskapskoordinator
<i>Det psykososiale skolemiljøet i Karmøy</i>		orientering	Innkalt	Møtet 19.06.19	Skolesjef Svalland
<i>Tilbudet til nyankomne flyktninger og innvandrere</i>	23.01.19	orientering	Innkalt	25.09.19	Voksenopplærings-senteret
<i>Om barnehagene</i>	23.05.18	orientering	Innkalt	Møtet 31.10.18.	bhg.sjef Faltinsen
<i>Om nye læreplaner</i>	23.05.18	orientering	Innkalt	Møtet 28.11.18.	skolesjef Svalland
<i>Ny personvernlov</i>	29.11.17	orientering	Innkalt	31.01.18, sak 2/18	Kvalitetsrådgiver

Saker under politisk behandling eller til oppfølging i utvalget

Forvaltningsrevisjon eller selskapskontroll	Bestilt KU/KST	Behandlet i KU	Behandlet/s i KST	Planlagt oppfølg.	Merknader
<i>Oppgaver i forbindelse m/samhandlingsreform</i>	31.10.18, sak 37 /18	15.05.19, sak 14/19	01.07.19, sak	Våren 2020	
<i>Kvalitet i barnehager</i>	23.05.18, sak 16/18	28.11.18, sak 43/18	11.02.19, sak 6/19	Høsten 2019	
<i>Kostnadseffektivitet -- pleie- og omsorg</i>	29.11.17, sak 47/17	07.03.18, sak 9/18	14.05.18, sak 44/18	Våren 2019	
<i>Karmsund Havn IKS</i>	29.11.17, sak 49/17	23.05.18, sak 17/18	18.06.18, sak 62/18	Høst 2019	

Avsluttede prosjekter

Forvaltningsrevisjon	Bestilt	Behandlet i KU	Behandlet i KST	Fulgt opp i KST	Merknader
<i>Kostnadseffektivitet -- pleie- og omsorg</i>	29.11.17, sak 47/17	07.03.18, sak 9/18	14.05.18, sak 44/18		
<i>Oppfølging av rapp. «Innkjøp»</i>	22.03.17, sak 14/17	20.09.17, sak 37/17	23.10.17, sak 82/17	24.09.18, sak 104/18	
<i>«Håndtering av varslingsaker»</i>	26.10.16, sak 45/16	22.03.17, sak 13/17	15.05.17, sak 31/17	18.06.18, sak 63/18	
<i>«Varslingsak»</i>	09.03.17, sak 9/17	10.05.17, sak 21/17	19.06.17, sak 68/17	19.03.18, sak 23/18	
Andre saker					
<i>Planer og overordnet analyser 2016-2020</i>	25.11.15, sak 41/15	15.06.16, 26-27/16	19.09.16, 66-67/16	Neste 4 år	KPMG

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler:	Elin Vikene	Arkiv: 034 F00 &75
Arkivsaksnr.:	19/1535	
	Sign:	Dato:

Utvalg:
Kommunestyret

13.05.2019

TILBAKEMELDING OM OPPFØLGING AV FORVALTNINGSREVISJONSRAPPORT - KOSTNADSEFFEKTIVITET INNENFOR PLEIE OG OMSORG

Kontroll- og kvalitetsutvalgets forslag til vedtak:

Karmøy kommunestyre tar rådmannens tilbakemelding om oppfølging av forvaltningsrevisjonsrapport «Kostnadseffektivitet innenfor pleie og omsorg» til orientering.

Toril Hallsjø

Dato: 09.04.2019
Saksbeh: Lene Yvonne Kvilhaug
Saksnr: 19/1414-3
Løpenr: 23378/19
Arkivkode: 033
Deres ref:

MELDING OM POLITISK VEDTAK - REFERATLISTEN - FORMANNSKAPET 01.04.2019

Viser til formannskapets referatliste fra møtet 01.04.19 saksnr 42/19 pkt. 7 vedrørende henvendelse fra Rogaland Lokal Radio Forening (RLRF) – DAB i Haugaland Kraft.

Oversendelsesforslaget fremsatt av Thorheim ble vedtatt oversendt kontrollutvalget uten realitetsbehandling.

Fra møtet i Formannskapet den 01.04.2019, saksnr 42/19.

Vedtak:

1. Søknad om tilskudd til festival på Haugalandet – Klimafestivalen § 112 – en festival for klima, miljø og solidaritet
Formannskapet bevilger kr 15 000 til Klimafestivalen § 112 – en festival for klima, miljø og solidaritet. Midlene belastes formannskapets disposisjonspost.
2. Søknad om økonomisk støtte til innkjøp av ledere

Behandling:

Vilhelmsen (H) foreslo å ta saken opp til realitetsbehandling.

Saken ble enstemmig tatt opp til realitetsbehandling.

Vilhelmsen (H) foreslo:

Formannskapet bevilge kr 24 000 til innkjøp av leder.

Thorheim (UA) fremmet følgende oversendelsesforslag til rådmannen:

Formannskapet ber Karmsund Havn ta initiativ til å kontrollere kaianlegg som Karmsund Havn disponerer med tanke på å se til at redningsstiger er hensiktsmessig plassert og at de er i god stand, og vil kunne fungere godt som redningsstiger.

Nilsen (Ap) foreslo å etterkomme deler av summen og ba om at formannskapet kunne forsøke å komme frem til enighet om en sum.

Vilhelmsen (H) foreslo:
Det bevilges kr 12 000 til innkjøp av nye ledere.

Forslaget fremsatt av Vilhelmsen enstemmig vedtatt.

Oversendelsesforslaget fremsatt av Thorheim enstemmig oversendt rådmannen uten realitetsbehandling.

Vedtak:

Formannskapet bevilger kr 12 000 til innkjøp av nye ledere. Midlene belastes formannskapets disposisjonspost.

3. Notat vedrørende eventuelt forbud mot heliumballong
Til etterretning.
4. Vedrørende etablering av Nord-Karmøy Frivillighetssentral
Til etterretning.
5. Presisering av bosettingskriterier
Til etterretning.
6. Salgsbevilling Gulating Haugalandet Ølutsalg AS
Til etterretning.
7. Avklaring om DAB i Haugaland Kraft

Behandling:

Thorheim (UA) foreslo å ta saken opp til realitetsbehandling.

Saken ble enstemmig tatt opp til realitetsbehandling.

Thorheim (UA) foreslo:

Formannskapet viser til brev fra Rogaland Lokal Radio Forening (RLRF) vedrørende etablering av DAB-kringkastingsnett i regi av Haugaland Kraft AS i samarbeid med FK Haugesund i konkurranse med 21 lokalradioer som operer på DAB-nett som ble etablert i 2012. Henvendelsen oversendes kontrollutvalget og tas opp i kommunens eierskapsutvalg.

Vedtak:

Oversendelsesforslaget fremsatt av Thorheim (UA) oversendes kontrollutvalget og kommunens eierskapsutvalg uten realitetsbehandling.

8. SKAPE – Årsrapport 2018
Til etterretning.
9. Møteprotokoll ungdomsrådet 04.03.2019
Til etterretning.
10. Møteprotokoll fra Råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne -05.03.2019
Til etterretning.
11. Møteprotokoll fra Eldrerådet - 05.03.2019
Til etterretning.
12. Møteprotokoll fra Kontroll- og kvalitetsutvalget 20.03.2019
Til etterretning.

HØRINGER

- A: HØRING – ENDRING AV VEDTEKTER FOR KS – REPRESENTASJON TIL FYLKESMØTER OG LANDSTING
Til etterretning.
- B: HØRING AV FORSLAG OM ENDRING I FORSKRIFT OM RADIOAKTIV FORURENSING OG AVFALL
Til etterretning.
- C: UTKAST TIL LANGTIDSPLAN FOR PILGRIMSSATSING TIL HØRINGSUTTALELSE
Til etterretning.
- D: HØRING – DELREVISJON AV NASJONAL FAGLIG RETNINGSLINJE FOR GRAVIDE I LAR
Til etterretning.
- E: HØRING: NOU 2019:4 ORGANISERING AV NORSK NATURSKADEFORSIKRING
Til etterretning.
- F: HØRING – RETNINGSLINJE OM BARNEVERNETS ANSVAR FOR BARN SOM BEGÅR STRAFFBARE HANDLINGER
Til etterretning.
- G: HØRING – FORSLAG TIL ENDRINGER I BYGGTEKNISK FORSKRIFT (TEK 17) OM BRANNSIKKERHET OG AVSTANDSKRAV PÅ CAMPINGPLASSER
Til etterretning.
- H: HØRING – FORSLAG TIL NYE LÆREPLANER
Til etterretning.
- I: HØRINGSBREV – FORSLAG TIL LOV SOM GIR UTVLAG TILGANG TIL OPPLYSNINGER UNDERLAGT LOVBESTEMT TAUSHETSPLIKT
Til etterretning.

Rett utskrift:

Dette dokumentet er godkjent elektronisk og krever derfor ingen signatur.

Fra: Rogaland Lokal Radio Forening RLRF Radio Forening <lokalradioforening.rlr@gmail.com>

Sendt: mandag 25. februar 2019 15.51

Til: Sentralarkivet; Servicetorg

Emne: Avklaring om DAB i Haugaland Kraft

Til deg folkevalgte representant i Haugaland Kraft.

Medlemmene i Lokalradioforeningen RLRF ønsker mer informasjon og tilbakemelding fra deg i forbindelse med kraftselskapets investeringer i DAB i konkurranse med lokalradiobransjen, samt de økonomiske støttemidler kraftselskapet på denne måten har fratatt bransjen.

Vi ber om at du tar stilling til den konkrete problemstillingen i brev vedlagt, og gir oss en tilbakemelding innen rimelighetens tid.

På forhånd takk

--

Med vennlig hilsen

Rogaland Lokal Radio Forening (RLRF)

Daglig leder

Rune Andre Fielding, Falch

T: +47 90064111/ +47 51123054

E: lokalradioforening.rlr@gmail.com

Merk: Denne e-posten er kun ment for adressaten og inneholder konfidensielle opplysninger. Har du mottatt meldingen ved en feil, vennligst kontakt oss og slett all informasjon og utskrevne kopier så raskt som mulig.

Notice: This e-mail is intended solely for the addressee and include confidential information. If you have received this e-mail by an error, please notify the sender and delete all information and printed copies as soon as possible.

Brev til representanter fra Karmøy Kommune til Haugaland kraft fra Rogaland Lokalradio Forening

Innledning og klargjøring

Vi ønsker noen spørsmål avklares i ditt forhold og ansvaret som folkevalgt representant i Haugaland Kraft.

Ditt ansvar og plikt i å forvalte og ivareta de verdier som ditt offisielle embete innebærer i forhold til forvaltningsloven kap. I kap II. Kap. III.

Etter gjellende lov for forvaltingsorgan, har du som representant et ansvar i og måtte forstå hva enkelt saksfremleggelser til generalforsamling (GF) har hatt til hensikt å sikring av verdiskapning.

Dette har du plikt til å påse at faller innenfor selskapets vedtekter og enhetserklæring.

Haugaland kraft forplikter seg til å utføre sitt mandat etter referanse til vedlagt EIERSTRATEGI FOR HAUGALAND KRAFT AS, samt vedtekter som GF har vedtatt.

Du som representant har ved utførende handling ansvar for å sikre at eierstrategi og vedtekter blir ivaretatt ved votering/avstemning på fremlagte enkeltsaker.

Etablering av DAB-kringkastingsnett

I enkeltstående sak om å investere i og drifte et DAB-kringkastingsnett i konkurranse med lokalradiobransjen, er åpenbart i strid med vedtekter for Haugaland kraft AS § 3 formål og kjernevirksomhet §8.

Det er GF sitt ansvar å velge styre samt å gi sine anbefalinger til det øverste styrende organ etter gjeldende aksjelovgivning § 10.

Dette angrepet på lokalradiobransjen er et vesentlig brudd på vedtekter og eierstrategi i selskapet Haugaland Kraft AS. Dette har påfører både eierne og lokalradiobransjen store økonomiske tap.

Deltagelse i kampanjen mot lokalradiobransjen er å ta eierskap i produkter og markeder som ikke er innenfor de vedtatte kjerneområdene som Haugaland Kraft AS (HK) har hjemmel til å delta i.

Styrets leder informerte heller ikke eierne om offentlige overføringer, eller tilkjennege kunnskaper om etablering av søknad om støtte midler fra Medietilsynet for etablering av et DAB-kringkastingsnett på bekostning av de ressursvake lokalradioene.

Lokalradioene etablerte sitt eget DAB-kringkastingsnett i felleskap i 2012. Da Haugaland Kraft AS i 2016 besluttet å starte konkurrerende virksomhet, var det åpenbart hverken behov, interesse eller økonomisk grunnlag for virksomheten.

Her bryter styrets leder sin rolle og det ansvar som er pålagt i å informere og formidle om tiltak som har økonomisk betydning med investeringer. Her også ved å søke godkjenning på endring av vedtekter til utvidelse av forretningsområde til HK AS. *Ref. vedlagt vedlegg.*

Etableringen av et DAB-kringkastingsnett skjedde på forespørsel fra FK Haugesund som Haugaland Kraft også gjør betydelige investeringer i årlig. Dette til tross for at også drift av fotballklubb åpenbart strider med vedtekter og selskapets formål.

Den økonomiske støtten som er tildelt Haugaland Kraft AS sitt DAB-prosjekt var øremerket sitat, «økonomisk ressursvake lokalradioer i de delene av landet som ikke har markedsgrunnlag for kommersiell utbygging av DAB-nettet», med referanse til St. 24 (2014-2015).

I søknader om økonomisk støtte har FK Haugesund og Haugaland Kraft hevdet at DAB-anlegget bygges for de økonomisk ressursvake lokalradioer. Dette uten at det finnes noe avtale med lokalradioene, samt at lokalradioene allerede har sitt egent og langt bedre DAB-kringkastingsnett. Medietilsynet er på denne måten villedet til å utbetale flere millioner kroner på bekostning av de ressursvake lokalradioene.

Etter at FK Haugesund på denne måten hadde mottatt EU-reglementets maksimalbeløp for bagatellmessig støtte, 200.000 Euro, ble konsesjonen overført til Haugaland Kraft AS. Dette i den hensikt å omgå begrensingen. I 2018 ble det deretter utbetalt ytterligere 600.000 kroner til prosjektet, da ved søknad fra Haugaland Kraft AS. Det må være grunn til å tro at også disse midlene har kommet FK Haugesund til gode.

Det vil kunne betegnes som et grovt bedrageri med offentlige midler, hvor en hel bransje er gjort skadelidende.

Brudd på EU-regler om offentlig støtte

Dette er også brudd på EU sine vilkår om offentlig støtte. EØS-avtalen artikkel 61 forbyr som hovedregel offentlig støtte til næringslivet. Forbudet retter seg mot offentlige tiltak som gir økonomiske fordeler til bestemte bedrifter, grupper av bedrifter, visse sektorer eller geografiske områder (selektive støttetiltak).

Tilskudd til FK Haugesund sin medievirksomhet, i form av å etablere et DAB-kringkastingsnett og subsidiere dette med opp til flere millioner kroner årlig, er et åpenbart brudd på EØS-bestemmelsen.

Når Haugaland Kraft AS også deltar i tiltak for å flytte øremerkede støttemidler over fra lokalradioene til fotballklubben, er det her snakk om et vesentlig brudd på både norsk lov og EØS-bestemmelsene.

Haugaland Kraft AS har gjort seg skyldig i å iverksette målrettede tiltak for å søke og påvirke direkte de etablerte konkurranseforholdene i samme markedet.

Dette er også gjort uten plan og med hensikt i å kunne ha økonomiske inntekter slik selskapets vedtekter og eierskaksstrategi så tydelig legger føringer for. Virksomheten er således drevet med underskudd i flere år og på bekostning av andre gode tiltak *kommunens folkevalgte* er satt til å forvalte.

Det er verdt å merke seg at ledelsen i Haugaland Kraft AS har besluttet å benytte store verdier til tiltaket mot lokalradiobransjen, samtidig som kommunene var tvunget til å gjøre store innsparinger – blant annet ved at eldre ble tvunget til å bo på dobbeltrom i Haugesund.

Politikk handler om prioriteringer og da er det god grunn til å stille spørsmål ved hva som var bakgrunnen for disse prioriteringene.

Driften og det operative ansvaret er det ikke redegjort for. Det finnes heller ikke noe form for prosjektrengskaper for DAB-prosjektet. Det fremstår som om dette er skjult i større regnskapsposter.

Støy fra sendere

Senderne som er montert av HK i Aksdal, Haugesund sentrum og Leirvik sentrum, er alle innrettet på en slik måte at de ødelegger DAB-dekningen for alle andre sendere. Dette bidrar i vesentlig grad til at innbyggerne får dårlig DAB-dekning.

Sendere som plasseres i nærheten av bebyggelse og trafikkert vei skal ikke ha mer enn 50 W utstrålt effekt. Denne begrensingen er viktig for å unngå å gjøre skade for andre kringkastere, og da med størst skade for lokalradioene.

Eksempelvis har Haugaland Kraft AS en sender med en utstrålt effekt på mer enn 2.200 Watt i Aksdal. Det er gjort en rekke tiltak fra myndigheters side for å pålegge endringer med anlegget for å unngå skadeverk mot andre kringkastere, men i Haugaland Kraft AS har de nektet å avslutte skadeverket mot lokalradiobransjen.

Det er konsesjonærenes eget ansvar å påse at det ikke gjøres skade overfor andre kringkastere. Selv om konsesjonen gir tillatelse til å sende med en viss effekt, er det konsesjonærens eget ansvar å påse at dette skjer uten at andre blir skadelidende. Etter to år er lokalradioene på denne måten blitt påført betydelige økonomiske tap.

Ditt ansvar som representant

Med dette er du som folkevalgt representant gjort kjent med disse forholdene. Denne henvendelsen skal også bli presentert og protokolert i møte med referanse til enkeltsakfremleggelse på ekstraordinær Generalforsamling.

Du er nå også forpliktet å innrette deg slik at disse ulovlige forholdene opphører, samt at virksomhetsområder i strid med vedtekter og eierskapsmelding blir avsluttet.

Lokalradiobransjen vil også søke erstatning for forholdene.

Spørsmål til deg som representant

Har du som representant til GF i HK AS vært kjent med at det er gjort store investeringer i etableringen av et DAB-nett og at dette blir drevet med store økonomiske underskudd?

Er det kjent for deg som representant til GF i HK AS har videreført økonomiske støttebidragene til drift av DAB-radio til FKH?

Er du som representant til GF i HK AS kjent med at representanter for politiske partier på Haugalandet gitt noen form for fordeler i FK Haugesund? Er du som representant fremlagt, tilbudt, til eller har mottatt det som ikke er å betrakte som et naturlig gode utover det vederlag som gis deg som representant. Dette være seg frikort, reiser betalt av unaturlig part, deltagelse i sosiale arrangement som vederlag eller med billett eller påført gjesteliste uten en naturlig relasjon?

Er det kjent for deg som representant til GF i HK AS at selskapet i betydelig grad benytter seg av «smøring, tilgifter» ved å gi næringslivsledere VIP-adgang, luksuriøse middager med videre som er bekostet av HK AS og innbyggerne? Er dette etter din oppfatning etisk i tråd med eiernes verdier?

Vil du som representant i GF at HK AS ber om innsyn og en eventuell gransking av de forholdene du nå er gjort kjent med?

Lovlighet

De personer som umiddelbart blir å regne som ansvarlige er etter loven daglig leder/konsernsjef og styrets leder.

Rogaland Lokalradio Forening skal ivareta interessene til lokalradioene som sender på lokalradioenes eget sendernet. Det er i dag 21 lokalradioer representert på sendernet.

Du bes her ta stilling til din egen erfaring på de nå kjente opplysningene. Vi ber med dette innstendig om en tilbakemelding skriftlig fra deg som folkevalgt representant

Svar sendes på epost til: post@rlrf.no

Det henvises til : Vedtekter, Eierskapsstrategi, Støyanalyse, EØS-regler artikkel 61, Søknader om støtte.

KARMØY KOMMUNE
Sentraladministrasjonen

28

Kommunen som vil at du skal lykkes!

Rogaland Lokalradioforening
Haraldsgata 114

5527 HAUGESUND

Dato: 03.04.2019
Saksbeh: Per Velde
Saksnr: 18/4314-4
Løpenr: 21770/19
Arkivkode: N63
Deres ref:

Haugaland
Kontrollutvalgssekretariat IKS
Mottatt dato: 03.04.19
Journalført: 19/116/1the
Arkivkode: 216

SVAR - AVKLARING OM DAB I HAUGALAND KRAFT

Viser til deres udaterte brev, mottatt 25.02.2019, med påstander rettet mot Haugaland Kraft AS. Karmøy kommune er medeiere i selskapet som aksjonær.

Påstander rettet mot et selskap behandles normalt av selskapet selv. I dette tilfellet i datterselskapet Haugaland Kraft Fiber AS.

Kommunens politiske og administrative ledelse er orientert om at selskapet behandler påstandene og avventer videre utfall. Deres brev ble lagt fram for kommunens eierskapsutvalg 4. mars, hvor det ble besluttet å gi dere svar på forhold knyttet til eierstyring. Foreløpig begrenser dette seg til selskapets vedtekter og bestemmelsen om selskapets formål. Kommunens svar til dere er at kommunen vil følge dette opp og be selskapet om en klargjøring om selskapets virksomhet er innenfor selskapets formål.

Deres brev ble også lagt fram for kommunens formannskapet 1. april. Protokoll fra dette møtet vil bli offentliggjort en av de nærmeste dagene.

Med vennlig hilsen

Per Velde
næringssjef

Dette dokumentet er godkjent elektronisk og krever derfor ingen signatur.

Kopi til: Karmøy Kontroll- og kvalitetsutvalg v/sek.

Til eierskapsutvalget i Haugaland kraft

kopi kontrollutvalget, kommuneadvokatene, næringssjefer og politisk ledelse i kommunene.

22. april 2019

DAB-BEDRAGERI OG KORRUPSJON I HAUGALAND KRAFT

I 2011 gikk lokalradioene på Vestlandet sammen om å bygge et felles DAB-nett. Haugalandet og Sunnhordland alene er ikke bærekraftige i årene fremover. Skal radioene overleve økonomisk, må det støtte området til som også dekker Stavanger- og Bergensregionen. Dette har lokalradioene i felleskap lykkes med å bygge ut.

Det ble investert 6 millioner kroner i fellesskap over 5 år.

*** I 2016 inngikk Haugaland Kraft en hemmelig avtale med FK Haugesund om å frata lokalradioene DAB-konsesjonen i en auksjon. Hva var formålet med dette for Haugaland kraft og hvordan ble saken behandlet internt?**

*** Hvorfor mente man i Haugaland Kraft at det var viktig å disponere millioner av offentlige kroner for å bygge et nytt DAB-nett da det allerede fantes et godt DAB-nett?**

Disse spørsmålene må eierskapsutvalget svare på overfor radiobransjen på Vestlandet. Dette forlanger vi et svar på!

- Vi vant auksjonen «fair and squair», sa styreleder Petter Steen jr. i Haugaland kraft AS til lokalradioene etter auksjonen.

Lokalradioene ble ved lov i 2008 pålagt en inntektsbegrensing på 135.000 kroner i året. Haugaland Kraft har flere hundre millioner kroner i overskudd og en omsetning på i størrelsesorden 2,7 milliarder kroner. Konkurransvilkårene er således åpenbart urimelige og i strid med forvaltningsloven.

Selv om budet ble inngitt i kraft av FK Haugesund AS, var det i realiteten Haugaland Kraft som sto bak budgivningen.

- Avtalen med Haugland Kraft er at de tar alle kostnadene, mens FK Haugesund har alle inntektene. Slik ble avtalen beskrevet av Markedskonsulent Hallgeir Johansson i FK Haugesund etter auksjonen.

Faktiske økonomiske disponeringer i ettertid bekrefter dette.

Det ble i 2017 satt opp tre DAB-sendere. Disse ble betalt av Haugaland Kraft. Samtidig søkte TV Haugaland om økonomisk støtte for å bygge DAB-sendere.

Vidar Jenssen (nå markedssjef i Haugesunds avis) i forskjellige roller signerte og sendte inn søknader og fikk utbetalt økonomisk støtte til TV Haugaland og FK Haugesund. Eirik Opedal i FK Haugesund fikk også ut penger fra støtteordningen.

I søknadspapirene fremkommer det at TV Haugaland/FK Haugesund hevder å ha avtale med alle lokalradioene, utenom én, og at de således fyller vilkårene for økonomisk støtte i samsvar med tildelingens målsetting om mangfold.

I realiteten eksisterte det ikke noe avtaler. Pengene gikk heller ikke til å bygge noe DAB-anlegg. Det er sendt inn revisorbekreftelse på etableringen av en rekke DAB-sendere som den dag i dag ikke eksisterer.

Det er en grense på 200.000 Euro for støtte til formålet. Så snart TV Haugaland/FK Haugesund hadde fått ut denne summen, ble DAB-konsesjonen overført til Haugaland Kraft Fiber AS. Neppe tilfeldig!

Det siste året har Haugaland Kraft Fiber AS fått tildelt ytterligere 1,6 millioner kroner fra fondet for ressursvake lokalradioer ved å omgå begrensingen i regelverket - triksing.

- Vi har aldri søkt om noe økonomisk støtte. Haugaland Kraft har god økonomi, påpekte styreleder Petter Steen jr. overfor Radio Haugaland sommeren 2018.

Dette hevder han til tross for at tildelingen av midler var offentlig tilgjengelig og beviste det motsatte.

Hvorfor løy han om dette? Eller visste han ikke hva som foregikk i selskapet han har ansvar for som styreleder?

Samlet er det utbetalt 3,2 millioner kroner til det aktuelle DAB-anlegget. Ingen av disse pengene er brukt på DAB-anlegg.

Den tekniske konsesjonen avslører nøyaktig hvilket utstyr det er som ble tatt i bruk i 2017. Leverandøren opplyser at samlet kostnad for et slik anlegg er ca 180.000 kroner. Likevel er det sendt inn revisorbekreftelse på at det er brukt millioner på det aktuelle DAB-anlegget.

Innsyn i rapportene viser at selskapene i sin oppstilling har tatt med kostnader fra regnskapet som ikke har noe med DAB-prosjektet å gjøre i det hele tatt. Dokumentene viser også at det er mottatt økonomisk støtte for de samme DAB-senderne flere ganger og uten at de er etablert.

UFAGLÆRT ARBEIDSKRAFT

Det er også påvist at Haugaland kraft utelukkende har brukt ufaglært arbeidskraft under etableringen av DAB-anlegget.

Haugaland Kraft har feilaktig tatt i bruk egen master i tett bebygde strøk ved etableringen av DAB-anlegget. Dette har medført grovt skadeverk med store økonomiske tap for andre kringkastere. Sendere som monteres feil støyer for andre DAB-sendere.

Forskriftene med veiledning ble ifølge Nasjonal kommunikasjonsmyndighet NKOM levert Haugaland Kraft etter tildelingen av auksjonen. Her går det klart frem at sendere i tett bebygde strøk ikke kan ha en utstrålt effekt på over 50 Watt. Likevel satte kraftselskapet eksempelvis opp senere med utstrålt effekt på 2600 Watt i Aksdal.

Det er konsesjonær som selv er ansvarlig. En konsesjon i seg selv fratar ikke konsesjonæren fra erstatningsansvaret kraftselskapet nå er ansvarlig for.

KORRUPSJON

Det er avhold to møter mellom Haugaland Kraft og A-Media AS / Radio Haugaland i senere tid. Det var ordfører Arne Christian Mohn som tok initiativet til det første møtet og ba om at konsernsjef Olav Linga møtte. I det andre møte var Jan Håland i Haugaland Kraft Fiber AS til stede sammen med Linga.

- Vi får ikke gjort noe med det som har skjedd. Spørsmålet er hvordan vi løser dette fremover, sa Linga i det første møtet.

Han gikk langt i å innrømme de faktiske forholdene. Konklusjonen ble at jeg skulle komme med et forslag til utenomrettslig forlik. Det gjorde jeg.

I det andre møtet gikk kraftselskapet tilbake på den konstruktive dialogen og nå satte Jan Håland seg mot noe forlik. Han insisterte på at Haugaland kraft skulle fortsette sitt DAB-prosjekt. Han fremla en masse bortforklaringen på det som hadde skjedd og hevdet selv ikke å ha gjort noe galt.

Det er utvilsomt at det fines tette bånd mellom Haugaland Kraft og FK Haugesund, samt at det var dette som førte til DAB-etableringen. Håland selv har personlig over mange år opparbeidet tette personlige relasjoner til ledelsen i fotballklubben.

Det kan ikke være noen tvil om at det er dette som motiverer til virksomheten og ikke interessene til kraftselskapet, kommunene, mangfoldet eller lokaldemokratiet.

I dette møtet ble det opplyst at politikerne ikke hadde noen reel innflytelse på driften av Haugaland Kraft.

- Du skal ikke bry deg om politikerne, de har vi kontrollen på, ble det sagt.

Det ble opplyst at det var vanlig for kraftselskapet å disponere 6-7 millioner kroner uten å fremlegge dette for styret.

Mitt spørsmål var da om man også kunne etablere ny virksomhet og disponere slike pengesummer på DAB-prosjektet uten å legge dette frem for styret først.

- DAB-prosjektet er aldri lagt frem for styret, sa Linga.

Men hvordan kunne da styreleder Petter Steen jr. være så godt orientert om prosjektet?

Nå tre år etter at angrepet mot radioene ble igangsatt og etter utallige henvendelser fra oss i saken, er det utvilsomt at styrene i Haugaland Kraft i lang tid har kjent til de kritikkverdige forholdene.

Dersom vi nå må ta denne saken til domstolen, vil styrene derfor kunne ansvarliggjortes. Det gjelder også alle andre som har hatt kjennskap til og medvirket til lovbruddene.

BORTFORKLARINGER

Håland argumenterte med at Radio 102 var fornøyd og at Lokalradioforbundet hadde vært rådgivere i byggingen av DAB-anlegget. Han trakk også frem at Medietilsynet hadde gitt prosjektet støtte og at det således var bred enighet om at dette var «gode greier». Ingen av disse argumentene kan rettfærdiggjøre sakens realiteter.

Noen fakta relatert til Håland sine påstander:

- * Det finnes 6 lokalradioforbund i Norge. De største radioene er medlemmer av et annet forbund enn det han sikter til her.
- * Det finnes ikke autoriserte ingeniører på kringkastingsinstallasjoner i forbundene. Deres rolle er ikke av teknisk karakter.
- * Markedssjefen i Mediehuset er mistenkt for grovt bedrageri. Radio 102 er en del av mediehuset. Radioene er åpenbart ikke tjent med å sitte alene og disponere et langt dårligere DAB-anlegg enn alle andre radioer.
- * Medietilsynet har vurdert søknader basert på innholdet. De har tatt utgangspunkt i at innholdet medfører riktighet.

ULOVLIG STØTTE

- Det er ikke ulovlig å drive med underskudd, sa Steen til Radio Haugaland.

Det er i strid med vedtektene og eierskapsmelding for selskapet, og det er i strid med lov om offentlig støtte, men dette har tydeligvis ikke styrelederen satt seg inn i.

Å drive med underskudd vil kunne betegnes som ulovlig offentlig støtte. Spesielt når rammene for støtte fra før er definert som her til 200.000 Euro. Først har Haugaland Kraft trikset og omgått begrensingen ved å flytte konsesjonen til et annet selskap. Problemet er jo da også at betydelige offentlige midler er disponert fra kraftselskapet direkte i prosjektet, samt at prosjektet blir drevet med underskudd. Samlet sett er det utvilsomt snakk om et alvorlig brudd på regelverk om offentlig støtte.

POLITIKK

I 2016 var det eldre på dobbeltrom i Haugesund som var den store saken. Dette var en skandale som fikk nasjonal medieomtale. Samtidig disponerte kommunenes kraftselskap mer penger på en DAB-svindl, enn hva det ville ha kostet å leie hotellrom til de eldre i et helt år.

Kunne ikke Haugaland kraft heller ha lånt Haugesund kommune de pengene slik at eldre slapp å ligge på dobbeltrom?

Politikk dreier seg om prioriteringer. Hvem er ansvarlig for disse prioriteringene?

- Tapene i DAB-prosjektet rammer ikke de eldre i Haugesund fordi vi vedtar størrelsen på utbyttet hvert fjerde år, sier Svein Erik Indbjo i Haugesund Frp (eierskapsutvalget).

Det er med andre ord ikke så farlig om offentlige midler misbrukes så lenge det finnes et vedtak om hvor mye kommunen skal ha i utbytte de neste fire årene?

Vi avventer tilbakemelding fra eierskapsutvalget før saken stevnes inn for Haugaland tingrett. Det vil om nødvendig skje senest i starten av juni måned.

hilsen

Egil M Solberg

A-Media AS

UNDERSKRIFTSKAMPANJE MOT HAUGALAND KRAFT

Lokalradioene i Rogaland og Sunnhordland er frarøvet i størrelsesorden 4 millioner kroner som skulle komme radioene til gode for å dekke kostnader med utbyggingen av DAB. Disse midlene har havnet i klubbkassen til FK Haugesund og i Haugaland Kraft Fiber AS.

Det er videre avdekket gove bedragerier. Det er avdekket at FK Haugesund har mottatt betydelig økonomisk støtte til å bygge DAB-nett, mens det er Haugaland Kraft som har tatt kostnadene.

Rogaland Lokalradioforening har politianmeldt både FK Haugesund og Haugaland Kraft for grovt bedrageri av støttemidler. Dette er midler som var øremerket lokalradioene og som isteden har havnet til inntekt for virksomheter til FK Haugesund.

Store deler av utbyggingen de har søkt og fått midler til, er heller aldri bygget. Likevel har de levert sluttrapport med revisorgodkjenning med påstand om at DAB-nettene var ferdig utbygget. Dette er åpenbare bedragerier. Alle dokumentene er hentet som bevis ved offentlige innsyn.

Haugaland Kraft opplyser at deres formål med å bygge DAB, var å bidra til trafikk i fibernettet. DAB er åpenbart en trådløs radioteknologi og har således ingenting med fiber å gjøre. I en presisering sier Jan Håland i Haugaland Kraft at de ville ha trafikk i fiberlinjer til gamle sendestasjoner de eier.

Dette er i strid med Stortingets vedtak om å tilrettelegge for mangfoldet. Hensikten fra Stortinget har aldri vært å tilfredsstille ubetydelige datamengder til noen gamle master hos Haugaland Kraft. Formålet var å bidra til at de ressursvake lokalradioene i distriktene kunne skaffe seg midler til en ellers kostnadskrevende utbygging.

Disse mastene fra Haugaland Kraft er i tillegg ikke egnet for kringkasting, da de befinner seg i tett bebygde områder. Slike sender kan etter forskriftene ikke monteres på denne måten. Det er i strid med loven og fungerer nå som støysendere overfor alle andre radiosendere i områdene. Dette påfører lokalradioene store tap. Dette er for øvrig en pågående tilsynssak hos myndighetene etter klager fra riksradiene.

Lokalradiobransjen bygget selv et DAB-nett allerede i 2011. Det er således ikke behov for noe nytt DAB-nett. Ingen radioer var forespurt før Haugaland Kraft i all hemmelighet konspirerte mot lokalradioene sammen med FK Haugesund i 2016. De skulle frata lokalradioene konsesjonen med overveldende pengemakt og misbruke støtteordningen. Det har aldri vært noe dialog med radioene som kan vise til noe konstruktivt slik konsesjon og støtteordning så grunnleggende krever.

Videre ble de ressursvake lokalradioene utsatt for en ulovlig auksjon da pengemakta til Haugaland Kraft og FK Haugesund ble brukt mot lokalradiobransjen. Dette førte til at lokalradiobransjen måtte ta i bruk en ny frekvens som er benyttet siden denne tid.

I søknader om støtte, har FK Haugesund og Haugaland Kraft uriktig hevdet å representere de ressursvake lokalradioene. Det er hevdet at møter er avholdt og avtaler er inngått. Det er ikke riktig. Lokalradioene er aldri kontaktet. Vi ser på dette som et rent bedrageri av støttemidler, på bekostning av lokalradiobransjen.

Rogaland Lokalradio Forening – Hordalsgata 114, 5527 Haugesund
Telefon 911 77777 – epost: rlrf@rlrf.no – Facebook: DABrogaland

Vi ser på dette grunnlag på virksomheten til Haugaland Kraft som et direkte angrep på lokalradioene, mangfoldet, demokratiet og ytringsfriheten.

At et offentlig kraftselskap samarbeider med en fiendtlig aktør av lokalradiobransjen for å misbruke en støtteordning, må også ses på som korrupsjon.

Vi som driver lokalradio i Rogaland og Sunnhordland krever derfor at kommunene som eier Haugaland Kraft sørger for at denne bransjefiendtlige, amatørmessige og lovstridige operasjonen opphører med umiddelbar virkning.

Dersom saken ikke løser seg innen kort tid, akter foreningen å stevne styremedlemmer og representanter fra kommunene i Haugaland Kraft for retten og stille dem til ansvar for den urett som har tilstøtt oss og de økonomiske tap bransjen er påført.

DE DIREKTE BERØRTE RADIOENE I ROGALAND OG SUNNHORDLAND:

Siddis Radio – Rolf Pedersen:

Radio Kos og Radio Koz Plus – Jan Pedersen:

Scansat og Scansat Country – Arnt Gunstead:

JM-Radio – Lars Egil Obrestad:

Radio Haugaland og Radio Sunnhordland – Egil M Solberg:

pTro – Ivar Eien:

Andre berørte radioer på vårt sendernett er (videre mangfold som rammes – 22 i alt): 5000 Bergen, K-Radio, KristenradioVest, P7 Kristen Riksradio, Radio 316, Radio Folgefonn, Radio Visjon, Studentradioen, RH Gull, RH Hits, Radio Metro, Radio Beat og Radio Rox.

KARMSUND HAVN IKS
Postboks 186
5501 Haugesund
Tlf.: 52703750

Haugaland
Kontrollutvalgsssekretariat IKS
Mottatt dato: 23.04.19
Journalført: 19/128/422/og h
Arkivkode: 217

Innkalling til møte i havnerådet

Det innkalles med dette til møte i havnerådet, med fremmøte i Karmsund Havn sine lokaler på Garpeskjær.

Torsdag 25.04.2019 kl. 13.00

Til behandling foreligger:

- Sak 02/19 Referatsaker s. 2
- Sak 03/19 Valg av havnestyre s. 8
- Sak 04/19 Fastsettelse av honorar for havnestyret s. 12
- Sak 05/19 Valg av valgkomite s. 15
- Sak 06/19 Beslutningssak: kjøp av masser fra Rogfastprosjektet (beslutningssak) (Unntatt offentlighet jmf. Off.lov § 13(2)) s. 17
- Sak 07/19 Årsoppgjør 2018 s. 22
- Sak 08/19 Oppfølging av selskapskontroll s. 41
- Sak 09/19 Avhending av gnr. 59, bnr. 121 og 124, samt gnr. 57, bnr. 392 s. 111

Forfall bes meddelt KH ved havnedirektøren på telefon 52 70 37 50.

Haugesund, 12.4.19

Tore Gautesen
Havnedirektør

Gjenpart til:

- Varamedlemmer
- Ordførere og Rådmenn i Haugesund, Karmøy, Bokn, Bømlo, Sveio og Tysvær
- Havnestyrets leder (Kristine Skeie)
- Haugaland Kontrollutvalgsssekretariat

Karmsund Havn IKS
Havnerådet

Haugaland
Kontrollutvalgssekretariat IKS

Mottatt dato:

Journalført: 19/152/oglu/Hau

Arkivkode: 217

PROTOKOLL

fra møte i havnerådet 25.04.19

Den 25.04.19 kl. 13.00 ble det avholdt havnerådsmøte i Karmsund Havns lokaler på Garpeskjær.

Havnerådets medlemmer	Deltok
Torleif Lothe	X
Jarle Nilsen	X
Lars Alvestad	
Jorunn Skåden	
Sigmund Lier	X
Odd Harald Hovland	X

Det var ingen merknader til innkalling.
Jorunn Skåden og hennes vara meldte frafall til møtet.

Til saksliste:

Fra administrasjonen møtte:

Havnedirektør Tore Gautesen, økonomisjef Kjersti Reinertsen, og lederassistent Hanne Maren Medhaug.

Administrasjonen informerer

Havnedirektør Tore Gautesen informerte kort om følgende saker:

Saker som ble behandlet:

Sak 02/19	Referatsaker
-----------	--------------

Forslag til vedtak:

Havnerådet tar referatsakene til orientering.

Vedtak:

Havnerådet tar referatsakene til orientering.

Sak 03/19 Valg av havnestyre
--

Forslag til vedtak:

Havnerådet fatter følgende vedtak:

Havnestyret skal fra 2019-2021 bestå av:

Johan Rokstad (leder)
Ellen Solstad
Tønnes Tønnesen
Elisabeth Haldorsen
Arne Jakobsen

1. vara: Vanja Espeland
2. vara: Tormod Førland
3. vara: Ada Jakobsen

Vedtak:

Havnerådet fatter følgende vedtak:

Havnestyret skal fra 2019-2021 bestå av:

Johan Rokstad (leder)
Ellen Solstad
Tønnes Tønnesen
Elisabeth Haldorsen
Arne Jakobsen

1. vara: Vanja Espeland
2. vara: Tormod Førland
3. vara: Ada Jakobsen

Sak 04/19 Fastsettelse av honorar for havnestyret

Forslag til vedtak:

Havnerådet fatter følgende vedtak:

Havnerådet fastsetter følgende honorar for havnestyret for 2019-2021:

Styrets leder kr. 160 000 pr. år
Styrets øvrige medlemmer kr. 83 000 pr.år
Varamedlem til styret kr. 4 700 pr. møte
Ved reiser, seminar osv vil det bli dekket inntektstap etter følgende satser:
Uten legitimasjon: 1.700 (per dag)
Med legitimasjon: 3.300 (per dag)

Vedtak:

Havnerådet vedtar følgende:

Havnerådet fastsetter følgende honorar for havnestyret for 2019-2021:

Styrets leder kr. 125 000 pr. år

Styrets nestleder kr. 70 000 pr. år

Styrets øvrige medlemmer kr. 50 000 pr. år

Varamedlem til styret kr. 2 500 pr. møte

Ved reiser, seminar osv vil det bli dekket inntekts tap etter følgende satser:

Uten legitimasjon: 1.700 (per dag)

Med legitimasjon: 3.300 (per dag)

Sak 05/19	Valg av valgkomite
------------------	---------------------------

Forslag til vedtak:

Havnerådet fatter følgende vedtak:

Valgkomiteen skal fra 2019-2021 bestå av:

- 1.
- 2.
- 3

XX har ansvaret for å innkalle til første møte i komiteen.

Vedtak:

Havnerådet fatter følgende vedtak:

Saken utsettes til neste havnerådsmøte, da høstens valg kan medføre endringer i politiske posisjoner og verv.

Sak 06/19	Beslutningssak: kjøp av masser fra Rogfastprosjektet (unntatt offentligheten jmf. Off.lov §13(2))
------------------	--

Saken er unntatt offentligheten jmf. Off.lov §13(2).

Sak 07/19	Årsoppgjør 2018
------------------	------------------------

Forslag til vedtak:

Havnerådet godkjenner styrets forslag til årsoppgjør for 2018 for Karmsund Havn IKS.

Oppgjøret skal innarbeides i selskapets totale beretning for 2018.

Vedtak:

Havnerådet godkjenner styrets forslag til årsoppgjør for 2018 for Karmsund Havn IKS.

Oppgjøret skal innarbeides i selskapets totale beretning for 2018.

Sak 08/19	Oppfølging av selskapskontroll
------------------	---------------------------------------

Forslag til vedtak:

Havnerådet tar saken til orientering, og vedtar å oversende denne orienteringen som tilbakemelding på selskapskontrollen til kontrollutvalgene i Karmsund Havns eierkommuner.

Vedtak:

Havnerådet tar saken til orientering, og vedtar å oversende denne orienteringen som tilbakemelding på selskapskontrollen til kontrollutvalgene i Karmsund Havns eierkommuner.

Havnerådet ønsker å legge til at de er svært fornøyde med rapporten og administrasjonens oppfølging av dens innhold.

Sak 09/19 Avhending av gnr. 59, bnr. 121 og 124, samt gnr. 57, bnr. 392

Forslag til vedtak:

Havnerådet viser til takst utført av Meglerhuset Rele datert 14.08.2018.

Havnerådet fatter vedtak som følgende:

1. Havnerådet gir Havnedirektøren fullmakt til å avhende gnr. 59, bnr. 121 og bnr. 124 enten ved dialog med nabo eller, dersom dialog ikke fører frem, ved salg på det åpne markedet.
2. Havnerådet gir Havnedirektøren fullmakt til å avhende gnr. 57, bnr. 392 på det åpne markedet.
3. Havnedirektør gis fullmakt til å signere alle dokumenter i forbindelse med salg.
4. Kjøpere av eiendommene skal bære alle omkostninger knyttet til formell overtagelse av arealet (tinglysing, dokumentavgifter etc.).

Vedtak:

Havnerådet viser til takst utført av Meglerhuset Rele datert 14.08.2018.

Havnerådet fatter vedtak som følgende:

1. Havnerådet gir Havnedirektøren fullmakt til å avhende gnr. 59, bnr. 121 og bnr. 124 enten ved dialog med nabo eller, dersom dialog ikke fører frem, ved salg på det åpne markedet.
2. Havnerådet gir Havnedirektøren fullmakt til å avhende gnr. 57, bnr. 392 på det åpne markedet.
3. Havnedirektør gis fullmakt til å signere alle dokumenter i forbindelse med salg.
4. Kjøpere av eiendommene skal bære alle omkostninger knyttet til formell overtagelse av arealet (tinglysing, dokumentavgifter etc.).

Sak 10/19 Ansvarlig lån til Lufthavndrift AS (unntatt offentligheten jmf. Off.lov §13(2))

Saken er unntatt offentligheten jmf. Off.lov §13(2).

Eventuelt

- Sigmund Lier ønsker en grundig orientering om Lufthavndrift AS. Havnedirektøren orienterer om at dette kan bli et tema på neste eiermøte.

- Sigmund Lier uttrykker ønsker om felles eiermøter med Haugland næringspark. Havnedirektøren orienterer om planer om felles strategitur til utlandet.
- Må være tydelig på energibehovet i regionen: Karmsund Havn sender e-post med indikasjon på energibehov til Sigmund Lier.
- Havnerådets leder ønsker ny presentasjon av ringvirkningsanalysen for omverden, f.eks. gjennom en kronikk e.l.
- Havnerådet ønsker å bli minnet på at de skal komme med en innstilling til valgkomite til neste møte.

Møtet ble avsluttet kl. 15:45

Haugesund den 25.04.2019

Rett utskrift bekreftes:

Torleif Lothe
Rådets leder

Jarle Nilsen
Nestleder

Tore Gautesen
Havnedirektør

Sigmund Lier
Rådsmedlem

Haugaland brann og redning iks

Haugaland
Kontrollutvalgssekretariat IKS

Mottatt dato: 01.04.19

Journalført: 19/112 /Hla

Arkivkode: 2/7

31

Møteinnkalling

for

representantskapet for Haugaland brann og redning iks

Møtested: Haugesund, Dikterveien 8

Møtedato: 26.04.2019

Tid: 09⁰⁰-12⁰⁰

Ved forfall skal varamedlem møte. Hvis ikke medlem eller varamedlemmet kan møte skal dette meldes brannsjef.

SAKSLISTE

Sak nr	Tittel	Saksbehandling
19/001	Godkjenning av innkalling og saksliste	Vedtak
19/002	Godkjenning av protokoll	Vedtak
19/003	Årsmelding 2018	Vedtak
19/004	Regnskap 2018	Vedtak
19/005	Operasjonalisering, plan for fremdrift	Vedtak
19/006	Økonomi- og handlingsplan med investeringsbudsjett	Vedtak
19/007	Lokale forskrifter	Tilråding
19/008	Priser og gebyr	Tilråding
19/009	Status Haugesund kommune sin uttredelse av HBR	Orientering
19/010	Styreevaluering	Orientering
19/011	Val av styre	Vedtak
19/012	Eventuelt	-

Sted: Haugesund

Dato: 31.03.2019

Gerd Helen Bø
representantskapsleder

Dag Botnen
brannsjef

Haugaland brann og redning iks

Haugaland
Kontrollutvalgsssekretariat IKS
Mottatt dato: 07.05.19
Journalført: 19/162/Ha IKS
Arkivkode: 217

MØTEPROTOKOLL

Representantskapet for Haugaland brann og redning iks

Møtested: Diktervegen 8, Haugesund

Møtedato: 26.04.2019

Tid: 09⁰⁰ - 12⁰⁰

Saker: 19/001-19/012

Til stede:	Gerd Helen Bø, leder	Suldal
	Jarle Nilsen, medlem	Karmøy
	Sigmund Lier, medlem	Tysvær
	Tormod Våga, medlem	Bokn
	Jorunn Skåden, medlem	Sveio
	Steinar Skartland, varamedlem	Vindafjord
	May-Britt Vihovde, varamedlem	Haugesund
	Tor Erling Skare, varamedlem	Utsira
	Ingemund Berge, varamedlem	Etne

Forfall:	Marte Eide Klovning, medlem	Utsira
	Siri Klokkestuen, medlem	Etne
	Ole Johan Vierdal, medlem	Vindafjord
	Arne-Christian Mohn, nestleder	Haugesund

Andre: Elling Hetland, styreleder
Torleif Østrem Olsen, styremedlem
Laila Stein, styremedlem
Harald Hop, styremedlem
Tor Petter Alfredsen, styremedlem
Ole Martin Nordstrand, styremedlem
Dag Botnen, daglig leder

Diverse merknader: May Britt Vihovde deltok ikke i behandling av sak 19/009-12.

Underskrifter:

Stad: Haugesund

Dato: 26.04.2019

Gerd Helen Bø
leder

May-Britt Vihovde
varamedlem

Jarle Nilsen
medlem

Sigmund Lier
medlem

Steinar Skartland
varamedlem

Tormod Våga
medlem

Jorunn Skåden
medlem

Tor Erling Skare,
varamedlem

Ingemund Berge
varamedlem

Møteprotokoll er sendt til:

- eierkommuner
- revisjonen/KPMG
- Haugaland kontrollutvalgssekretariat

SAKSOVERSIKT

Sak nr	Tittel	Saksbehandling
19/001	Godkjenning av innkalling og saksliste	Vedtak
19/002	Godkjenning av protokoll	Vedtak
19/003	Årsmelding 2018	Vedtak
19/004	Regnskap 2018	Vedtak
19/005	Operasjonalisering, plan for fremdrift	Vedtak
19/006	Økonomi- og handlingsplan med investeringsbudsjett	Vedtak
19/007	Lokale forskrifter	Tilråding
19/008	Priser og gebyr	Tilråding
19/009	Status Haugesund kommune sin uttredelse av HBR	Orientering
19/010	Styreevaluering	Orientering
19/011	Val av styre	Vedtak
19/012	Eventuelt - Forslag til endring av selskapsavtale vedr. stemmegivning i representantskapet, ref. § 4-2, 5. avsnitt.	Vedtak

SAKSNR. SAKSPROTOKOLL

19/001 Godkjenning av innkalling og saksliste

BRANNSJEFEN SIN ANBEFALING

1. Representantskapet for Haugaland brann og redning iks godkjenner innkalling og saksliste som fremlagt.

Saksbehandling i representantskapet 26.04.2019

Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

VEDTAK I REPRESENTANTSKAPET

1. Representantskapet for Haugaland brann og redning iks godkjenner innkalling og saksliste som fremlagt.

19/002 Godkjenning av protokoll

BRANNSJEFEN SIN ANBEFALING

1. Representantskapet for Haugaland brann og redning iks godkjenner møteprotokollen som fremlagt.

Saksbehandling i representantskapet 26.04.2019

Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

VEDTAK I REPRESENTANTSKAPET

1. Representantskapet for Haugaland brann og redning iks godkjenner møteprotokollen som fremlagt.

19/003 Årsmelding 2018

BRANNSJEFEN SIN ANBEFALING

1. Representantskapet for Haugaland brann og redning iks vedtar årsmeldingen slik den er fremlagt. Årsmeldingen sendes til eierkommunene til orientering.

Saksbehandling i styret 27.03.2019

Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

STYRET SIN TILRÅDING TIL REPRESENTANTSKAPET

1. Representantskapet for Haugaland brann og redning iks vedtar årsmeldingen slik den er fremlagt. Årsmeldingen sendes til eierkommunene til orientering.

Saksbehandling i representantskapet 26.04.2019

Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

VEDTAK I REPRESENTANTSKAPET

1. Representantskapet for Haugaland brann og redning iks vedtar årsmeldingen slik den er fremlagt. Årsmeldingen sendes til eierkommunene til orientering.

19/004 Regnskap 2018

BRANNSJEFEN SIN TILRÅDING

1. Representantskapet fastsetter regnskapet som fremlagt.
2. Merforbruk drift på kr. 2 972 065,- dekkes av selskapet sin egenkapital, ref. selskapsavtale § 2-1.
3. Udekket beløp på selvkostområde tilsvarende kr 430 455 fremføres til senere års regnskap, ref. note 8.
4. Gjenstående mindreforbruk fra 2017 tilsvarende kr 465 736 avsettes til disposisjonsfond.

Saksbehandling i styret 27.03.2019

Gjenstående mindreforbruk fra 2017 er korrigert i punkt 4 til 760 421,-.

Revisors beretning utstedes etter at styret har gjort sin tilråding til vedtak og legges ved saken til representantskapet.

Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

STYRET SIN TILRÅDING TIL REPRESENTANTSKAPET

1. Representantskapet fastsetter regnskapet som fremlagt.
2. Merforbruk drift på kr. 2 972 065,- dekkes av selskapet sin egenkapital, ref. selskapsavtale § 2-1.
3. Udekket beløp på selvkostområde tilsvarende kr 430 455 fremføres til senere års regnskap, ref. note 8.
4. Gjenstående mindreforbruk fra 2017 tilsvarende kr 760 421 avsettes til disposisjonsfond.

Saksbehandling i representantskapet 26.04.2019

Revisors beretning ble utlevert i møtet. Det vises til et nummerert brev hvor det påpekes at selskapet ikke har utarbeidet budsjett for 2018 og at ledelsen dermed ikke har oppfylt sin plikt til å utarbeide budsjett iht krav i forskrift om årsbudsjettet, årsregnskap og årsberetning for interkommunale selskaper. Revisor ber om at budsjett utarbeides fra og med 2019.

Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt med tillegg av at representantskapet tar revisors bemerkning til etterretning.

VEDTAK I REPRESENTANTSKAPET

1. Representantskapet fastsetter regnskapet som fremlagt. Revisors bemerkning i brev nr 1 tas til etterretning og det er for 2019 utarbeidet budsjett.
2. Merforbruk drift på kr. 2 972 065,- dekkes av selskapet sin egenkapital, ref. selskapsavtale § 2-1.
3. Udekket beløp på selvkostområde tilsvarende kr 430 455 fremføres til senere års regnskap, ref. note 8.
4. Gjenstående mindreforbruk fra 2017 tilsvarende kr 760 421 avsettes til disposisjonsfond.

19/005 Plan for operasjonalisering

BRANNSJEFEN SIN ANBEFALING

1. Representantskapet ber styret for Haugaland brann og redning iks å iverksette analysearbeid som skissert i saken, punkt 1-11. Framlegg til brannordning skal legges frem for representantskap og vedtas i de respektive kommunestyre.

Saksbehandling i styret 27.03.2019

Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

STYRET SIN TILRÅDING TIL REPRESENTANTSKAPET

1. Representantskapet ber styret for Haugaland brann og redning iks å iverksette analysearbeid som skissert i saken, punkt 1-11. Framlegg til brannordning skal legges frem for representantskap og vedtas i de respektive kommunestyre.

Saksbehandling i representantskapet 26.04.2019

Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

VEDTAK I REPRESENTANTSKAPET

1. Representantskapet ber styret for Haugaland brann og redning iks å iverksette analysearbeid som skissert i saken, punkt 1-11. Framlegg til brannordning skal legges frem for representantskap og vedtas i de respektive kommunestyre.

19/006 Økonomi- og handlingsplan med investeringsbudsjett

BRANNSJEFEN SIN ANBEFALING

1. Representantskapet for Haugaland brann og redning iks vedtar økonomi- og handlingsplan med investeringsbudsjett slik det er fremlagt.

Saksbehandling i styret 27.03.2019

Før saken legges frem for representantskapet må det legges inn i økonomiplanen de endringer som forventes vedr. økte leieutgifter for nye eller endrede brannstasjoner. Videre må det verbalt legges inn de tiltak som vi kjenner til, men som ikke kan kostnadsfestes.

Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

STYRET SIN TILRÅDING TIL REPRESENTANTSKAPET

1. Representantskapet for Haugaland brann og redning iks vedtar økonomi- og handlingsplan med investeringsbudsjett slik det er fremlagt.

Saksbehandling i representantskapet 26.04.2019

Det ble i sak 18/018 gjort vedtak om budsjett med økonomi- og handlingsplan der økonomi- og handlingsplanen ble utsatt til vårmøtet 2019.

Under saksbehandling står det at budsjett med økonomi- og handlingsplan må sees i sammenheng med 18/019. Det er ikke mulig å justere budsjettet slik som ønsket med bakgrunn i at det ikke er gjort nødvendige avklaringer med Haugesund kommune om uttredelse og de plikter partene har i dette.

Det presiseres at representantskapet i sak 18/019 under saksbehandling punkt 5 anser Haugesund kommune som en del av selskapet på de vilkår som er regulert i selskapsavtalen når det gjelder retter og plikter, slik Haugesund kommune bekreftet i møte 2. juli 2018.

Med dette som utgangspunkt ble det sendt faktura for Haugesund sin eierandel for 2019 på lik linje med øvrige eierkommuner. Parallelt med dette ble det sendt faktura til øvrige eierkommuner hvor fordelingsnøkkelen uten Haugesund var utgangspunktet. Dette ble gjort for å sikre likviditet for selskapet hvor et revidert budsjett med økonomi- og handlingsplan skulle legges frem april 2019.

Når forholdet til Haugesund ikke er avklart er det heller ikke lagt frem et revidert budsjett og saken må løftes inn for behandling i høstmøtet.

Ut fra dette bør vedtaket endres til:

1. Representantskapet for Haugaland brann og redning iks vedtar økonomi- og handlingsplan med investeringsbudsjett slik det er fremlagt.

2. Representantskapet legger frem revidert budsjett i et ekstraordinært møte – senest i høstmøte 2019 - så snart endelig forhandlingsresultat med Haugesund kommune er klart for behandling.

VEDTAK I REPRESENTANTSKAPET

1. Representantskapet for Haugaland brann og redning iks vedtar økonomi- og handlingsplan med investeringsbudsjett slik det er fremlagt.
2. Representantskapet legger frem revidert budsjett i et ekstraordinært møte – senest i høstmøte 2019 - så snart endelig forhandlingsresultat med Haugesund kommune er klart for behandling.

19/007 Lokale forskrifter

BRANNSJEFEN SIN ANBEFALING

Forskrift om gebyr for dekning av utgifter med behandling av søknader om tillatelse til handel med fyrverkeri i klasse II, III og IV og gjennomføring av tilsyn, kommune.

1. Kommunestyret for kommune fastsetter «lokal forskrift om gebyr for dekning av utgifter med behandling av søknader om tillatelse til handel med fyrverkeri i klasse II, III og IV og gjennomføring av tilsyn» slik den er fremlagt.
2. Forskriften legges ut på høring, jf. forvaltningsloven § 37 tredje ledd, før denne trer i kraft.

Forskrift om gebyr for gjennomføring av feiling og tilsyn i brannobjekter med fyringsanlegg, ... kommune.

1. Kommunestyret for kommune fastsetter «Forskrift om gebyr for gjennomføring av feiling og tilsyn i brannobjekter med fyringsanlegg» slik den er fremlagt.
2. Forskriften legges ut på høring, jf. forvaltningsloven § 37 tredje ledd, før denne trer i kraft.

Forskrift om åpen brenning og brenning av avfall i småovner, ... kommune.

(før kommunen legger frem saken må kommunelegen samt miljøvernavdelingen uttale seg til forslaget)

1. Kommunestyret for kommune fastsetter «Forskrift om åpen brenning og brenning av avfall i småovner» slik den er fremlagt.
2. Forskriften legges ut på høring, jf. forvaltningsloven § 37 tredje ledd, før denne trer i kraft.

Saksbehandling i styret 27.03.2019

Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

STYRET SIN TILRÅDING TIL REPRESENTANTSKAPET

Forskrift om gebyr for dekning av utgifter med behandling av søknader om tillatelse til handel med fyrverkeri i klasse II, III og IV og gjennomføring av tilsyn, kommune.

1. Kommunestyret for ... kommune fastsetter «lokal forskrift om gebyr for dekning av utgifter med behandling av søknader om tillatelse til handel med fyrverkeri i klasse II, III og IV og gjennomføring av tilsyn» slik den er fremlagt.
2. Forskriften legges ut på høring, jf. forvaltningsloven § 37 tredje ledd, før denne trer i kraft.

Forskrift om gebyr for gjennomføring av feiling og tilsyn i brannobjekter med fyringsanlegg, ... kommune.

1. Kommunestyret for kommune fastsetter «Forskrift om gebyr for gjennomføring av feiling og tilsyn i brannobjekter med fyringsanlegg» slik den er fremlagt.
2. Forskriften legges ut på høring, jf. forvaltningsloven § 37 tredje ledd, før denne trer i kraft.

Forskrift om åpen brenning og brenning av avfall i småovner, ... kommune.

(før kommunen legger frem saken må kommunelegen samt miljøvernavdelingen uttale seg til forslaget)

1. Kommunestyret for ... kommune fastsetter «Forskrift om åpen brenning og brenning av avfall i småovner» slik den er fremlagt.
2. Forskriften legges ut på høring, jf. forvaltningsloven § 37 tredje ledd, før denne trer i kraft.

Saksbehandling i representantskapet 26.04.2019

Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

REPRESENTANTSKAPET SIN TILRÅDING TIL KOMMUNESTYRET

Forskrift om gebyr for dekning av utgifter med behandling av søknader om tillatelse til handel med fyrverkeri i klasse II, III og IV og gjennomføring av tilsyn, kommune.

1. Kommunestyret for ... kommune fastsetter «lokal forskrift om gebyr for dekning av utgifter med behandling av søknader om tillatelse til handel med fyrverkeri i klasse II, III og IV og gjennomføring av tilsyn» slik den er fremlagt.
2. Forskriften legges ut på høring, jf. forvaltningsloven § 37 tredje ledd, før denne trer i kraft.

Forskrift om gebyr for gjennomføring av feiing og tilsyn i brannobjekter med fyringsanlegg, ... kommune.

1. Kommunestyret for kommune fastsetter «Forskrift om gebyr for gjennomføring av feiing og tilsyn i brannobjekter med fyringsanlegg» slik den er fremlagt.
2. Forskriften legges ut på høring, jf. forvaltningsloven § 37 tredje ledd, før denne trer i kraft.

Forskrift om åpen brenning og brenning av avfall i småovner, ... kommune.

(før kommunen legger frem saken må kommunelegen samt miljøvernavdelingen uttale seg til forslaget)

1. Kommunestyret for ... kommune fastsetter «Forskrift om åpen brenning og brenning av avfall i småovner» slik den er fremlagt.
2. Forskriften legges ut på høring, jf. forvaltningsloven § 37 tredje ledd, før denne trer i kraft.

19/008 Priser og gebyr

BRANNSJEFEN SIN ANBEFALING

1. Representantskapet vedtar betalingssatser for Haugaland brann og redning iks slik de er fremlagt i saken. Gebyr for fyrverkerisaker må løftes inn for hvert enkelt kommunestyret for saksbehandling.
2. Kommunestyret fastsetter følgende satser for gebyr om behandling av fyrverkerisaker:
 - Behandling av søknad: 1 717,- (ekskl. mva)
 - Tilsyn og kontroll utvalg: 899,- (ekskl. mva)
 - Kontroll/oppfølging avvik: 899,- (ekskl. mva)
 - Behandling av egenmelding: 450,- (ekskl. mva)

Saksbehandling i styret 27.03.2019

Styret ber om at det blir utredet videre hvordan arbeid som bedriftsidrettslaget utfører skal reguleres og hvordan dette stiller seg juridisk vedr. arbeidsgiveransvar og merverdiavgift.

Inntil denne avklaring er gjort tas avsnittet ut av dokumentet.

Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

STYRET SIN TILRÅDING TIL REPRESENTANTSKAPET

1. Representantskapet vedtar betalingssatser for Haugaland brann og redning iks slik de er fremlagt. Gebyr for fyrverkerisaker må løftes inn for hvert enkelt kommunestyre for saksbehandling.
2. Kommunestyret fastsetter følgende satser for gebyr om behandling av fyrverkerisaker:
 - Behandling av søknad: 1 717,- (ekskl. mva)
 - Tilsyn og kontroll utvalg: 899,- (ekskl. mva)
 - Kontroll/oppfølging avvik: 899,- (ekskl. mva)
 - Behandling av egenmelding: 450,- (ekskl. mva)

Saksbehandling i representantskapet 26.04.2019

Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

REPRESENTANTSKAPET SITT VEDTAK SAMT TILRÅDING TIL KOMMUNESTYRET

1. Representantskapet vedtar betalingssatser for Haugaland brann og redning iks slik de er fremlagt. Gebyr for fyrverkerisaker må løftes inn for hvert enkelt kommunestyre for saksbehandling.
2. Kommunestyret fastsetter følgende satser for gebyr om behandling av fyrverkerisaker:
 - Behandling av søknad: 1 717,- (ekskl. mva)
 - Tilsyn og kontroll utvalg: 899,- (ekskl. mva)
 - Kontroll/oppfølging avvik: 899,- (ekskl. mva)
 - Behandling av egenmelding: 450,- (ekskl. mva)

19/009 Haugesund kommune sin uttredelse fra HBR - status

BRANNSJEFEN SIN ANBEFALING

1. Representantskapet for Haugaland brann og redning iks tar saken til orientering.

Saksbehandling i representantskapet 26.04.2019

Saken er unntatt offentlighet og gjengis ikke i protokollen. Det presiseres likevel at det er viktig for selskapet at prosessen gjennomføres på et ryddig og saklig vis.

I saksbehandling i representantskapet av 28.11.2018, sak 18/009, ber en om at en eventuell voldgiftssak skal være vedtatt i representantskapet. Prosessen er der hvor dette kan være et utfall og representantskapet gjør derfor vedtak om at voldgiftssak kan iverksettes om nødvendig.

VEDTAK I REPRESENTANTSKAPET

1. Representantskapet for Haugaland brann og redning iks tar saken til orientering.
2. Representantskapet for Haugaland brann og redning iks ber styret om å forberede og iverksette en eventuell voldgiftssak om ikke forhandlinger mellom partene fører frem.

19/010 Styreevaluering

BRANNSJEFEN SIN ANBEFALING

-

Saksbehandling i styret 22.01.2019

Styret evaluerte styrearbeidet for 2018 ved bruk av et standard oppsett fra KS bedrift. Dette er fylt inn i eget skjema og distribuert til alle styremedlemmene.

Med bakgrunn i evalueringen blir det utarbeidet en oppsummering på de områder eierne bør har styret sin tilbakemelding.

STYREVEDTAK

1. Styret for Haugaland brann og redning iks anser evaluering som utført og ber daglig leder følge opp en tilbakemelding til eierkommunene.

Saksbehandling i representantskapet 26.04.2019

Elling Hetland informerte om styrets evaluering.

VEDTAK I REPRESENTANTSKAPET

1. Representantskapet for Haugaland brann og redning iks tar saken til orientering.

VALGKOMITÉEN SIN ANBEFALING

-

Saksbehandling i representantskapet 26.04.2019

Valgkomitèen oppnevnt av representantskapet har bestått av Gerd Helen Bø, Jorunn Skåden, Ole Johann Vierdal, Sigmund Lier og Arne Christian Mohn. Sistnevnte har ikke vært aktivt med i komitèen.

Det er lag frem følgende kandidater for valg av styre:

1. Styreleder: Elling Hetland (gjenvalg) med Ove Røys (gjenvalg) som personlig varamedlem
2. Nestleder: Torleif Østrem Olsen (gjenvalg) med Leif Malvin Knutsen (ny) som personlig varamedlem
3. Styremedlem: Laila Steine (gjenvalg) med Helga Rullestad (ny) som personlig varamedlem
4. Styremedlem: Kristin Helle (ny) med Gro Staveland (gjenvalg) som personlig varamedlem
5. Styremedlem: Arvid Vallestad (ny) med Heidi Synnøve Nymann (gjenvalg) som personlig varamedlem

Det er gjennomført valg av ansatte representanter ref. protokoll av 25.4.2019. Følgende representanter ble valgt:

1. Styremedlem: Rune Håheim (ny) med Svein Helge Lærdal (ny) som personlig varamedlem.
2. Styremedlem: Harald Hop (gjenvalg) med Leon Dale (ny) som personlig varamedlem.
3. Styremedlem: Ole Martin Nordstrand (gjenvalg) med Vigleik Gutubø (ny) som personlig varamedlem.

Valgkomitèen la også frem forslag til retningslinjer for styregodtgjøring for perioden 2019-2021:

Retningslinjer for godtgjersle til styret i Haugaland Brann og Redning IKS	
Årleg godtgjersle til styreleiar	60 000
Årleg godtgjersle til nestleiar i styret	36 000
Årleg godtgjersle til styremedlem	24 000
Styremedlemmer må delta på minst halvparten av møta for å få fullt styrehonorar. Ved deltakelse på mindre enn halvparten av møta, for eksempel 3 av 8 møter, utbetalast 3/8 av styrehonoraret.	
Møtegodtgjersle pr møte for varamedlem	2 000
Møtegodtgjersle pr møte for styreleiar, nestleiar og styremedlem for møter ut over 8 møter pr år	2 000
Dokumentert tapt arbeidsforteneste – øvre grense pr dag	2 200
Det vert ikkje utbetalt refusjon for tapt arbeidsforteneste i forbindelse med styremøter, men kan tilstås styremedlemmer når desse etter avtale representerer selskapet i annan samanheng.	
Tapt arbeidsforteneste/utlegg vert dekket etter skriftleg krav når arbeidsgjevar har gjort trekk i løn. Trekk i løn skal dokumenterast av arbeidsgjevar.	
Arbeidsgjevar som ikkje trekker arbeidstakar i løn kan krevje å få dekket utgifter til løn i den tida arbeidstakar har vært fråverande som fylgje av deltaking på møte m.v. for Haugaland Brann og Redning IKS.	
Sjølvtendig næringsdrivande kan maksimalt få 1/1800 del av pensjonsgjevande inntekt frå siste likning pr møtetime. Den maksimale satsen vert avgrensa til 350 kr/time – øvre grense kr 2 200 pr dag.	Endring
Tap/utlegg skal legitimerast og må stå i rimeleg forhold til medgått møtetid. Tap i pårekna overtid eller anna ekstrainntekt kan ikkje erstattast.	
Reisegodtgjersle vert dekket i samsvar med Statens reiseregulativ	

Forslaget ble enstemmig vedtatt.

VEDTAK I REPRESENTANTSKAPET

1. Representantskapet fastsetter følgende styre for neste periode, ref. selskapsavtale for Haugaland brann og redning iks:

- a. Styreleder: Elling Hetland (gjenvalg) med Ove Røys (gjenvalg) som personlig varamedlem
- b. Nestleder: Torleif Østrem Olsen (gjenvalg) med Leif Malvin Knutsen (ny) som personlig varamedlem
- c. Styremedlem: Laila Steine (gjenvalg) med Helga Rullestad (ny) som personlig varamedlem
- d. Styremedlem: Kristin Helle (ny) med Gro Staveland (gjenvalg) som personlig varamedlem
- e. Styremedlem: Arvid Vallestad (ny) med Heidi Synnøve Nymann (gjenvalg) som personlig varamedlem

Ansatterepresentanter, ref. protokoll av 25.4.2019, er for samme periode:

- a. Styremedlem: Rune Håheim (ny) med Svein Helge Lærdal (ny) som personlig varamedlem.
- b. Styremedlem: Harald Hop (gjenvalg) med Leon Dale (ny) som personlig varamedlem.
- c. Styremedlem: Ole Martin Nordstrand (gjenvalg) med Vigeik Gutubø (ny) som personlig varamedlem.

2. Representantskapet fastsetter følgende retningslinjer for styregodtgjøring for perioden 2019-2021:

Retningslinjer for godtgjersle til styret i Haugaland Brann og Redning IKS	
Årleg godtgjersle til styreleiar	60 000
Årleg godtgjersle til nestleiar i styret	36 000
Årleg godtgjersle til styremedlem	24 000
<i>Styremedlemmer må delta på minst halvparten av møta for å få fullt styrehonorar. Ved deltakelse på mindre enn halvparten av møta, for eksempel 3 av 8 møter, utbetalast 3/8 av styrehonoraret.</i>	
Møtegodtgjersle pr møte for varamedlem	2 000
Møtegodtgjersle pr møte for styreleiar, nestleiar og styremedlem for møter ut over 8 møter pr år	2 000
Dokumentert tapt arbeidsforteneste – øvre grense pr dag	2 200
<i>Det vert ikkje utbetalt refusjon for tapt arbeidsforteneste i forbindelse med styremøter, men kan tilstås styremedlemmer når desse etter avtale representerer selskapet i annan samanheng. Tapt arbeidsforteneste/utlegg vert dekket etter skriftleg krav når arbeidsgjevar har gjort trekk i løn. Trekk i løn skal dokumenterast av arbeidsgjevar.</i>	
<i>Arbeidsgjevar som ikkje trekker arbeidstakar i løn kan krevje å få dekket utgifter til løn i den tida arbeidstakar har vært fråverande som fylgje av deltaking på møte m.v. for Haugaland Brann og Redning IKS.</i>	
<i>Sjølvtendig næringsdrivande kan maksimalt få 1/1800 del av pensjonsgjevande inntekt frå siste likning pr møtetid. Den maksimale satsen vert avgrensa til 350 kr/time – øvre grense kr 2 200 pr dag.</i>	Endring
<i>Tap/utlegg skal legitimerast og må stå i rimeleg forhold til medgått møtetid. Tap i pårekna overtid eller anna ekstrainntekt kan ikkje erstattast.</i>	
<i>Reisegodtgjersle vert dekket i samsvar med Statens reiseregulativ</i>	

Følgende saker ble drøftet:

19/012-1 forslag til endring av stemmegivning i representantskapet

I forbindelse i arbeidet med revidering av selskapsavtalen for Haugaland brann og redning iks er det vurdert ulike modeller for stemmegivning i representantskapet.

Se vedlegg «Notat 14.11.2018 – forslag til eierstruktur».

Når Haugesund på et tidspunkt trekker seg ut av selskapet vil Karmøy kommune ha en eierandel på over 50 %. Det er vurdert ulike avstemmingsmodeller med formål om å finne en modell som sikrer at innflytelse er knytt opp mot eierandelen samtidig som alle eierne skal kunne påvirke utviklingen av selskapet med sin andel.

I notatet er ulike modeller vurdert og styret foreslår følgende modell for stemmer i representantskapet:

Karmøy	8
Tysvær	3
Vindafjord	3
Sveio	2
Etne	2
Suldal	2
Bokn	1
Utsira	1

Leder av representantskapet vil ved stemmelikhet ha dobbeltstemme.

Modellen sikrer at minimum tre medlemmer må stemme for å kunne få flertall og modellen sikrer at Karmøy har et negativt flertall.

Det presiseres til sist at det er i alle sin interesse og mål om at vedtak skal være enstemmige som et resultat av god dialog og felles forståelse og interesse.

Saksbehandling i representantskapet 26.04.2019

Saken ble realitetsbehandlet og det ble foreslått følgende vedtak:

1. Representantskapet for Haugaland brann og redning iks ber styret om å legge inn forslag til endring av stemmegivning for representantskapet i selskapsavtalen når revidert avtale skal opp til behandling.

Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

VEDTAK I REPRESENTANTSKAPET

1. Representantskapet for Haugaland brann og redning iks ber styret om å legge inn forslag til endring av stemmegivning for representantskapet i selskapsavtalen når revidert avtale skal opp til behandling.

Innkalling til møte i representantskapet

for Haugaland Vekst IKS

DATO/TID: Tirsdag 30.04.19

STED: Fatland, Ølen

TID: 09.00-10.00

Haugaland
Kontrollutvalgssekretariat IKS
Mottatt dato: 24.04.19/01.04.19
Journalført: 19/113/tha/ogh
Arkivkode: 217

Sakliste:

Sak 01/19: Valg av møteleder

Sak 02/19: Godkjenning av innkalling og dagsorden

Sak 03/19: Behandling av årsregnskap 2018

Saksdokumentene til sak 03/19 ettersendes etter at styret har behandlet saken.

Ole Bernt Thorbjørnsen
styreleder

K. Tormod Karlsen
adm.dir.

Tid: Tirsdag 30.04 kl. 10.00-15.00 (Representantskapsmøte fra 09.00-10.00)

NB! Sted: Fatland, Ølen

Kl. 10.00 Presentasjon og bedriftsbefaring hos Fatland, Ølen.

RÅDSMØTE 02-19

- Sak 11-19 Godkjenning av innkalling**
- Sak 12-19 Godkjenning av referat fra forrige møte 15.02.19**
- Sak 13-19 NHO Rogaland orienterer om saker som berører regionen og næringslivet vårt heriblant NTP**
Lokale innlegg fra Fatland AS og Hustvedt & Skeie AS om logistikk og transportutfordringer i regionen
- Sak 14-19 Nye Haugaland Næringspark – refleksjoner rundt veien videre ved påtroppende leder, Tiril Fjell**
- Sak 15-19 Status for arbeid med regionale prosesser iht. handlingsplan 2019, herunder søknad om flyruteutviklingsmidler, NTP-prosessen og drøfting etter møte med NVE om kraftbehov ift. næringsutvikling i regionen. Administrasjonen orienterer. Diskusjon.**
- Sak 16-19 Våre stortingspolitikere orienterer (forutsatt at det passer for den enkelte)**
- Sak 17-19 «Forslagskassen» - innspill på aktuelle tema for oppfølging og vurdering samt tema for kommende regionråds-møter**
- Sak 18-19 Eventuelt**

Representantskapsmøte Haugaland Kontrollutvalgssekretariat IKS

mandag 6. mai 2019 kl. 17.00

Sted: Tysvær rådhus
Servering: Enkel
Forfall meldes til: Haugaland Kontrollutvalgssekretariat IKS, tlf. 52 75 73 50 eller
Mobil 95 98 69 79 post@kontrollutvalgene.no

Det ønskes tilbakemelding fra hver enkelt representant om de har anledning til å møte eller om de må melde forfall. Vennligst gi beskjed **snarest** og **innen 23. april**, slik at evt. vararepresentanter kan varsles.

Da enkelte representanter har lang reise før og etter møtet, er det viktig at møtet er beslutningsdyktig, dvs. at minst to tredjedeler av representantene er til stede.

Til behandling foreligger:

- 1/19 Godkjenning av innkalling og saksliste
- 2/19 Godkjenning av protokoll fra representantskapsmøtet 23.04.18
- 3/19 Godkjenning av styrets beretning og årsmelding 2018
- 4/19 Godkjenning av årsregnskapet for 2018
- 5/19 Strategiplan 2018-2022
- 6/19 Budsjett 2020
- 7/19 Økonomiplan 2020-2023
- 8/19 IKA Rogaland IKS - endring av selskapsavtalen
- 9/19 Styrehonorar 2020
- 10/19 Referat- og orienteringssaker

Eventuelt

Aksdal 02.04.19

Olav Haugen (sign.)
Leder

Toril Hallsjø (sign.)
daglig leder

Kopi: Vararepresentanter
Medlemskommunene v/postmottak
Styret
Revisor (KPMG AS)

Sakspapirer vil bli sendt ut til medlemmene av representantskapet og deltakerkommunene **to uker før møtet**, etter at **innkalling med saksliste** er sendt med minst **4 ukers varsel** (selskapsavtalen § 10 og § 8 i lov om interkommunale selskaper).

Synlige kontrollutvalg kan oppnå mer

LEDER

Det er avgjørende å hindre feil og få avslørt eventuelt misbruk i kommunene.

Kommunal Rapport – publisert 14.03.19

Her er det enkelt å forbedre seg.

Til tross for den viktige rollen kontrollutvalgene skal ha, er de temmelig usynlig i mange kommuner. På 17 kommunale nettsteder er kontrollutvalgene helt fraværende, viser en kartlegging Kommunal Rapport har gjort av alle kommunenes nettsteder de to første månedene dette året.

Det er til å undre seg over at verken utvalgene selv eller kommunene generelt har tatt ansvar for å gjøre kontrollutvalgene og arbeidet deres tilgjengelig for allmennheten, slik det burde vært. Her som ellers, vil det i hverdagen være av stor betydning for mediene, som i praksis gjerne følger med, slik at innbyggerne får indirekte nytte av tilgjengeligheten. Det er skattebetalernes penger og velgernes tillit det handler om.

Riktig nok er kontrollutvalget en del av internkontrollen, og kommunestyrets forlengede arm. Men utvalget har stor innvirkning på hvilke områder de velger å kontrollere. Og da er også innspill fra og dialog med innbyggerne nyttig og viktig. Dessuten kan synliggjøring av kontrollutvalg, og arbeidet de gjør, i seg selv virke bevisstgjørende.

Som når man skal finne andre sentrale funksjoner eller personer i kommunen, er det naturlig å gå til kommunens nettside. På kommunens hjemmeside vil det også være verdifullt å legge møteinnkallingene og protokollene fra kontrollutvalgene. Det holder ikke å lenke til sekretariater som skifter, og som ikke har kronologien. Tilgang via hjemmesiden vil kunne bidra til både effektivitet og styrket interesse på et felt som fortjener økt oppmerksomhet.

Det viser seg at halvparten av kommunene ikke informerer om hva kontrollutvalget driver med. Halvparten mangler kontaktinformasjon til utvalgslederen og én av fire opplyser ikke hvem som sitter i utvalget, ifølge Kommunal Rapports kartlegging. Her er det enkelt å forbedre seg – til beste for kommunal kontroll, effektiv drift og innbyggernes sikkerhet.

Når vi vet at kontrollutvalg har vært pålagt for alle kommuner siden 1992, er det på tide at kontrollutvalgsarbeidet får den statusen som funksjonen tilsier at det bør ha.

På bakgrunn av Kommunal Rapports henvendelse, opplyser noen rådmenn at de har gjort nødvendige endringer, slik at kontrollutvalget er mer synlig. Det er prisverdig. Det illustrerer samtidig hvor enkelt det er å løse problemet. Resten bør gjøre det samme.

Næringsminister Torbjørn Røe Isaksen legger fram stortingsmeldingen om offentlige anskaffelser (foto: NFD)

Ny stortingsmelding om offentlige anskaffelser

Publisert 10.04.2019

– Vi må bruke offentlige midler bedre og mer effektivt, samtidig som vi bidrar til å løse de store samfunnsutfordringene vi står overfor, sier næringsministeren.

Stortingsmeldingen "**Smartere innkjøp – effektive og profesjonelle offentlige anskaffelser**" er lagt fram. Meldingen inneholder en rekke tiltak som skal bidra til at det offentlige bruker fellesskapets midler best mulig. Den varsler ikke endringer i regelverket, men har som mål å legge til rette for bedre ressursbruk gjennom en mer helhetlig og effektiv anskaffelsespolitikk.

I meldingen pekes det på flere konkrete valg som oppdragsgivere bør være bevisste på når de utformer en konkurranse.

Regjeringen har særlig lagt vekt på tiltak knyttet til mer kompetanse og styrket profesjonalitet. Det varsles også at man vil etablere et samarbeid mellom næringslivet og oppdragsgivere for å utarbeide felles kjøreregler for offentlige anskaffelser. Regjeringen vil også legge til rette for flere innovative anskaffelser og har også startet arbeidet med en handlingsplan for klima- og miljøvennlige anskaffelser.

I meldingen varsler regjeringen at den vil styrke tilbudet hos Direktoratet for forvaltning og IKT (Difi). Den vil også, i samarbeid med fylkeskommunene og kommunene, utrede samordning av fylkeskommunale og kommunale innkjøp.

Regjeringen varsler blant annet at den vil:

- I samarbeid med næringslivet og oppdragsgivere utarbeide felles kjørreregler for offentlige anskaffelser.
- Utarbeide en handlingsplan for å øke andelen klima- og miljøvennlige offentlige anskaffelser og grønn innovasjon.
- Styrke Difis rolle innen veiledning og oppbygging av kompetanse på innovative anskaffelser.
- Videreutvikle kompetansetilbudet for innkjøpere, inkludert veiledning, maler og eksempeldokumenter, særlig rettet mot planleggingen og oppfølgingen av anskaffelsene.
- Utvikle et bedre kompetansetilbud om offentlige anskaffelser for ledere av offentlige virksomheter.
- Ha som mål at alle offentlige virksomheter innen utgangen av 2024 skal bruke digitale verktøy i hele anskaffelsesprosessen og at det skal være sømløs informasjonsflyt mellom ulike digitale løsninger.
- Styrke samarbeidet mellom oppdragsgiverne og kontroll- og tilsynsmyndighetene i arbeidet mot arbeidslivskriminalitet.
- Evaluere hevingen av nasjonal terskelverdi i anskaffelsesregelverket.
- Foreta en utredning av de markedsmessige konsekvensene av store offentlige anskaffelser.
- Videreføre og videreutvikle Leverandørutviklingsprogrammet.

Kilde: Nærings- og fiskeridepartementet (NFD)

<https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/500-milliarder-som-ma-brukes-bedre/id2641739/>

Del artikkelen:

Norges Kommunerevisorforbund (NKRF), Haakon VII's gate 9, Postboks 1417 Vika, 0115 Oslo, Telefon: [23 23 97 00](tel:23239700), Epost: post@nkrf.no

[Personvernerklæring](#) | © NKRF 2019